

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทยต่อการจ่ายค่าธรรมเนียม การให้บริการและทรัพยากร
นันทนาการ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่

Thai Tourist Satisfaction Towards Fee Payment, Services and Recreation Resources at
Wiengkosai National Park, Amphoe Wang Chin, Changwat Phrae

โดย

นายวิสุทธิ ไสสะอาด

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารทรัพยากรป่าไม้)

พ.ศ. 2546

ISBN 974-359-505-8

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารทรัพยากรป่าไม้)

ปริญญา

การบริหารทรัพยากรป่าไม้

สาขา

โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา

ภาควิชา

เรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทยต่อการจ่ายค่าธรรมเนียม การให้บริการและ
ทรัพยากรนันทนาการ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่

Thai Tourist Satisfaction Towards Fee Payment, Services and Recreation

Resources at Wiengkosai National Park, Amphoe Wang Chin, Changwat Phrae

นามผู้วิจัย นายวิสุทธิ์ ไสสะอาด

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ อ.สุรพันธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.รรชนี เอ็มพันธ์, Ph.D.)

กรรมการ อ.วิเศษ
(รองศาสตราจารย์สามัคคี บุญยะวัฒน์, Ph.D.)

กรรมการ อ.วิเศษ พงษ์
(รองศาสตราจารย์อารี เพชรผุด, Ph.D.)

ประธานสาขาวิชา อ.วิเศษ
(รองศาสตราจารย์สามัคคี บุญยะวัฒน์, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

อ.วิเศษ
(ศาสตราจารย์ทัศนีย์ อัดตะนันท์, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 16 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2546

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ได้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณะอาจารย์ กรรมการที่ปรึกษา ประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดรชนี เอมพันธุ์ ประธานกรรมการ ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สามัคคี บุญยะวัฒน์ กรรมการวิชาเอก รองศาสตราจารย์ ดร.อารี เพชรบุตร กรรมการวิชาการ และรองศาสตราจารย์ ดร. สากล สถิตวิทยานันท์ ผู้แทนบัณฑิต วิทยาลัย ที่กรุณาให้คำแนะนำ และความคิดเห็นเพิ่มเติมตลอดจนตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์

ขอขอบคุณอาจารย์สุเทพ เหลืองณะลาภีร์ หัวหน้าอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย และ พนักงาน-เจ้าหน้าที่ที่ประกอบด้วย คุณบุษยามาศ กาศเจริญ คุณไยแพรว รินปั้น คุณจินดา กองไถ คุณสุภาภรณ์ เชื้อนคำ และผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้ช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล พร้อมทั้ง คุณทิพย์วรรณ พูปีง คุณชนิษฐา เกตุสุวรรณ คุณณิชานันท์ แดงประทุม และคุณสุรินทร์ เกตุย์ออย ที่ดำเนินการพิมพ์วิทยานิพนธ์ตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเรียบร้อย

ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ญาติ ผู้มีอุปการะคุณที่เป็นกำลังใจและสนับสนุน ช่วยเหลือผู้วิจัย ขอขอบคุณ คุณธีรพัฒน์ ตี้อตัน คุณอุดมเพียร ปฐมวงศ์ชัย ที่ให้คำปรึกษาและ ชี้แนะแนวทางในสิ่งที่ดี ตลอดระยะเวลาการศึกษา

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณตัวเองที่ยอมเสียสละเวลา และเปิดโอกาสให้ตนเองได้เรียนรู้ ในระดับที่สูงขึ้น ถึงแม้ว่าจะมีปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่คอยบั่นทอนความรู้สึกและกำลังใจ ตลอด ระยะเวลาการศึกษา ก็ไม่ท้อแท้โดยใช้ความวิริยะอุสาหะ ความมานะพยายาม ตั้งสติ อดทน อดกลั้น เป็นอย่างสูงจนประสบความสำเร็จ อย่างที่ตั้งใจไว้ และภูมิใจในตัวเองเป็นอย่างมาก

วิสุทธิ ไสสะอาด

ตุลาคม 2546

วิสุทธิ ไสยะอาด 2546: ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทยต่อการจ่ายค่าธรรมเนียมการให้บริการ และทรัพยากรนันทนาการที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ ปรินญาวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย (การบริหารทรัพยากรป่าไม้) สาขาการบริหารทรัพยากรป่าไม้ โครงการสหวิทยาการ ระดับบัณฑิตศึกษา ประชานกรรมการที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.ชนิ เอ็มพันธุ์, Ph.D.

158 หน้า

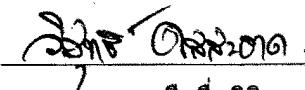
ISBN 974-359-505-8

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการจ่ายค่าธรรมเนียม การให้บริการ และทรัพยากรนันทนาการที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย โดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อศึกษากลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาจากอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย จำนวน 395 คน วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ และทดสอบสมมุติฐานด้วยค่า t -test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยส่วนใหญ่ ร้อยละ 34.2 มีอายุ 26-35 ปี ร้อยละ 43.5 มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 29.9 มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน และร้อยละ 26.8 มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 5001-1000 บาท ในด้านภูมิถิ่นกำเนิดพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 39.5 มาจากต่างภูมิภาค โดยร้อยละ 44.3 เดินทางมาเป็นกลุ่มเพื่อน และจำนวนนักท่องเที่ยวในกลุ่มไม่เกิน 10 คนมีจำนวนร้อยละ 66.1 ส่วนใหญ่ร้อยละ 67.1 ไม่พักค้างในอุทยานแห่งชาติ และร้อยละ 60.8 ไม่เคยมาเยือนอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยมาก่อน

สำหรับเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจ่ายค่าธรรมเนียมพบว่า ส่วนใหญ่พึงพอใจค่อนข้างมากต่อค่าธรรมเนียมเข้าอุทยานแห่งชาติสำหรับทั้งผู้ใหญ่และเด็ก ร้อยละ 29.6 และ 43.0 ตามลำดับ และมีความพึงพอใจค่อนข้างมากต่อค่าธรรมเนียมรถจักรยานยนต์และรถยนต์ 4 ล้อ ร้อยละ 38.4 และ 44.1 ส่วนค่าธรรมเนียมบ้านพักและค่าเช่าที่กางเต็นท์พบว่ามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ร้อยละ 71.1 และ 51.4 สำหรับทรัพยากรนันทนาการและการให้บริการพบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจค่อนข้างมาก โดยเฉพาะเรื่องสภาพอากาศที่บริสุทธิ์และร่มรื่น โดยมีค่าเฉลี่ย 3.2 ความสะอาดของพื้นที่มีค่าเฉลี่ย 2.83 ส่วนการให้บริการที่มีความพึงพอใจค่อนข้างน้อยคือร้านค้าสวัสดิการ มีค่าเฉลี่ย 2.42

สำหรับผลการทดสอบความสัมพันธ์ของภูมิหลังนักท่องเที่ยว ได้แก่ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา และภูมิลำเนาที่มีต่อความพึงพอใจต่อการจ่ายค่าธรรมเนียม การให้บริการและทรัพยากรนันทนาการนั้น พบว่า ปัจจัยด้านอายุ อาชีพ รายได้ ภูมิลำเนา มีผลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียม ส่วนการให้บริการพบว่า ปัจจัยที่ผลต่อการให้บริการคือ อายุ อาชีพ รายได้ ภูมิลำเนา ส่วนทรัพยากรนันทนาการนั้น ไม่มีปัจจัยใดส่งผลต่อความพึงพอใจของต่อทรัพยากรนันทนาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่อประธานกรรมการ

ล, ๓๐, ๒๕๔๖

Visut Saisaard 2003: Thai Tourist Satisfaction Towards Fee Payment, Services and Recreation Resources at Wiengkosai National Park, Amphoe Wang Chin, Changwat Phrae. Master of Science (Forest Resource Administration), Major Field: Forest Resource Administration, Interdisciplinary Graduate Program. Thesis Advisor: Assistant Professor Duchanee Empandhu, Ph.D. 158 pages.
ISBN 974-359-505-8

The objectives of the research is to study Thai tourist satisfaction towards national park fee payment, services and recreation resources at Wiengkosai National Park in Phrae province. Questionnaire was employed to collect data from Thai tourists with total sample size of 395. The data was analyzed by descriptive statistics of frequencies, means, and percentage and hypothesis testing by the f-test method at .05 statistical level of significance.

Visitor profile at Wiengkosai National Park showed that about 34.2 percent were 26-35 years old, 43.5 percent earned undergraduate degree, 43.5 percent had occupation in private enterprises and 26.8 percent earned monthly income ranging between 5001-10000 Baht. About 39.5 percent of the samples were from other geographical regions than northern Thailand. For the travel pattern, it was found that about 44.3 of them traveled in friend group with 66.1 percent had members in group less than 10 persons. Most are day use visitors and about 60.8 percent had never been in Wiengkosai National Park before.

Tourist satisfaction towards adult and child entrance fee payments found relatively high, 29.6 and 43.0 percent respectively. Relatively high satisfaction on vehicle fees regarding motorcycle and car also found, 38.4 and 44.1 percent respectively. High satisfactions toward park cabin and campground were found of 71.1 and 51.4 percent respectively. High satisfactions toward recreation resources and services especially on fresh and clean air and cleanliness of the area were found with their means of 3.2 and 2.83. Relatively low satisfaction was found in park welfare shop service.

The results from hypothesis tests of the relationships between visitor profile variables of age, occupation, income, education level, and residence and tourist satisfactions toward fee payment, services, and recreation resources found that age, occupation, income and residence were statistically related to tourist satisfactions towards fee payment and services while none were found related to recreation resource satisfaction at .05 level.

Visut Saisaard

Student's signature

Duchanee Ea

Thesis Advisor's signature

Oct 1, 2, 2003

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	(1)
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(7)
คำนำ	1
วัตถุประสงค์	3
ประโยชน์ที่ได้รับ	3
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์	4
การตรวจเอกสาร	6
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติ	7
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับนันทนาการในอุทยานแห่งชาติ	16
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ	26
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการให้บริการท่องเที่ยว	29
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความเต็มใจที่จะจ่าย (Willingness to pay)	34
พื้นที่ศึกษา	41
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	57
กรอบและแนวคิดในการวิจัย	63
สมมติฐานในการวิจัย	66
อุปกรณ์และวิธีการ	68
อุปกรณ์	68
วิธีการ	68
ผลและวิจารณ์	72
ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังนักท่องเที่ยว	72
ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและรูปแบบการเดินทาง	76
ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทยต่อการจ่ายเงินค่าธรรมเนียมการให้บริการและทรัพยากรนันทนาการ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย	79

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 4 ความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียมของนักท่องเที่ยวไทย ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย	88
ตอนที่ 5 การทดสอบสมมติฐาน	89
สรุปและข้อเสนอแนะ	124
สรุป	124
ข้อเสนอแนะ	130
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	134
ภาคผนวก	144
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	145
ภาคผนวก ข ผลการทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	155
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	158

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สถิตินักท่องเที่ยวที่เข้าไปในอุทยานแห่งชาติ ปิงบประมาณ พ.ศ. 2540 – 2544	13
2	สถิตินักท่องเที่ยวเข้าไปในอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย ปิงบประมาณ พ.ศ. 2541 – 2545	50
3	สถิติเงินรายได้ที่นักท่องเที่ยวเข้าไปในอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย ปิงบประมาณ พ.ศ. 2541 – 2545	51
4	กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในเขตอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย ปี พ.ศ. 2545	52
5	กำหนดอัตราค่าตอบแทนที่พักในเขตอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย ปี พ.ศ. 2545	53
6	จำนวนและร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังนักท่องเที่ยว ลักษณะกลุ่มการเดินทาง และจำนวนคนในกลุ่ม	74
7	จำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานการท่องเที่ยว รูปแบบการเดินทาง และแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย	77
8	จำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวัตถุประสงค์และลำดับ ความสำคัญ	79
9	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามค่าธรรมเนียมรายบุคคลและ ค่าธรรมเนียมพาหนะ	81
10	จำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามค่าตอบแทนที่พัก	83
11	จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความพึงพอใจ ต่อการให้บริการ	85
12	จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความพึงพอใจ ต่อทรัพยากรนันทนาการ	87
13	จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความพึงพอใจ ต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม	89
14	เปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะ จ่ายเงินค่าธรรมเนียม จำแนกตามอายุ	90
15	เปรียบเทียบความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม ของกลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อ ความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม จำแนกตามอายุ	91

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
16	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียมของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุเป็นรายคู่ (โดยวิธีของ Scheffé)	92
17	เปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม จำแนกตามระดับการศึกษา	94
18	เปรียบเทียบความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม ของกลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม จำแนกตามระดับการศึกษา	94
19	เปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ ต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม จำแนกตามอาชีพ	96
20	เปรียบเทียบความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม ของกลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม จำแนกตามอาชีพ	96
21	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียมของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่ (โดยวิธีของ Scheffé)	97
22	เปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม จำแนกตามรายได้	99
23	เปรียบเทียบความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม ของกลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม จำแนกตามรายได้	99
24	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียมของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้เป็นรายคู่ (โดยวิธีของ Scheffé)	100
25	เปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม จำแนกตามภูมิลำเนา	102
26	เปรียบเทียบความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม ของกลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม จำแนกตามภูมิลำเนา	102
27	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียมของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามภูมิลำเนาเป็นรายคู่ (โดยวิธีของ Scheffé)	102
28	เปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการให้บริการ จำแนกตามอายุ	104

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
29 เปรียบเทียบความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม ของกลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อการให้บริการ จำแนกตามอายุ	104
30 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการให้บริการ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุเป็นรายคู่ (โดยวิธีของ Scheffé)	105
31 เปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการให้บริการ จำแนกตามระดับการศึกษา	106
32 เปรียบเทียบความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม ของกลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อการให้บริการ จำแนกตามระดับการศึกษา	106
33 เปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการให้บริการ จำแนกตามอาชีพ	109
34 เปรียบเทียบความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม ของกลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อการให้บริการ จำแนกตามอาชีพ	109
35 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการให้บริการ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่ (โดยวิธีของ Scheffé)	110
36 เปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการให้บริการ จำแนกตามรายได้	112
37 เปรียบเทียบความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม ของกลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อการให้บริการ จำแนกตามรายได้	112
38 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการให้บริการ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้เป็นรายคู่ (โดยวิธีของ Scheffé)	113
39 เปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการให้บริการ จำแนกตามภูมิลำเนา	115
40 เปรียบเทียบความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม ของกลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อการให้บริการ จำแนกตามภูมิลำเนา	115
41 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการให้บริการ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามภูมิลำเนาเป็นรายคู่ (โดยวิธีของ Scheffé)	115

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
42	เปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อทรัพยากรนั้นทางการ จำแนกตามอายุ	117
43	เปรียบเทียบความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม ของกลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจ ต่อทรัพยากรนั้นทางการ จำแนกตามอายุ	117
44	เปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อทรัพยากรนั้นทางการ จำแนกตามระดับการศึกษา	118
45	เปรียบเทียบความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม ของกลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจ ต่อทรัพยากรนั้นทางการ จำแนกตามระดับการศึกษา	119
46	เปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อทรัพยากรนั้นทางการ จำแนกตามอาชีพ	120
47	เปรียบเทียบความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม ของกลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจ ต่อทรัพยากรนั้นทางการ จำแนกตามอาชีพ	120
48	เปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อทรัพยากรนั้นทางการ จำแนกตามรายได้	121
49	เปรียบเทียบความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม ของกลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจ ต่อทรัพยากรนั้นทางการ จำแนกตามรายได้	122
50	เปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อทรัพยากรนั้นทางการ จำแนกตามภูมิลำเนา	123
51	เปรียบเทียบความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม ของกลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจ ต่อทรัพยากรนั้นทางการ จำแนกตามภูมิลำเนา	123
52	สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการศึกษาถึงความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวไทย ต่อการจ่ายเงินค่าธรรมเนียม การให้บริการและทรัพยากรนั้นทางการ	128
ตารางผนวกที่		
1	ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรายข้อและทั้งฉบับในความพึงพอใจต่อการจ่าย เงินค่าธรรมเนียม การให้บริการและทรัพยากรนั้นทางการของนักท่องเที่ยวไทย	156

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า	
1	แผนที่แสดงที่ตั้งจังหวัดแพร่และแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	42
2	แผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกาอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย	43
3	แหล่งท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย	46
4	แผนที่เส้นทางคมนาคมเข้าสู่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย	48
5	กรอบและแนวคิดในการวิจัย	63

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทยต่อการจ่ายค่าธรรมเนียม การให้บริการและ
ทรัพยากรนันทนาการ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่

**Thai Tourist Satisfaction Towards Fee Payment, Services and Recreation
Resources at Wiengkosai National Park, Amphoe Wang Chin, Changwat Phrae**

คำนำ

การจัดการอุทยานแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองรักษาแหล่งธรรมชาติ และ
ทัศนียภาพ ที่มีความสำคัญระดับชาติหรือระดับนานาชาติ สำหรับการใช้จ่ายประโยชน์ด้าน
วิทยาศาสตร์ การศึกษา และนันทนาการของมนุษย์ คงไว้ซึ่งความเป็นตัวแทน ระบบนิเวศของ
ภูมิภาคสังคมซึ่งสิ่งมีชีวิตและทรัพยากรพันธุกรรม ตลอดจนชนิดพันธุ์ที่ใกล้สูญพันธุ์ ทั้งนี้ เพื่อ
ความมั่นคงและความหลากหลายทางระบบนิเวศ อย่างไรก็ตาม อุทยานแห่งชาติได้เปิดโอกาสให้
ประชาชนเข้าไปใช้ประโยชน์อย่างมีเงื่อนไข ทั้งด้านการศึกษาหาความรู้ การค้นคว้าทาง
วิทยาศาสตร์ ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมอันดีงามของประชาชน และการพักผ่อนเพื่อหาความ
เพลิดเพลินทั้งกายและใจ ทั้งนี้จะต้องไม่ทำลายหรือเปลี่ยนแปลงทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงาม
ได้แก่ ดิน น้ำ ป่าไม้ สัตว์ป่า ความหลากหลายทางชีวภาพที่เป็นทั้งอาหารและยารักษาโรค
ความสวยงามบริสุทธิ์ของธรรมชาติ อากาศที่บริสุทธิ์

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) นโยบายเกี่ยวกับการ
พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว มุ่งเน้นให้การพัฒนาการท่องเที่ยวมีคุณภาพและยั่งยืน
โดยให้ประชาชนทุกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวในทุกระดับ ทั้งด้านการวางแผน
และการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ เพื่อก่อให้เกิดความสมดุลทั้งด้านเศรษฐกิจ
สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อม (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2540 ข.) ในเรื่องการพัฒนา
สมรรถนะทางเศรษฐกิจ มีเป้าหมายการสร้างรากฐานการผลิต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
และเพิ่มโอกาสการมีงานทำ โดยให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวที่สำคัญในภูมิภาค
เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเพิ่มขึ้น มีการขยายตัวของรายได้เงินตรา
ต่างประเทศ รวมทั้งสนับสนุนให้คนไทยเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศเพิ่มขึ้น เพื่อให้การจัดการ
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยใช้การร่วมมือจากหลายฝ่าย เพื่อให้ประชาชนและชุมชนใน

ท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น มีการส่งเสริมองค์กรชุมชนและท้องถิ่นในการดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อเสริมสร้างเศรษฐกิจของชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2539)

ดังนั้น นโยบายของรัฐบาลจึงได้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชนและรายได้ของประเทศอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ซึ่งกรมป่าไม้มีนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ เพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักถึงคุณค่าของอุทยานแห่งชาติ เจตนารมณ์ของการประกาศจัดตั้งอุทยานแห่งชาติ ตลอดจนเป็นการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจในรูปแบบของเงินตราต่างประเทศจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ

อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย จัดว่าเป็นอุทยานแห่งชาติแห่งแรกของจังหวัดแพร่ ได้รับการประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติ เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2524 ในพระราชกฤษฎีกาเบกษา เล่มที่ 98 ตอนที่ 168 เป็นอุทยานแห่งชาติลำดับที่ 35 ของการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติในประเทศไทย สังกัดกองอุทยานแห่งชาติ (เดิม) กรมป่าไม้ เหตุผลของการประกาศให้เป็นพื้นที่อุทยานแห่งชาติ เนื่องจากมีสภาพป่าที่อุดมสมบูรณ์ มีทรัพยากรนันทนาการที่มีศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยว เช่น เส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติ ถ้ำ น้ำตก ที่มีอยู่หลายแห่งในพื้นที่ที่สามารถพัฒนาและรองรับนักท่องเที่ยวในอนาคตได้ โดยเฉพาะที่บริเวณน้ำตกแม่เงิงหลวง ซึ่งในแต่ละปีมีนักท่องเที่ยวนิยมมาพักผ่อนและเล่นน้ำตกเป็นจำนวนมาก

ในปี พ.ศ. 2534 กองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ ได้มีคำสั่งกรมป่าไม้ ประกาศให้อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย จัดเก็บค่าธรรมเนียมและค่าตอบแทนที่พักเข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติ โดยถือเอาตามลักษณะอาคารบ้านพักและสิ่งอำนวยความสะดวกประจำบ้านพักเป็นเกณฑ์ และต่อมากรมป่าไม้ได้มีคำสั่งประกาศให้อุทยานแห่งชาติต่างๆ ทั่วประเทศที่ได้ประกาศพระราชกฤษฎีกา กำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติแล้วนั้น มีการจัดเก็บค่าธรรมเนียม ค่าเช่าที่พัก และค่าบริการอื่น ๆ เพิ่มขึ้นจากอัตราเดิม โดยมีได้คำนึงถึงความแตกต่างของศักยภาพทรัพยากรนันทนาการ ความพร้อมในการให้บริการของอุทยานแห่งชาติต่าง ๆ และความพึงพอใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมในการเข้ารับบริการอุทยานแห่งชาติของผู้มาเยือน จึงทำให้เกิดคำถามจากนักท่องเที่ยว ตลอดจนสื่อมวลชนต่าง ๆ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรนันทนาการ และการให้บริการของอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย ตลอดจนศึกษา

ถึงความพึงพอใจในอัตราค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บในปัจจุบัน เพื่อนำผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ในการจัดการอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยและนำเสนอผู้บังคับบัญชาในระดับสูงต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทยต่ออัตราค่าธรรมเนียม การให้บริการ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทยต่อการให้บริการ และทรัพยากร นันทนาการ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของภูมิหลังนักท่องเที่ยวไทย ที่มีความพึงพอใจต่อการจ่ายเงิน ค่าธรรมเนียม การให้บริการ และทรัพยากรนันทนาการ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทยต่ออัตราค่าธรรมเนียม การให้บริการ และทรัพยากรนันทนาการ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่
2. ทราบถึงความสัมพันธ์ของภูมิหลังนักท่องเที่ยวไทยกับความพึงพอใจต่อการจ่ายเงิน ค่าธรรมเนียม การให้บริการ และทรัพยากรนันทนาการ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่
3. สามารถนำผลการศึกษาวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทย ต่อการจ่ายเงินค่าธรรมเนียม การให้บริการและทรัพยากรนันทนาการ โดยใช้แบบสอบถามและสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวและใช้บริการที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2545 – กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546

นิยามศัพท์

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของนักท่องเที่ยวไทยที่มีต่อการจัดเก็บเงินค่าธรรมเนียม การให้บริการและทรัพยากรนันทนาการที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย

นักท่องเที่ยว หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่เข้าไปท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย

ภูมิหลังนักท่องเที่ยว หมายถึง ข้อมูลสังคม เศรษฐกิจ ที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวไทย ได้แก่

อายุ หมายถึง อายุของนักท่องเที่ยวนับเป็นจำนวนปีแต่ต้องมากกว่า 15 ปี

อาชีพ หมายถึง งานที่ทำหรือลักษณะงานที่ทำในการเลี้ยงชีพเพื่อดำรงชีพ

ระดับการศึกษา หมายถึง การศึกษาขั้นสูงสุดที่ได้รับจากสถานศึกษาที่นักท่องเที่ยวจบหลักสูตรนั้นมา

รายได้ หมายถึง จำนวนเงิน ซึ่งได้มาจากการประกอบอาชีพหลักและอาชีพรองรวมกัน ต่อเดือน

ภูมิลำเนา หมายถึง จังหวัดที่เป็นที่อยู่ของนักท่องเที่ยว

ค่าธรรมเนียม หมายถึง เงินที่นักท่องเที่ยวไทยชำระให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ในการจัดเก็บค่าธรรมเนียมเข้าไปในอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย

การให้บริการท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย จัดให้มีขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวในการประกอบกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งสิ่งบริการที่รองรับก่อนและหลังการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความพึงพอใจ และตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐาน

ทรัพยากรนันทนาการ หมายถึง สภาพธรรมชาติในอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยอันได้แก่ สภาพภูมิประเทศ ป่าไม้ ภูเขา น้ำตก ถ้ำ เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ สภาพภูมิอากาศ สัตว์ป่า ธรณีศึกษา และอื่น ๆ ที่มีคุณค่าด้านความงามตามธรรมชาติ มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และสามารถเข้าถึงเพื่อประกอบกิจกรรมนันทนาการได้โดยไม่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศ

อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย หมายถึง พื้นที่ที่มีขนาดใหญ่ซึ่งรัฐบาลประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติ ประกอบด้วยทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ และมีค่า เช่น ป่าไม้ ของป่า สัตว์ป่านานาชนิด กับมีสภาพธรรมชาติที่สวยงามหลายแหล่ง เช่น น้ำตกแม่กึ่งหลวง น้ำตกแม่กึ่งน้อย น้ำตกแม่สิน ถ้ำ เป็นต้น เพื่อประโยชน์ในการท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อการศึกษาค้นคว้า และเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวและประชาชน

สิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง บริเวณพื้นที่และโครงสร้าง สิ่งปลูกสร้างต่างๆ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย จัดให้มีขึ้นภายในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับกิจกรรมของผู้มาเยือนและกิจกรรมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว เช่น พื้นที่ปิกนิก ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ร้านอาหาร บ้านพักนักท่องเที่ยว บ้านพักเจ้าหน้าที่ ห้องน้ำ – ห้องสุขา ลานจอดรถ ถนน และทางเดินเท้า พื้นที่กางเต็นท์ ป้ายสื่อความหมาย โคมไฟ ม้านั่ง ถังขยะ และอื่น ๆ ที่มีความจำเป็น

การตรวจเอกสาร

ในการศึกษาถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทยต่อการจ่ายเงินค่าธรรมเนียม การให้บริการและทรัพยากรนันทนาการ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติ
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับนันทนาการในอุทยานแห่งชาติ
 - 2.1 ทรัพยากรนันทนาการ
 - 2.2 ผู้มาเยือน
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการให้บริการท่องเที่ยว
5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความเต็มใจที่จะจ่าย (Willingness to pay)
6. ข้อมูลทั่วไปอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติ

แนวคิดเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติ

สหภาพสากลว่าด้วยการอนุรักษ์ธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติหรือเรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า International Union for the Conservation of Nature and Natural Resources หรือเรียกโดยย่อว่า IUCN (1984) อ้างถึงใน (ปรีชา, 2544) ได้กำหนดความหมายของอุทยานแห่งชาติ ว่าเป็น “พื้นที่ ที่มีขนาดใหญ่ซึ่งประกอบด้วยระบบนิเวศสำคัญที่เป็นตัวแทนของภูมิภาค ลักษณะเด่นตามธรรมชาติหรือทิวทัศน์งดงามเป็นแหล่งของพืชพรรณ และสัตว์ป่า ธรณีสัณฐานและเป็นถิ่นที่อาศัยที่มีคุณค่าด้านวิทยาศาสตร์ การศึกษา และนันทนาการ โดยไม่ให้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม”

นอกจากนั้น IUCN (1984) ยังได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการอุทยานแห่งชาติว่า “เพื่อคุ้มครองรักษาแหล่งธรรมชาติและทัศนียภาพที่มีความสำคัญระดับชาติหรือทัศนียภาพที่มีความสำคัญระดับชาติหรือระดับนานาชาติ สำหรับการวิจัยด้านวิทยาศาสตร์ การศึกษา และนันทนาการของมนุษย์และเพื่อคงไว้ซึ่งความเป็นตัวแทนระบบนิเวศของภูมิภาค สังคมสิ่งมีชีวิตและทรัพยากรพันธุกรรม ตลอดจนชนิดพันธุ์ที่ใกล้สูญพันธุ์ ทั้งนี้ เพื่อความมั่นคงและความหลากหลายทางนิเวศวิทยา”

“อุทยานแห่งชาติ” มาจากคำภาษาอังกฤษว่า “National Park” นับว่าเป็นแหล่งอนุรักษ์ธรรมชาติที่สำคัญอย่างหนึ่ง ประเทศต่างๆ ในโลกรวมทั้งประเทศไทยได้เล็งเห็นคุณค่า ความสำคัญ และประโยชน์ของการอนุรักษ์ธรรมชาติแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ในรูปแบบของอุทยานแห่งชาติจึงได้พยายามคัดเลือกและประกาศจัดตั้งอุทยานแห่งชาติขึ้นแล้วมีจำนวนรวมกันทั้งสิ้นมากกว่า 1,600 แห่ง IUCN (1990) อ้างถึงใน (ชัยยุทธ, 2542)

สาเหตุสำคัญของการประกาศจัดตั้งอุทยานแห่งชาติของแต่ละประเทศแม้จะมีเหตุผลความจำเป็นแตกต่างกันแต่อาจกล่าวได้ว่าเจตนารมณ์พื้นฐานคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ เกิดจากการกระตุ้นที่ต้องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อสนองความต้องการของประชาชนที่เพิ่มขึ้นและการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมที่ไร้ขอบเขต ดังนั้น เพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัดนี้ ยังคงสภาพ ที่จะเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อมนุษย์สืบต่อไป

ในอนาคต จึงเป็นเรื่องจำเป็นที่จะต้องมีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในลักษณะต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประกาศจัดตั้งแหล่งธรรมชาติขึ้นเป็นอุทยานแห่งชาติ

อุทยานแห่งชาตินับว่าเกิดขึ้นและมีวิวัฒนาการมาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์แต่รูปแบบและวัตถุประสงค์และการจัดตั้งไม่ค่อยชัดเจน ส่วนใหญ่จะเน้นการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติขนาดเล็กเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของผู้นำหรือผู้มีอำนาจชาศักดิ์ สาธารณชนทั่วไปไม่มีโอกาสเข้าไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในลักษณะใด ๆ อุทยานแห่งชาติที่เรารู้จักกันในวันนี้อาจกล่าวได้ว่าเกิดขึ้นในปี ค.ศ. 1833 ที่ประเทศสหรัฐอเมริกาอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการเคลื่อนไหว เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและธรรมชาติแวดล้อม กล่าวคือ ตั้งแต่ปีดังกล่าวเป็นต้นมา นักนิยมธรรมชาติชาวอเมริกันหลายคนได้มีการเขียนบทความที่มีแนวคิดเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติและการประกาศจัดตั้งจนมีอิทธิพลต่อความคิดและทัศนคติของชาวอเมริกัน ในเรื่องการสงวนรักษาแหล่งธรรมชาติในรูปของอุทยานแห่งชาติ (Brockman, 1959)

จนกระทั่งในปี ค.ศ. 1864 รัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้ประกาศจัดตั้งแหล่งธรรมชาติที่มีชื่อว่า Yosemite Grant เป็นสถานที่สำหรับความรื่นรมย์ของสาธารณชนและต่อมาในปี ค.ศ. 1872 อุทยานแห่งชาติ คือ Yellowstone National Park ได้รับการประกาศจัดตั้งเป็นผลสำเร็จ (National Park Service, 1966) และอุทยานแห่งชาติแห่งนี้เองนับว่าส่งผลกระทบต่ออนุรักษ์และนันทนาการทั้งในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกในเวลาต่อมา กล่าวคือ อุทยานแห่งชาติ Yellowstone มีอิทธิพลก่อให้เกิดความคิด และเป็นแรงกระตุ้นให้ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกให้ความสนใจประกาศจัดตั้งอุทยานแห่งชาติและพื้นที่อนุรักษ์แบบอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการ สถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมของตนเป็นจำนวนมาก (Mc Neely, 1984) อ้างถึงใน (ปรีชา, 2544)

อุทยานแห่งชาติ (National Park) หมายถึง พื้นที่ซึ่งรัฐบาลเห็นว่ามีความเหมาะสมเป็นที่น่าสนใจ สมควรสงวนไว้เป็นพิเศษเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมธรรมชาติให้คงสภาพเดิมถาวรตลอดไป เพื่อประโยชน์ในการท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจและเพื่อการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้

โดยทั่วไป อุทยานแห่งชาติจะประกอบด้วย พื้นที่อันกว้างขวาง และหลากหลายด้วยธรรมชาติที่โดดเด่นสวยงามหาได้ยาก เช่น ทัศนียภาพแห่งขุนเขา ท้องทุ่ง เกาะแก่ง ชายหาด ท้องทะเล แนวปะการัง ถ้ำ น้ำตก หุบเหวหรือหินผา ที่มีลักษณะแปลกตา อันเกิดจากปรากฏการณ์

ธรรมชาติ หรือมีพืช สัตว์ สิ่งประวัติศาสตร์ หรือศิลปวัฒนธรรมที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ ให้เป็นมรดกตกทอดแก่นุชนรุ่นหลังต่อไป

อุทยานแห่งชาติที่อยู่ในมาตรฐานสากลนอกจากจะมีคุณลักษณะดีเด่นระดับชาติแล้วจะต้องมีพื้นที่ไม่ต่ำกว่า 10 ตารางกิโลเมตรหรือ 6,250 ไร่ ที่บริหารโดยหน่วยงานของรัฐบาลกลาง และมีเจ้าหน้าที่เพียงพอที่จะสามารถคุ้มครองป้องกันพื้นที่อนุรักษ์ให้รอดพ้นจากการบุกรุกทำลายได้

พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ระบุว่าอุทยานแห่งชาติ หมายถึง “ที่ดินซึ่งรวมความทั้งพื้นที่ดินทั่วไป ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลที่ได้รับการกำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติ ลักษณะที่ดินดังกล่าวเป็นที่ที่มีสภาพธรรมชาติเป็นที่น่าสนใจและมีได้อยู่ในกรรมสิทธิ์หรือครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายของบุคคลใดซึ่งมิใช่ทบวง การเมือง ทั้งนี้การกำหนดดังกล่าวก็เพื่อให้คงอยู่สภาพธรรมชาติเพื่อสงวนให้เป็นแหล่งการศึกษาและความรื่นรมย์ของประชาชนสืบไป”

กองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ (ม.ป.ป.) ซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรงในการบริหารและจัดการอุทยานแห่งชาติของประเทศได้กำหนดความหมายของอุทยานแห่งชาติเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติไว้ว่า “อุทยานแห่งชาติ คือ พื้นที่ที่สงวนไว้เพื่อคุ้มครองรักษาสมบัติทางธรรมชาติไว้ให้นุชนรุ่นหลัง ๆ ได้ชม ได้ศึกษาค้นคว้าธรรมชาตินั้น ๆ ต่อไป”

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า อุทยานแห่งชาติ ก็คือ พื้นที่ที่ได้รับการประกาศให้เป็นแหล่งสงวนและคุ้มครองสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ ทั้งนี้ เพื่อการใช้ประโยชน์ด้านการค้นคว้าวิจัย นันทนาการและการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ คณะวนศาสตร์ (2530) อ้างถึงใน (นฤมิต, 2544)

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติ

โดยหลักการแล้วการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

1. เพื่อรักษาทรัพยากรในพื้นที่ให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติเดิมอย่างถาวรตลอดไป หรือเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพธรรมชาติ

2. เพื่อรักษาพื้นที่ที่มีความสวยงามเป็นพิเศษเอาไว้สำหรับใช้ประโยชน์ในด้าน การพักผ่อนหย่อนใจและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว
3. เพื่อเป็นแหล่งในด้านการศึกษาค้นคว้าวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านธรรมชาติวิทยา

อุทยานแห่งชาติในประเทศไทย

วิวัฒนาการของการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติในประเทศไทย อุทยานแห่งชาติ Yellowstone ก็เข้ามามีบทบาทในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติตั้งแต่ปี พ.ศ. 2485 โดยกรมป่าไม้ได้พยายาม สงวนและรักษาพื้นที่ป่าที่มีทิวทัศน์งดงาม น้ำตก ลำธาร ถ้ำ และบริเวณที่มีป่าอุดมสมบูรณ์ให้เป็น แหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าและเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจสำหรับประชาชนทั่วไป หลังสงคราม โลกครั้งที่ 2 ได้ยุติ อัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรในประเทศไทยมีมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิด ความต้องการในการดำรงชีวิตเพื่อความอยู่รอดเพิ่มมากขึ้น ตามลำดับ เป็นเหตุให้มีการบุกรุกทำลาย พื้นที่ป่าเพื่อเปลี่ยนสภาพเป็นไร่นาและเพื่อการเพาะปลูก ประกอบกับความเจริญเติบโตทางด้าน วัตถุและเทคโนโลยีก็ขยายตัวมากขึ้น เป็นผลให้มีการทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น เช่น การตัดไม้ทำลายป่า และการล่าสัตว์ อย่างไม่มีขอบเขตจำกัด

ในที่สุดรัฐบาลจึงตระหนักเห็นถึงความสำคัญของการสงวนและคุ้มครอง รักษาทรัพยากร- ธรรมชาติโดยเฉพาะป่าไม้และสัตว์ป่าจึงมีการดำเนินการจัดตั้งสวนรุกขชาติ วนอุทยานและอุทยาน แห่งชาติขึ้น โดยเมื่อปี พ.ศ. 2468 ได้มีการจัดตั้งป่าภูกระดึงเป็นวนอุทยานแห่งแรก

จนกระทั่ง ปี พ.ศ. 2502 ฯพณฯ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรี สมัยนั้นได้ เดินทางไปตรวจราชการภาคเหนือ และให้ความสนใจในเรื่องการคุ้มครองรักษาทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะป่าไม้จึงได้เสนอคณะรัฐมนตรีให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้พิจารณากำหนด โครงการที่จะจัดพื้นที่ป่าไม้ให้เป็นอุทยานแห่งชาติจำนวน 14 แห่ง เสนอเรื่องไปยังคณะรัฐมนตรี ให้มีการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติไว้ดังนี้

1. ขอจัดสรรที่ดินในบริเวณป่า รวม 14 แห่ง เพื่อจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติ
 - 1.1 ป่าทุ่งแสลงหลวง ในท้องที่อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก อำเภอหล่มสัก และอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

1.2 ป่าภูกระดึง ในท้องที่อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย

1.3 ป่าเขาใหญ่ ในท้องที่อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก อำเภอปากช่อง อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี และอำเภอประจันตคาม อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

1.4 ป่าเทือกเขาสลอบ (เอราวัณ) ในท้องที่อำเภอเมือง อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

1.5 ป่าดอยสุเทพ ในท้องที่อำเภอแม่ริม อำเภอเมือง และอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

1.6 ป่าดอยอินทนนท์ ในท้องที่อำเภอจอมทอง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

1.7 ป่าดอยขุนตาล ในท้องที่อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน อำเภอห้างฉัตร และอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

1.8 ป่าน้ำหนาว ในท้องที่อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์

1.9 ป่าลานสาง ในท้องที่อำเภอเมือง จังหวัดตาก

1.10 ป่าเขาสระบาป ในท้องที่อำเภอแหลมสิงห์ และอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

1.11 ป่าเขาคิชฌกูฏ หรือเขาพระบาท ในท้องที่อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี

1.12 ป่าภูพาน ในท้องที่อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

1.13 ป่าเขาสามร้อยยอด ในท้องที่อำเภอปรางบุรี และอำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

1.14 ป่าเขาหลวง ในท้องที่อำเภอฉวาง อำเภอสหัส อำเภอนาตาล อำเภออุทุมพรพิสัย อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช และอำเภอกาญจนดิษฐ์ อำเภอนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี

2. ให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการประกาศเขตหวงห้ามในบริเวณป่า รวม 4 แห่ง เพื่อจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติ คือ ป่าเทือกเขาสลอบ ป่าเขาใหญ่ ป่าทุ่งแสลงหลวง ป่าดอยอินทนนท์

3. ขอกำหนดป่าที่จัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติตามข้อ 1. ให้เป็นป่าสงวนตามพระราชบัญญัติคุ้มครองและสงวนสัตว์ป่า เว้นแต่ป่าภูกระดึง จังหวัดเลย ซึ่งได้กำหนดให้เป็นป่าสงวนไว้แล้ว

ต่อมาเมื่อวันที่ 2 ตุลาคม พ.ศ. 2502 คณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้มีประกาศพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ และในพระราชบัญญัติฉบับนี้ยังได้กำหนดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ และเมื่อวันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2532 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มี พระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 เพื่อระงับไม่ให้มีการทำไม้ออกจากป่าและเร่งรัดฟื้นฟูสภาพป่าไม้ พร้อมทั้งให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในอันที่จะยับยั้งในการที่จะทำไม้ออกจากป่า รวมทั้งการสั่งแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัมปทานและการสิ้นสุดสัมปทานในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ เป็นเหตุให้มีการดำเนินการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติจากป่าสงวนแห่งชาตินั้น ๆ เพื่อคุณค่าทางด้านวิทยาศาสตร์ การศึกษาวิจัย และการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนตลอดไป

และในปี พ.ศ. 2536 กรมป่าไม้ได้สังเกตเห็นว่า กระแสการอนุรักษ์ขยายตัวมากขึ้นและมีการประกาศพื้นที่ให้เป็นอุทยานแห่งชาติเพิ่มขึ้น ทั้งอุทยานแห่งชาติทางบก และทางทะเล มีนักท่องเที่ยวเข้าไปจำนวนมากขึ้น ทำให้การดูแลรักษาและการจัดการทรัพยากรยุ่งยาก ซับซ้อน จำเป็นต้องขยายงานด้านอุทยานแห่งชาติ จึงได้จัดตั้งส่วนอุทยานแห่งชาติทางทะเลออกจากกองอุทยานแห่งชาติ ซึ่งเป็นส่วนอุทยานแห่งชาติทางบก (ส่วนอุทยานแห่งชาติ, 2542)

ในปี พ.ศ. 2544 กรมป่าไม้ได้มีอุทยานแห่งชาติในความรับผิดชอบ ซึ่งได้มี พระราชกฤษฎีกาประกาศจัดตั้งแล้วทั้งหมด จำนวน 102 แห่ง เป็นอุทยานแห่งชาติทางบก 81 แห่ง อุทยานแห่งชาติทางทะเล จำนวน 21 แห่ง รวมเนื้อที่ 32,593,199.56 ไร่ หรือร้อยละ 9.82 ของเนื้อที่ประเทศ และอยู่ในระหว่างเตรียมการประกาศจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติ จำนวน 36 แห่ง เนื้อที่ประมาณ 11,344,089.38 ไร่ (ส่วนอุทยานแห่งชาติ, 2544)

การจัดการอุทยานแห่งชาติในประเทศไทย

แนวคิดพื้นฐานของการจัดการต้องยึดปรัชญาของการอนุรักษ์ไว้ซึ่งธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นองค์ประกอบหลักของพื้นที่ให้คงอยู่ตลอดไปและเอื้อประโยชน์แก่สาธารณชนในด้านนันทนาการ การท่องเที่ยว การศึกษาวิจัยและพัฒนาชนบทได้ตลอดไป แนวคิดนี้แปลมาใช้กำหนดนโยบายเป้าหมายและการจัดการอุทยานแห่งชาติ

สำหรับการให้บริการนักท่องเที่ยวนั้นเป็นการใช้ประโยชน์พื้นที่อุทยานแห่งชาติ ด้านการจัดการเกี่ยวกับนันทนาการ การสื่อความหมายธรรมชาติ วิธีการรักษาพื้นที่ไม่ให้เสื่อมโทรม ควบคุมนักท่องเที่ยวไม่ให้ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ สร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ โดยการวางแผนซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการอุทยานแห่งชาติ คือ การแบ่งพื้นที่ออกเป็นเขตเพื่อสะดวกในการบริหารและจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการกำหนดรูปแบบการใช้ประโยชน์อุทยานแห่งชาติ สอดคล้องกับสถานการณ์และศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม การใช้ประโยชน์พื้นที่อุทยานแห่งชาติสำหรับการให้บริการนักท่องเที่ยวนั้นใช้ในเขตดังกล่าวนี้ (ปรีชา, 2540)

จากข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยวเข้าไปในอุทยานแห่งชาติของส่วนอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2540 – 2544 พบว่า มีนักท่องเที่ยวเข้าไปในอุทยานแห่งชาติ จำนวน 16,444,823 , 16,239,419 , 15,409,580 , 15,201,256 และ 11,933,504 คน ตามลำดับ (ส่วนอุทยานแห่งชาติ, 2545) (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 สถิตินักท่องเที่ยวที่เข้าไปในอุทยานแห่งชาติ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2540 – 2544

ปีงบประมาณ	จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)
2540	16,444,823
2541	16,239,419
2542	15,409,580
2543	15,201,256
2544	11,933,504

ที่มา: ส่วนอุทยานแห่งชาติ (2545)

การจำแนกเขตการจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติ

การแบ่งเขตการจัดการพื้นที่เป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการจัดการอุทยานแห่งชาติออกเป็นเขตต่าง ๆ กำหนดขึ้นตามสภาพและคุณค่าความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ แนวทางในการจัดการอุทยานแห่งชาติจึงแตกต่างกันไปตามหลักการพื้นฐาน

ระบบการแบ่งเขตพื้นที่การจัดการที่เป็นที่ยอมรับในประเทศไทยและนำมาใช้ในการจัดการอุทยานแห่งชาติ แบ่งได้ 6 เขต กองจัดการที่ดินป่าสงวนแห่งชาติ (2535) อ้างถึงใน (ช่อเพชร, 2544)

1. เขตหวงห้าม (Strict nature reserve Zone) เป็นเขตพื้นที่ที่มีสภาพธรรมชาติที่เปราะบางหรือมีความสำคัญในทางสิ่งแวดล้อมหากได้รับความกระทบกระเทือนจากกิจกรรมมนุษย์ ระบบนิเวศจะสูญเสียความสมดุลไป หากที่จะกลับคืนสภาพธรรมชาติ เขตหวงห้ามนี้จะไม่เปิดให้ทำประโยชน์อื่นใด ยกเว้น ได้รับอนุญาตจากอุทยานแห่งชาติเท่านั้น
2. เขตสงวนสภาพธรรมชาติ (Primitive Zone) เป็นเขตพื้นที่ที่สภาพของสังคมพืชและทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ก่อให้เกิดจุดเด่นที่สำคัญของอุทยานแห่งชาติหรือเป็นพื้นที่ที่จำเป็นต้องสงวนไว้เพื่อป้องกันแหล่งน้ำ หรือเพื่อมิให้สภาพธรรมชาติในพื้นที่นั้นเสื่อมโทรมลงกว่าเดิม
3. เขตฟื้นฟูสภาพธรรมชาติ (Recovery Zone) เป็นบริเวณที่สภาพป่าถูกบุกรุกทำลายแต่ยังคงสภาพธรรมชาติไว้สามารถที่จะฟื้นฟูให้กลับคืนสู่สภาพเดิมได้ โดยการปลูกป่าหรือปล่อยให้ฟื้นตัวตามธรรมชาติ
4. เขตเพื่อการพักผ่อนและการศึกษาหาความรู้ (Outdoor recreation Zone) เป็นเขตที่กำหนดขึ้น เพื่อการพักผ่อนและการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ รวมทั้งเป็นกันชนป้องกันการกระทบกระเทือน ที่เกิดขึ้นในเขตบริการที่จะมีมากขึ้น ซึ่งจะเป็นการระบายความแออัดของการใช้พื้นที่ในเขตบริการ ให้กระจายตัวออกไปในช่วงเวลาที่มีนักท่องเที่ยวมาใช้บริการเป็นจำนวนมาก ในเขตนี้จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกตามสมควร

5. เขตบริการ (Intensive Zone) เขตนี้กำหนดขึ้นเพื่อรองรับการพัฒนาสิ่งก่อสร้างที่จะเกิดขึ้นในภายหน้า สำหรับสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติและให้สามารถรองรับการขยายตัวมากขึ้น เขตนี้ครอบคลุมพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ไม่กระทบกระเทือนต่อทรัพยากรธรรมชาติและมีสิ่งก่อสร้างอยู่แล้ว เขตนี้มีที่อยู่ใกล้เคียงแหล่งที่จะพัฒนาจุดท่องเที่ยวหรือศึกษาหาความรู้ธรรมชาติ

6. เขตกิจกรรมพิเศษ (Special Use Zone) เป็นเขตที่ครอบคลุมพื้นที่ที่มีกิจกรรมของประชาชน หรือของทางราชการที่เกิดขึ้นก่อนการประกาศจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติ โดยกิจกรรมเหล่านั้นอาจขัดต่อการจัดการอุทยานแห่งชาติ โดยกิจกรรมเหล่านี้เกิดขึ้นภายหลัง การประกาศจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติและอยู่ระหว่างการกันออกจากเขตอุทยานแห่งชาติ การกำหนดเขตนี้มีขึ้นเพื่อให้กิจกรรมเหล่านั้นสอดคล้องกับการดำเนินงานของอุทยานแห่งชาติ และป้องกันมิให้ขยายลูกกลมเป็นผลเสียแก่อุทยานแห่งชาติ

คุณค่าของอุทยานแห่งชาติ

อุทยานแห่งชาติเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอันประมาณมิได้ของชาติ เป็นทรัพยากรที่สำคัญ มีประโยชน์มากมายหลายประการดังต่อไปนี้

1. อุทยานแห่งชาติเป็นพื้นที่ ซึ่งพืชและสัตว์ป่าทุกชนิดจะได้รับการคุ้มครอง ภายใต้กฎหมายที่มีความเข้มงวดมีบทลงโทษรุนแรง อีกทั้งได้รับการสนับสนุนในด้านงบประมาณและอัตราค่าจ้างมากกว่าพื้นที่อนุรักษ์ประเภทอื่น ๆ จึงมั่นใจได้ว่าจะสามารถป้องกันรักษาไว้ได้
2. เป็นสถานที่ท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ สำหรับผู้นิยมบรรยากาศท่ามกลางธรรมชาติ ในประเทศไทยเรามีสถิติว่ามีนักท่องเที่ยวไปพักผ่อนในอุทยานแห่งชาติ และวนอุทยานปีหนึ่ง ๆ ประมาณ 5 ล้านคน และนับวันจะเพิ่มมากขึ้น
3. เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารช่วยเหลือเลี้ยงเกษตรกรกรรมในพื้นที่ใกล้เคียง ทำให้ราษฎรมีความเป็นอยู่ดีขึ้น จึงเป็นรากฐานแห่งความมั่นคงของชาติ
4. เป็นแหล่งคุ้มครองสายพันธุ์ธรรมชาติ (genetics) ทางพืชและสัตว์ ซึ่งจะมีประโยชน์ในด้านการเกษตร และสายพันธุ์ธรรมชาติดังกล่าวบางชนิดอาจจะมีคุณค่ามหาศาลในด้านการแพทย์

5. เป็นสถานที่ที่สามารถอำนวยความสะดวกแก่สถานศึกษาและสถาบันที่จะทำการศึกษาค้นคว้า วิจัย ในวิชาการสาขาต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง อาทิเช่น พฤษศาสตร์ สัตวศาสตร์ สังคมศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ นิเวศวิทยา ธรณีวิทยา ฯลฯ
6. เป็นที่มาซึ่งรายได้ของราษฎรในท้องถิ่น เกิดอุตสาหกรรมขนาดย่อม เช่น การผลิตของที่ระลึก สำหรับในบางประเทศทางอาฟริกา อุทยานแห่งชาติเป็นแหล่งที่สามารถดึงเงินตราจากชาวต่างประเทศปีละมาก ๆ และเป็นรายได้หลักของประเทศด้วย
7. เป็นสถานที่ซึ่งมีคุณค่าในด้านวัฒนธรรม ซึ่งช่วยบันดาลใจให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในสิ่งที่ตั้งงามในจิตใจของมนุษย์ที่จะแสดงออกมาในรูปของศิลปะ ความเป็นระเบียบวินัยและความเอื้อเฟื้อระหว่างเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน
8. พื้นที่ที่ประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติแล้วจะช่วยลดความตึงเครียดทางการเมืองและลดปัญหาผู้ก่อการร้ายเนื่องจากพื้นที่ได้รับการพัฒนาขึ้น

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับนันทนาการในอุทยานแห่งชาติ

แนวคิดเกี่ยวกับนันทนาการในอุทยานแห่งชาติ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้อธิบายศัพท์ “การท่องเที่ยว” (tourism) ไว้เป็นคำที่มีความหมายค่อนข้างกว้าง เพราะว่าไม่ได้หมายความว่าเฉพาะเพียงการเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจหรือเพื่อความสนุกสนานบันเทิงเรีงรมย์ดังที่คนส่วนมากเข้าใจกัน การเดินทางเพื่อการประชุมสัมมนา เพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อการกีฬา เพื่อการติดต่อธุรกิจตลอดจนการเยี่ยมเยือนญาติพี่น้องนับว่าเป็นการท่องเที่ยวทั้งสิ้น ฉะนั้น ปรากฏการณ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในปัจจุบันจึงเป็นกิจกรรมรายใหญ่ที่มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นตามลำดับจนกระทั่งมีผู้กล่าวว่าธุรกิจการท่องเที่ยวทุกวันนี้เป็นธุรกิจที่ใหญ่ที่สุดในโลกหากเทียบธุรกิจอื่น ๆ ด้วยกัน

ความหมายของคำว่า “การท่องเที่ยว” ในหลักการแล้วอาจกำหนดได้โดย เงื่อนไข 3 ประการ ประการแรก เป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว ประการที่สอง เป็นการเดินทางด้วยความสมัครใจ และประการสุดท้าย เป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตามที่มิใช่เพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2533)

เพื่อให้เข้าใจการท่องเที่ยว (tourism) น่าจะรู้ความหมายของ 2 คำนี้ก่อน คือ นันทนาการ (recreation) กับการเดินทาง (travel)

นันทนาการ (recreation) คือ งานบันเทิงหรือการพักผ่อนหย่อนใจทั่วไป จะทำขึ้นโดยเฉพาะในยามว่างเป็นความสนุกสนานเฉพาะตัวที่เลือกได้ จึงเป็นกิจกรรมเฉพาะอย่างที่เป็นความพอใจ หรือเกิดความสุขใจแก่คนบางคน บางกลุ่ม บางเหล่าเท่านั้น เช่น คนหนึ่งอาจเลือกเล่นสกี เล่นหมากรุก อ่านหนังสือ ดูโทรทัศน์ หรือคนหนึ่งอาจเล่นดนตรี เล่นกีฬา หรือเดินทางไปเที่ยวต่างประเทศ เป็นต้น ที่น่าสังเกตก็คือ นันทนาการนี้รวมเอาความสนุกสนานกลางแจ้งที่ทำในเวลาว่างเข้าไปด้วย

การเดินทาง (travel) หมายถึง การเดินทางผ่านหรือการวางแผนเดินทางจากสถานที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง โดยใช้ยานพาหนะนำไปเป็นระยะทางไกล ๆ หรือยังสถานที่ ต่างประเทศ รวมทั้งการเคลื่อนไหวทุกชนิดโดยไม่สนใจในจุดมุ่งหมายแต่อย่างใด

แนวคิดการจัดการด้านนันทนาการ

สุวดี (2529) ให้ความหมายของแหล่งนันทนาการ ว่า แหล่งนันทนาการ หมายถึง บริเวณพื้นที่ที่มีสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ สัตว์ ป่าไม้ เป็นต้น และพื้นที่นั้นสามารถเอื้ออำนวยให้บุคคลประกอบกิจกรรมนันทนาการประเภทต่าง ๆ ได้ตามความสนใจและความถนัด แหล่งนันทนาการในความหมายนี้ได้แก่ อุทยานแห่งชาติ ป่าสงวน ชายทะเล เป็นต้น

Clawson and Knetsch (1974) ได้แบ่งประเภทพื้นที่นันทนาการออกเป็น 3 กลุ่ม โดยพิจารณาจากความเป็นเจ้าของและการให้บริการความใกล้ชิดไกลแหล่งชุมชน และลักษณะที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ตลอดจนระดับความเป็นธรรมชาติหรือการพัฒนาโดยมนุษย์ ดังนี้

1. พื้นที่นันทนาการแบบเน้นผู้ใช้ (User – oriented areas) ลักษณะเด่นที่สำคัญของพื้นที่นันทนาการในกลุ่มนี้ คือ การเข้าถึงทำได้โดยสะดวกและอยู่ใกล้กับแหล่งชุมชนมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน เปิดโอกาสให้คนทั่วไปได้ใช้เฉพาะเวลากลางวันไม่มีการค้างแรม กีฬาชนิดต่าง ๆ กระจายน้ำ เป็นต้น

2. พื้นที่นันทนาการแบบเน้นธรรมชาติ (Resource – based areas) ลักษณะเด่นของพื้นที่นันทนาการในกลุ่มนี้ คือ ความเป็นธรรมชาติ หรือเป็นแหล่งธรรมชาติอยู่ห่างไกลจากชุมชนหรือเมือง เปิดโอกาสให้ผู้ใช้เข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ หลากรูปแบบ และสามารถพักผ่อนได้ พื้นที่เหล่านี้ เช่น ภูเขา ทะเล ชายฝั่ง แหล่งน้ำธรรมชาติ เป็นต้น การไปเยือนพื้นที่นันทนาการในกลุ่มนี้ ต้องมีการเดินทาง ซึ่งต้องใช้เวลาและเงินค่อนข้างมาก พื้นที่มีขนาดค่อนข้างใหญ่ อาทิเช่น อุทยานแห่งชาติ และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เป็นต้น

3. พื้นที่นันทนาการแบบกึ่งธรรมชาติ (Intermediate areas) พื้นที่นันทนาการในกลุ่มนี้อยู่ระหว่างกลางพื้นที่ทั้งสองกลุ่มดังที่กล่าวข้างต้น ทั้งในเชิงภูมิศาสตร์และปริมาณ การใช้ ส่วนใหญ่จะอยู่ไม่ห่างไกลจากแหล่งชุมชนมากนัก ประมาณ 1 – 2 ชั่วโมง โดยรถยนต์ มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกค่อนข้างดี เหมาะสำหรับการใช้ประโยชน์ช่วงเวลากลางวัน และวันหยุดทุกสัปดาห์ พื้นที่ขนาดใหญ่กว่าพื้นที่นันทนาการแบบเน้นผู้ใช้ แต่เล็กกว่าพื้นที่นันทนาการแบบเน้นธรรมชาติ เช่น วนอุทยาน เขตห้ามล่าสัตว์ป่า รีสอร์ทของเอกชน เป็นต้น

ความหมายของนันทนาการ

Brockman (1959) กล่าวว่า นันทนาการ หมายถึง กิจกรรมที่กระทำขึ้นนอกเหนือจากงานประจำ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อความเพลิดเพลินในเวลาว่าง

Clawson and Knetsch (1974) อธิบายว่า นันทนาการ หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลกระทำในเวลาว่างโดยไม่ได้วางแผนเอาไว้ล่วงหน้า

Butler (1967) กล่าวว่า นันทนาการ หมายถึง ประสบการณ์ หรือกิจกรรมที่ประกอบในเวลาว่าง ซึ่งมนุษย์เลือกกระทำเพราะความสนุกสนานและพึงพอใจที่จะให้เกิดขึ้นแก่ตนเอง และได้สรุปลักษณะสำคัญของนันทนาการดังนี้

1. ต้องเป็นกิจกรรมที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อร่างกาย จิตใจ หรืออารมณ์
2. การเข้าร่วมกิจกรรมต้องเป็นไปโดยความสมัครใจ ไม่มีใครบังคับ

3. กิจกรรมนั้นจะต้องเป็นการกระทำในเวลาว่าง
4. ต้องไม่เป็กิจกรรมที่ยึดถือเป็นอาชีพ
5. กิจกรรมนั้นต้องทำให้เกิดความพอใจโดยตรงต่อผู้เข้าร่วม
6. กิจกรรมนั้นต้องเป็นที่พึงประสงค์ในสังคม ไม่ใช่ข้อบายมุข

พิรพงษ์ (2542) กล่าวถึง นันทนาการ ว่าเป็นกิจกรรมที่กระทำในเวลาว่าง โดยมีความพึงพอใจ สมัครงใจ ไม่มีการบังคับและได้รับความสุขเพลิดเพลินใจจากการเข้าร่วมกิจกรรม

สุรเชษฐ์ (2535) ได้สรุปความหมายของ นันทนาการว่า เป็นกิจกรรมที่พึงประสงค์ของสังคมไม่ใช่ข้อบายมุข ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้

1. นันทนาการต้องเป็นกิจกรรม (activities) กล่าวคือ จะต้องเป็นการกระทำหรือปฏิบัติ โดยที่ร่างกายหรือกล้ามเนื้อ หรืออวัยวะส่วนหนึ่งส่วนใดเคลื่อนไหว หากอยู่เฉย ๆ เช่น การนอนหลับ ไม่จัดว่าเป็นกิจกรรมนันทนาการ
2. การเข้าร่วมกิจกรรมต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ โดยแรงกระตุ้นภายในของตนเอง ไม่ให้เกิดการบังคับแต่อย่างใด
3. กิจกรรมนันทนาการทุกรูปแบบจะต้องเกิดขึ้นในเวลาว่าง หรือช่วงเวลาที่อิสระจากภาระกิจการงาน และการปฏิบัติกิจส่วนตัวอื่น ๆ
4. กิจกรรมนั้นต้องทำให้ผู้เข้าร่วมเกิดความพึงพอใจ หรือมีความรื่นรมย์โดยตรง
5. ต้องเป็นกิจกรรมที่สังคมยอมรับ ไม่ผิดศีลธรรมหรือไม่เป็นข้อบายมุข
6. กิจกรรมนั้นต้องไม่ยึดถือเป็นอาชีพ เช่น นักกีฬาอาชีพต่าง ๆ

ความสำคัญของนันทนาการ

จรีนทร์ (2520) กล่าวว่า จากการที่สังคมในปัจจุบันโดยเฉพาะในตัวเมือง ประชาชนส่วนใหญ่จะต้องมีการแข่งขันในการทำงานเพื่อยกระดับฐานะและความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ดังนั้น เวลาส่วนใหญ่จึงใช้ในการทำงาน การดำเนินชีวิตในลักษณะนี้ย่อมก่อให้เกิดความเบื่อหน่ายและตึงเครียดขึ้นได้ วิธีการลดปัญหาดังกล่าว คือ การใช้เวลาว่างที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อนันทนาการ

นิวัติ (2537) อธิบายว่า เมื่อมนุษย์เจริญขึ้น ประชาชนพลเมืองพากันเข้ามาอยู่ในเมืองมากขึ้น ความเคร่งเครียดในการประกอบธุรกิจ รวมทั้งการอยู่ร่วมกันอย่างแออัดยัดเยียดในเมือง ทำให้มนุษย์ต้องการเปลี่ยนสถานที่ที่เขียวเตรและพักผ่อนหย่อนใจ รวมทั้งหลบหนีความจอแจ ความอึกทึกครึกโครม รวมทั้งปัญหาอากาศเสียในเมืองออกไปและประกอบนันทนาการในที่มีความสงบเงียบ ร่มรื่น อากาศบริสุทธิ์ และมีทิวทัศน์ธรรมชาติอันสวยงาม เช่น อุทยานแห่งชาติและวนอุทยาน เป็นต้น

มูลค่าของแหล่งนันทนาการ

ประโยชน์ของแหล่งนันทนาการอันทำให้เกิดมูลค่านั้น พอจะสรุปได้ตามแนวความคิดของ Kitchen and Hendon (1967) ว่ามี 2 แบบ ดังนี้

1. ประโยชน์ทางตรง คือ ประโยชน์ที่ผู้ใช้บริการหรือคนในสังคมได้รับโดยตรง จากแหล่งนันทนาการนั้น เช่น ได้รับความเพลิดเพลิน ได้รับความรู้ ส่งเสริมให้มีสุขภาพสมบูรณ์
2. ประโยชน์ทางอ้อม คือ แหล่งนันทนาการนั้นอาจมีส่วนในการเพิ่มมูลค่าของที่ดินบริเวณใกล้เคียง นอกจากนั้นแหล่งนันทนาการบางแห่งยังมีส่วนช่วยอนุรักษ์ต้นน้ำลำธารด้วย ถือเป็นประโยชน์ภายนอก ซึ่งสามารถประเมินมูลค่าเป็นตัวเงินเพื่อบอกถึงประโยชน์หรือมูลค่าของแหล่งนันทนาการนั้นได้ นอกเหนือจากมูลค่าทางตรงเพียงอย่างเดียว

กิจกรรมนันทนาการ

สำหรับกิจกรรมนันทนาการนั้น จะต้องเป็นกิจกรรมในเวลาว่างที่ไม่เป็นอบายมุข ให้ผลดีต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจ สามารถจำแนกรูปแบบกิจกรรมนันทนาการได้ดังนี้

1. กิจกรรมนันทนาการที่ไม่ใช้พลังงาน หรือการออกกำลังกายอย่างน้อย (passive recreation activities) เช่น เดินเล่น ถ่ายรูป ชมทิวทัศน์ พักผ่อนกับธรรมชาติ เป็นต้น
2. กิจกรรมนันทนาการที่ใช้พลังงาน หรือการออกกำลังกายอย่างเข้มข้น (active recreation activities) เช่น วายน้ำ พายเรือ ล่องแก่ง ปีนเขา โต้เขา เดินป่า เป็นต้น

นันทนาการกลางแจ้ง

สุรเชษฐ์ (2541) กล่าวว่า นันทนาการกลางแจ้ง เป็นกิจกรรมในเวลาว่างที่ไม่จำเป็นต้องใช้อาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง แต่จะอาศัยทรัพยากรธรรมชาติอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างเช่น ดิน น้ำ ป่าไม้ เป็นแหล่งปฏิบัติกิจกรรมและมักจะต้องการวางแผน เตรียมตัวตลอดจนการเดินทางที่ต้องใช้ยานพาหนะ หรือกล่าวได้ว่า เป็นกิจกรรมที่บุคคลปฏิบัติภายใต้สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ และเป็นกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับสิ่งแวดล้อม เช่น กิจกรรมการเดินชมธรรมชาติ ปิกนิก พายเรือ เดินป่า ล่องแก่ง ฯลฯ

Clawson and Knetsch (1974) ให้คำจำกัดความของนันทนาการกลางแจ้งว่า เป็นนันทนาการซึ่งมักจะกระทำในกลางแจ้ง เพราะฉะนั้นจึงตรงกันข้ามกับนันทนาการรูปแบบอื่น ๆ ที่ทำในร่ม บางครั้งนันทนาการกลางแจ้งต้องใช้ที่ว่างและทรัพยากรเป็นจำนวนมาก เพื่อก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน บางอย่างเหมาะสมกับที่ซึ่งภูมิภาคประเทศตามธรรมชาติได้รับการดัดแปลงน้อยที่สุดและบางอย่างมีการลงทุนจำนวนมาก

ดังนั้น กิจกรรมบางประเภท บางชนิด จึงไม่จัดเป็นกิจกรรมนันทนาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมที่ให้ความสนุกสนาน (amusement) แต่เพียงอย่างเดียว หรือกิจกรรมฆ่าเวลา (time – killing) หรือกิจกรรมที่ให้คุณค่าแก่ชีวิตน้อยมาก (low qualities of life activities) เช่น การใช้เวลาว่างเพื่อการเที่ยวเตร่ นั่งหรือนอนฆ่าเวลา ประพาศพิลาทเกร และการกระทำอื่น ๆ ที่เป็นพิษ

เป็นภัยแก่ตัวเองและสังคม จะเห็นว่ากิจกรรมเหล่านี้ไม่ใช่กิจกรรมที่เป็นการสร้างสรรค์ มีแต่ผลเสีย หรือเป็นอันตรายแก่ผู้เข้าร่วมและเป็นการลดโอกาสของตนเองในการที่จะสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ หรือเพิ่มพูนประสิทธิภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจที่จะมีชีวิตอยู่ร่วมกับคนอื่น ๆ และสังคมได้อย่าง ปกติสุข

สรุปได้ว่า นันทนาการ หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลเลือกกระทำด้วยความสมัครใจในเวลาว่าง ที่เป็นอิสระจากการประกอบอาชีพ หรือกิจวัตรประจำวัน และกิจกรรมนั้นต้องก่อให้เกิดความ สนุกสนาน เพลิดเพลิน หรือพึงพอใจแก่ผู้กระทำ

แหล่งนันทนาการประเภทน้ำตก

น้ำตกเป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติอย่างหนึ่ง ที่เกิดจากธารน้ำไหลผ่านภูมิประเทศ ที่มีความลาดชัน ซึ่งทำให้มีการเปลี่ยนระดับหรือเกิดความแตกต่างกัน ของระดับธารน้ำ เกิดการเปลี่ยนแปลงลักษณะการไหลของน้ำ คือ ไหลตกลงมาจากที่สูง ไหลลดหลั่นลงมาเป็นชั้น ๆ ก่อให้เกิดความงดงามตื่นตาตื่นใจ และดึงดูดใจ ผู้พบเห็นได้เป็นอย่างดี

สำหรับน้ำตกที่พบโดยทั่วไปในธรรมชาตินั้น (เดชา และคณะ, 2527) อ้างถึงใน (พิมพ์ลภัส, 2545) กล่าวว่า มี 2 ลักษณะ คือ

1. น้ำตก (falls) คือ น้ำตกที่มีความชันมากอาจเป็นแนวตั้งเลยก็ได้ มีความต่างระดับ ระหว่างต้นน้ำกับปลายน้ำ น้ำตกที่ไหลลงมามีลักษณะโจนลงมา ยกตัวอย่าง เช่น น้ำตกเหวสุวัต อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ น้ำตกแม่ยะ อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ เป็นต้น

2. แก่ง (rapids) เป็นน้ำตกที่มีลักษณะเป็นแก่งหิน มีความลาดชันไม่มาก ลักษณะ การไหลที่ลดหลั่นเป็นชั้น ๆ ลงมา มีความต่างระดับกันไม่มากนัก ตัวอย่างเช่น น้ำตกนางรอง จังหวัดนครนายก น้ำตกมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี เป็นต้น

ในประเทศไทยสามารถพบได้ 2 ลักษณะ และบางแห่งเป็นแบบผสมผสานระหว่างทั้ง 2 ลักษณะข้างต้น เช่น น้ำตกเอราวัณ เป็นต้น

น้ำตกตามยอดเขาสูงและผาชันที่เกิดจากหินแกรนิต มักมีขนาดใหญ่ เช่น อุทยานแห่งชาติ น้ำตกแม่สุรินทร์ อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย อุทยานแห่งชาติเขาคิซมัญญ์ อุทยานแห่งชาติแม่วะ อุทยานแห่งชาติน้ำตกพลิว อุทยานแห่งชาติน้ำตกหวาง และอุทยานแห่งชาติเขาหลวง

น้ำตกนอกจากจะมีความสำคัญ ทางด้านนิเวศวิทยาโดยเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร แหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่านานาชนิด และทางด้านการศึกษาวิจัย โดยให้ความรู้ทางด้านธรรมชาติวิทยา แก่คนทั่วไปแล้ว ด้วยลักษณะธรรมชาติของน้ำตกที่น่าสนใจ ดึงดูดผู้พบเห็นทำให้น้ำตกมีศักยภาพ ในการที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

ทรัพยากรนันทนาการ

สุรเชษฐ์ (2527) อธิบายความหมายของคำว่า “ทรัพยากร” (resources) พจนานุกรมหลายเล่มให้ความหมายคล้ายคลึงกันว่า หมายถึง สิ่งใดก็ตามที่พร้อมจะนำมาใช้ประโยชน์ได้ตลอดเวลา ดังนั้นคำว่า “ทรัพยากรนันทนาการ” (recreation resources) จึงหมายถึง สิ่งใดก็ตามทั้งที่เป็นผลผลิตของมนุษย์และที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติที่มีคุณค่า สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ แก่มนุษย์หรือสังคมเพื่อสร้างความพึงพอใจและความสุขในรูปของนันทนาการ ซึ่งอาจรวมถึง สนามเด็กเล่น สวนสาธารณะ ที่โล่งแจ้ง สวนสัตว์ วนอุทยาน อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า พื้นที่ป่าประเภทต่าง ๆ เกาะแก่ง ชายหาด ทะเล แม่น้ำ และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งพัฒนาและบริการโดยภาคเอกชน รวมตลอดไปถึงโบราณสถาน พิพิธภัณฑสถาน และวัดวาอารามต่าง ๆ

ดังนั้น พอจะสรุปความหมายของทรัพยากรนันทนาการ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย คือพื้นที่ธรรมชาติ อันได้แก่สภาพภูมิประเทศ ป่าไม้ ภูเขา น้ำตก ถ้ำ เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ สภาพภูมิอากาศ สัตว์ป่า ธรณีสันฐาน และอื่น ๆ ที่มีคุณค่าด้านความงามตามธรรมชาติ มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าถึงเพื่อประกอบกิจกรรมนันทนาการได้อย่างมีความสุข โดยไม่ก่อความเดือนร้อนรำคาญแก่บุคคลอื่นหรือสัตว์ป่า ตลอดจนไม่ทำลายหรือเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศ

ผู้มาเยือน

ผู้มาเยือน (Visitors) หมายถึง ผู้มาเยือน นักท่องเที่ยว โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. นักท่องเที่ยวที่ค้างคืน (Tourists) หมายถึง เดินทางมาเยือนและพักอยู่ในประเทศ ตั้งแต่ 24 ชั่วโมงขึ้นไป โดยใช้บริการสถานที่พักแรม ณ แหล่งท่องเที่ยวที่นั่น ๆ (local accommodation) โดยแยกตามลักษณะของนักท่องเที่ยว ดังนี้

1.1 นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ค้างคืน (International Tourists) หมายถึง เดินทางเข้ามาในประเทศไทยและพำนักอยู่ครั้งหนึ่ง ๆ ไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง (หนึ่งคืน)

1.2 นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ค้างคืน (Domestic Tourists) หมายถึง อาจเป็นคนไทยหรือคนต่างด้าวที่อยู่ในประเทศไทย เดินทางมาจากจังหวัดที่อยู่อาศัยปกติของตนไปยังจังหวัดอื่น ๆ ระยะเวลาที่พำนักอยู่ไม่เกิน 60 วัน

2. นักทัศนจร (Excursionists) หมายถึง นักท่องเที่ยวที่ไม่ค้างคืน (Day Visitor) เดินทางมาเยือนชั่วคราว และอยู่ในประเทศน้อยกว่า 24 ชั่วโมงและไม่ได้ใช้บริการสถานที่พักแรม ณ แหล่งท่องเที่ยวที่นั่น ๆ เช่น ผู้เดินทางมาชมเรือสำราญ (Cruise) โดยแยกตามลักษณะของนักท่องเที่ยวในทำนองเดียวกันคือ

2.1 นักทัศนจรระหว่างประเทศ (International Excursionists)

2.2 นักทัศนจรภายในประเทศ (Domestic Excursionists)

นักท่องเที่ยวประเภท Tourists และ Excursionists เป็นกลุ่มนักเดินทาง (Travelers) ที่สามารถติดตามการเดินทางและจัดเก็บเป็นข้อมูลสถิติได้ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการท่องเที่ยวเป็นอย่างมากมาในการวิเคราะห์เพื่อทราบความต้องการและพฤติกรรมการณ์การบริโภคของนักท่องเที่ยวที่เป็นตลาดเป้าหมาย

ดังนั้นพอจะสรุปความหมายของผู้มาเยือนได้ว่า นักท่องเที่ยวจะมาเยือนแหล่งท่องเที่ยว สิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องการได้รับจากการไปเยือนหรือการประกอบกิจกรรม บริเวณแหล่ง นันทนาการ ซึ่งได้แก่ การได้เรียนรู้ศึกษาธรรมชาติ การได้สัมผัสธรรมชาติอย่างใกล้ชิด การได้ หลีกหนีจากสภาพแวดล้อมที่อึดอัด การได้ใช้เวลาพักผ่อนร่วมกับเพื่อนและหรือครอบครัว และการได้มีโอกาสพบปะผู้คนใหม่

ดร.ชนิและสุรเชษฐ์ (2543) กล่าวว่า ในการจัดการผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยวที่วนั้น การให้ การศึกษาเรื่องผลกระทบถือว่าเป็นกุญแจสำคัญที่สามารถใช้ลดผลกระทบในอุทยานแห่งชาติได้ แม้ว่าจะไม่สามารถแก้ไขปัญหาทุกอย่างได้ แต่อย่างน้อย หากขาดการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ ผู้มาเยือน การจัดการเกี่ยวกับผลกระทบก็ไม่อาจประสบผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การป้องกันผลกระทบสิ่งแวดล้อมในด้านการดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวอาจทำได้โดยการอ่าน เอกสารข้อมูล สรุปให้ฟังทำเป็นตัวอย่างและช่วยแก้ไขพฤติกรรมให้ถูกต้อง

การจัดการผู้มาเยือนในที่นี้จะหมายถึงการนำเอากฎหมายระเบียบ ข้อมูลและการให้ การศึกษามาใช้เป็นตัวควบคุมจำนวน ประเภท และพฤติกรรมของผู้มาเยือน เพื่อให้การดำเนิน กิจกรรมนันทนาการของผู้มาเยือนเอื้อประโยชน์ด้านต่าง ๆ แก่ตนเองและขณะเดียวกันเพื่อเป็น การป้องกัน และลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแก่ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมของอุทยาน แห่งชาติ (Hammitt and Cole, 1987)

เทคนิคการจัดการผู้มาเยือน มีดังนี้

1. การจำกัดปริมาณการใช้ประโยชน์
2. การกระจายการใช้ประโยชน์และการรวมการใช้ประโยชน์
3. การจำกัดระยะเวลาการใช้ประโยชน์
4. การจำกัดขนาดผู้ใช้ประโยชน์
5. การให้การศึกษาเรื่องผลกระทบจากการท่องเที่ยวและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ

เทคนิคการจัดการผู้มาเยือนมีหลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบมีความเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์หรือในแต่ละพื้นที่แตกต่างกันไปวิธีการจัดการนักท่องเที่ยวอีกแบบหนึ่ง คือ การแบ่งเขตพื้นที่ออกเป็นสวนต่าง ๆ ตามลักษณะกายภาพและชีวภาพ ซึ่งถือว่าเป็นเทคนิคที่มีประสิทธิภาพอย่างหนึ่ง แต่ก็จำเป็นจะต้องใช้ควบคู่ไปกับเทคนิคอื่น ๆ ด้วย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ทฤษฎีความคาดหวังของ Victor Vroom ซึ่ง (Griffin, 1984) อ้างถึงใน (กนกพร, 2541) ได้กล่าวไว้ว่า ทฤษฎีความคาดหวังต้องขึ้นอยู่กับการจูงใจ 2 ประการ คือ

1. บุคคลต้องการสิ่งนั้นมากน้อยเพียงใด และ
2. เขาคิดว่าเขาจะได้สิ่งนั้นมากเพียงใด

โดยสมมติฐาน 4 ประการ ดังนี้

1. พลังในตัวบุคคลประกอบด้วยพลังจากสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรม
2. บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของตนในองค์กร
3. บุคคลมีความแตกต่างกันในเรื่องประเภทของความต้องการความปรารถนาและเป้าหมาย
4. บุคคลทำการตัดสินใจระหว่างแผนเพื่อเลือกหรือทางเลือกหลาย ๆ ทางของพฤติกรรม โดยอยู่บนพื้นฐานของการเรียนรู้ของตนว่าพฤติกรรมเช่นนี้จะนำไปสู่ผลลัพธ์ตามปรารถนาหรือไม่

ในส่วนของทฤษฎีความพึงพอใจนั้น ในปัจจุบันไม่ค่อยได้มีการอธิบายกันไว้มากนัก เพราะเป็นทฤษฎีที่อยู่ภายใต้ของทฤษฎีแรงจูงใจในการทำงานหรือทฤษฎีความคาดหวัง แต่อย่างไรก็ตามพอจะสรุปทฤษฎีความพึงพอใจได้ดังนี้

อัจฉนา (2534) ได้สรุปความหมายของความพึงพอใจว่า ความพึงพอใจ เป็นเรื่องเกี่ยวกับอารมณ์ ความรู้สึกและทัศนคติของบุคคล อันเนื่องมาจากสิ่งเร้าและสิ่งจูงใจ ซึ่งจะปรากฏออกมาทางพฤติกรรมและเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของบุคคล

กนกพร (2541) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ (satisfaction) ว่า หมายถึงความรู้สึกนึกคิดในทางที่ดีของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด เช่น ความพึงพอใจในงาน หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดในทางที่ดี ที่บุคคลมีต่องานที่เขาทำอยู่ ซึ่งเป็นผลมาจากความเหมาะสมระหว่างลักษณะของงานกับความต้องการของเขาที่คาดหวังว่า จะได้รับจากการทำงานนั้น

Millet (1954) ได้อธิบายว่า ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริการสาธารณะ (satisfactory services) หรือความสามารถในการพิจารณาว่าบริการสาธารณะนั้นจะเป็นที่พึงพอใจหรือไม่ ก็ให้พิจารณาได้จากสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. การให้บริการอย่างสม่ำเสมอ (equitable service)
2. การให้บริการอย่างทันเวลา (timely service)
3. การให้บริการอย่างเพียงพอ (ample service)
4. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง (continuous service)
5. การให้บริการอย่างก้าวหน้า (progressive service)

Fitzgerald and Durant (1980) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อบริการสาธารณะ (public service satisfaction) ว่าเป็นการประเมินการปฏิบัติงานด้านการให้บริการของหน่วยงาน โดยมีพื้นฐานเกิดจากการรับรู้ (perception) ถึงการให้บริการที่แท้จริงและการประเมินผลนี้ก็จะแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้รับเกณฑ์ (criteria) ที่แต่ละบุคคลตั้งไว้ รวมทั้งการตัดสินใจ (judgment) ของบุคคลนั้นด้วย โดยการประเมินผลความสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ด้าน คือ

1. ด้านอัตวิสัย (subjective) ซึ่งเกิดจากการได้รับรู้ถึงการให้บริการ
2. ด้านวัตถุวิสัย (objective) ซึ่งเกิดจากการได้รับปริมาณและคุณภาพของการบริการ

ดังนั้นพอจะสรุปได้ว่า ความพึงพอใจจะเกิดขึ้นได้ เมื่อมีความรู้สึกทางบวก โดยความรู้สึกทางบวกเมื่อมีมากขึ้น ก็จะก่อให้เกิดความพอใจ สิ่งที่เกิดความพอใจแก่นักท่องเที่ยวได้แก่ ทรัพยากรและสิ่งเร้าและความพอใจจะเกิดขึ้นมากที่สุดเมื่อมีการจัดการการจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสมถูกต้อง จะไม่ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อม

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

มีความสัมพันธ์กับการสร้างจิตสำนึกโดยตรง กล่าวคือ นักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism) มักเป็นกลุ่มท่องเที่ยวที่ปรารถนาหรือสนใจที่จะศึกษาเรียนรู้ และแสวงหาประสบการณ์จากธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น นิยมที่จะเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติที่ยากลำบากต่อการเดินทางและทำท่าย และมักไม่สนใจกับความสะดวกสบาย กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จึงต้องการบริการสิ่งอำนวยความสะดวก ประเภทที่ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติ เพื่อให้ได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติ ในแง่มุมต่าง ๆ ทั้งในระดับกว้างและลึกซึ้ง ซึ่งเท่ากับเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ ให้แก่นักท่องเที่ยวและได้รับความพึงพอใจกลับไป

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจ

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ จะทำให้ทราบถึง แนวทางในการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวซึ่งได้แก่ ปัจจัยทางด้านสังคม คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก อาชีพรอง รายได้ และภูมิภานา ปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจ คือ ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว จำนวนครั้งที่มาเที่ยว การรับรู้ข่าวสาร วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาของนักท่องเที่ยว และระยะเวลาในการเดินทาง

ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริการสาธารณะ เป็นการประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้านการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งการประเมินกรณีดังกล่าวแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านอัตวิสัย และด้านวัตถุวิสัย โดยแต่ละด้านมีวิธีวัดความพึงพอใจของประชาชน ที่มีต่อการบริการที่แตกต่างกันออกไป

ตามหลักจิตวิทยาสังคม (Social psychology) ความพึงพอใจต่อการให้บริการของตำรวจ เป็นทักษะที่ต้องผ่านกระบวนการรับรู้และตีความของบุคคล กล่าวได้ว่านับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1935 (Allport, 1935) ซึ่งได้วางหลักเกณฑ์เบื้องต้นเกี่ยวกับการพัฒนาการของทัศนคติที่ว่า “ทัศนคติ เกิดจากการเรียนรู้ทางประสบการณ์” และในปี ค.ศ. 1974 (Munn and Fernald, 1974) ต่างก็ยืนยันว่า ประสบการณ์สัมผัสทั้งห้าของมนุษย์นั้น ไม่ได้ถูกกระตุ้นจากสภาวะแวดล้อมภายนอกโดยลำพัง แต่ ภูมิหลังและประสบการณ์ของมนุษย์เองก็มีบทบาทสำคัญต่อการกระตุ้น ให้เกิดการรับรู้และสร้าง ทัศนคติเกี่ยวกับโลกภายนอกด้วย กล่าวอีกนัยหนึ่งว่า กระบวนการรับรู้ ตีความของบุคคล รวมทั้ง การพัฒนาทัศนคติของบุคคลย่อมแตกต่างกันไป ตามภูมิหลังและประสบการณ์ของแต่ละบุคคลเป็น สำคัญ ด้วยเหตุนี้บุคคล 2 คนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมเดียวกันและภายใต้สภาวะการณ์ที่สังสมมา ที่แตกต่างกันตั้งแต่ต้น กล่าวได้ว่า พัฒนาการของทัศนคติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในรูปของความ พึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ย่อมต้องอาศัย ภูมิหลังและประสบการณ์เป็นพื้นฐานใน การประเมินสิ่งที่รับรู้ (ไชยรัช, 2544)

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการให้บริการท่องเที่ยว

ความหมายของการให้บริการท่องเที่ยว

จักรี (2532) อ้างถึงใน (ธนากร, 2545) ได้กล่าว การบริการท่องเที่ยว หมายถึง การให้ความ สะดวกสบายในด้านต่าง ๆ แก่นักท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวใช้ทรัพยากรนั้นบนานการที่มีอยู่ ทั้งในธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ในการท่องเที่ยว

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540) ได้รายงานว่าการบริการ ท่องเที่ยว (tourism services) หมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวกท่องเที่ยว รวมทั้งสิ่งบริการที่รองรับก่อนและ หลังการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความสบายและตอบสนองความจำเป็นพื้นฐาน

หลักการเกี่ยวกับการให้บริการท่องเที่ยว

สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540) ได้กล่าวถึง การให้บริการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สำคัญประกอบด้วย

1. สถานที่พัก
2. บริษัทนำเที่ยวและมัคคุเทศก์
3. ร้านค้า ร้านอาหาร และนันทนาการ

ส่วนอุทยานแห่งชาติทางทะเล (2541) อ้างถึงใน (สุรเชษฐ์, 2541) ได้แบ่งองค์ประกอบของสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ออกเป็น 5 ประเภท คือ

1. ข้อมูลข่าวสาร (Information) เป็นการบริการข้อมูลที่นักท่องเที่ยวได้รับก่อนไปถึงอุทยานแห่งชาติ
2. โปรแกรมการสื่อความหมาย (Interpretative program) เป็นงานบริการที่สนองความต้องการของนักท่องเที่ยวในด้านการศึกษาเรียนรู้
3. ที่พักซึ่งมีกันหลายรูปแบบจากโรงแรม รีสอร์ท บังกะโล หรือที่กางเต็นท์
4. การบริการอาหาร เครื่องดื่ม
5. ของที่ระลึก และอื่น ๆ

ส่วนอุทยานแห่งชาติทางทะเล (2541) อ้างถึงใน (ดร.ชนัน, 2541) ได้แบ่งหน้าที่ในการให้บริการนักท่องเที่ยวออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. งานบริการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น บ้านพัก ร้านค้า ร้านอาหาร ห้องสุขา
2. งานบริการเพื่อรักษาความปลอดภัย เช่น การตรวจตราบริเวณที่พักแรมและแหล่งนันทนาการ เพื่อป้องกันเหตุร้ายต่าง ๆ
3. งานบริการด้านข้อมูลและการสื่อความหมายธรรมชาติ เช่น ในศูนย์บริการนักท่องเที่ยว การนำเดินศึกษาธรรมชาติ
4. งานบริการอื่น ๆ เช่น การเก็บเงินค่าธรรมเนียม การจัดค่ายเยาวชน การรับเรื่องร้องเรียน

นอกจากนี้ยังได้ระบุหลักการทั่วไปในการให้บริการในอุทยานแห่งชาติไว้ดังนี้

1. งานบริการข้อมูลข่าวสารต้องมีการบอกกล่าวให้นักท่องเที่ยวเตรียมตัวให้พร้อมและให้มีความคาดหวังในมาตรฐาน การบริการของอุทยานแห่งชาติ
2. ผู้ให้บริการต้องมีมนุษยสัมพันธ์ เข้าใจผู้อื่น อุดมคติ มีอัธยาศัยและมีอารมณ์ดี
3. มีความสม่ำเสมอ ในการให้บริการ และการบังคับใช้กฎระเบียบต่าง ๆ
4. ผู้ปฏิบัติงานด้านบริการ ควรมีความยืดหยุ่นและแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าได้ดี
5. เจ้าหน้าที่ต้องมีความเข้าใจ ว่างานบริการคือการสร้างภาพลักษณ์ของพื้นที่อุทยานแห่งชาติและประเทศชาติ
6. ผู้ให้บริการต้องเข้าใจและยอมรับว่างานบริการเป็นหน้าที่และมีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานในทุกเวลาและสถานการณ์
7. ผู้ปฏิบัติต้องมีความรู้ ความสามารถ และทักษะในงานที่ได้รับมอบหมาย
8. ปฏิบัติงานตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้ มีการประเมินและรายงานผลอย่างสม่ำเสมอ
9. มีความเสมอภาคในการให้บริการและตามลำดับก่อนหลัง
10. ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ทรัพย์สินของส่วนรวม และทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว
11. ไม่เอาเปรียบผู้รับบริการ
12. มีความโปร่งใสในการปฏิบัติงานสม่ำเสมอ

สิ่งอำนวยความสะดวก

คำว่า “สิ่งอำนวยความสะดวก” (facilities) เป็นคำที่สื่อความหมายในตัวเองค่อนข้างชัดเจน โดยรากศัพท์ของคำในภาษาอังกฤษจะหมายถึงสิ่งที่สร้างความสะดวกหรือทำให้การประกอบกิจกรรมต่าง ๆ กระทำได้ง่ายขึ้น ตามหลักการจัดการอุทยานและพื้นที่นันทนาการ สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวจะหมายถึง บริเวณพื้นที่ และโครงสร้างหรือสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ที่ถูกจัดสร้างขึ้นเพื่อรองรับกิจกรรมของผู้มาเยือนและกิจกรรมในการบริหารจัดการพื้นที่ สิ่งอำนวยความสะดวกมีบทบาทสำคัญต่อแหล่งท่องเที่ยว โดยสรุปได้ดังนี้

1. สนองความต้องการของผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยว ในการประกอบกิจกรรมนันทนาการหรือกิจกรรมการท่องเที่ยว (เพื่อประโยชน์ใช้สอยและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว) ตัวอย่างเช่น พื้นที่ปิกนิกพร้อมอุปกรณ์ อันได้แก่ โต๊ะ ม้านั่ง ถังขยะ เตาทำอาหาร สนองความต้องการในการประกอบกิจกรรมปิกนิก บ้านพัก สนองความต้องการในการพักผ่อนของนักท่องเที่ยว
2. ช่วยป้องกันรักษาทรัพยากรและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ไม่ให้เสื่อมโทรมลงเนื่องจากกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น สะพานเดินเท้าที่ทำด้วยไม้ (boardwalk) ช่วยป้องกันมิให้นักท่องเที่ยวเหยียบย่ำพื้นที่ที่มีความเปราะบาง (เช่น พื้นที่ชุ่มน้ำ หรือบริเวณพื้นที่ที่มีไม้พื้นล่างขนาดเล็กขึ้นอยู่หนาแน่น) ระบบกำจัดน้ำเสีย ช่วยป้องกันและกำจัดมลพิษในแหล่งท่องเที่ยว
3. ช่วยป้องกันอันตรายที่อาจเกิดกับนักท่องเที่ยวขณะประกอบกิจกรรม เช่น สะพานเดินข้ามลำน้ำ ราวกันตกริมหน้าผา
4. เป็นเครื่องมือ หรือสื่อในการให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ และเพิ่มโอกาสให้นักท่องเที่ยวสัมผัสชื่นชมธรรมชาติมากขึ้น เช่น เส้นทางสื่อความหมายในพื้นที่ธรรมชาติ นิทรรศการกลางแจ้ง
5. อำนวยความสะดวกให้กับการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว เช่น อาคารสำนักงานสำหรับเจ้าหน้าที่ บ้านพักเจ้าหน้าที่ ป้อมยาม ด่านตรวจ
6. มีบทบาททางอ้อมในการสร้างภาพลักษณ์ (image) ของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ป้ายชื่อแหล่งท่องเที่ยวที่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของพื้นที่

จากบทที่สรุปข้างต้น จะเห็นได้ว่าสิ่งอำนวยความสะดวกในอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย สามารถลดหรือเสริมคุณค่าให้กับแหล่งท่องเที่ยวได้ การวางแผนและออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวจึงควรดำเนินการอย่างระมัดระวัง

บุคลากรการท่องเที่ยว

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2541) อ้างถึงใน (ชนากร, 2545) ระบุว่า บุคลากรการท่องเที่ยว หมายถึง บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ เช่น พนักงานร้านอาหาร พนักงานโรงแรม พนักงานขับรถยนต์ เจ้าหน้าที่บริการนำเที่ยว มัคคุเทศก์ และบุคลากรเหล่านี้จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพเนื่องจากเป็นผู้ที่มีโอกาสสร้างความประทับใจ ความพึงพอใจ หรือจะสร้างความรำคาญใจ ความไม่พอใจให้แก่นักท่องเที่ยวได้ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เฉพาะกลุ่มเป้าหมายพิเศษ บุคลากรการท่องเที่ยวจะต้องมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น โดยต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถที่จะให้บริการ เช่น การให้บริการเชิงอนุรักษ์นั้น บุคลากรการท่องเที่ยวจะต้องเป็นผู้ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการท่องเที่ยว การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการอนุรักษ์วัฒนธรรมให้แก่นักท่องเที่ยวโดยตรง

เอมอร (2528) อ้างถึงใน (ชนากร, 2545) ได้ระบุว่า บุคลิกที่เหมาะสมของบุคลากรเพื่อรองรับการท่องเที่ยวได้แก่

1. การเป็นคนมีบุคลิกลักษณะที่เหมาะสม ประกอบด้วย

1.1 มีความภูมิใจในอาชีพของตนเอง ให้บริการด้วยความเต็มใจ และเต็มความสามารถ ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ

1.2 มีจรรยาบรรณและจริยธรรมในอาชีพของตนเพื่อสร้างภาพพจน์ที่ดีงามของประเทศชาติและส่วนรวม

1.3 มีความอดทนต่อความผิดพลาดของลูกค้า

1.4 มีคุณยพินิจและมีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

2. การเป็นคนที่มีความรู้และทักษะที่เหมาะสม ประกอบด้วย

- 2.1 มีความรู้ในด้านภาษา ทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ
- 2.2 มีความรู้และความสามารถในการถ่ายทอดเรื่องการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างดี
- 2.3 มีความรู้เรื่องความปลอดภัยทั้งต่อตนเองและนักท่องเที่ยว
- 2.4 มีความรู้รอบตัว เป็นคนทันสมัย ทันเหตุการณ์และสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี
- 2.5 มีความรู้เรื่องนันทนาการ เพื่อสร้างความอบอุ่น รื่นรมย์ และบรรยากาศที่ดีต่อนักท่องเที่ยว

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความเต็มใจที่จะจ่าย (Willingness to pay)

ความหมายความเต็มใจที่จะจ่าย (Willingness to pay)

หมายถึง จำนวนเงินที่ประชาชนยินดีที่จะจ่ายมากกว่าที่จะเป็นการบริโภคสิ่งนั้นโดยตรง และการบริโภคในกรณีนี้จะเกี่ยวข้องกับมูลค่าของพื้นที่ ซึ่งเป็นความรู้เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตชนิดต่าง ๆ หรือพื้นที่ที่จะได้รับการทำนุบำรุงเพื่อคนรุ่นต่อ ๆ ไป

Siebert อ้างถึงใน (ศิริเพ็ญ, 2541) ได้กล่าวว่าความเต็มใจที่จะจ่าย เป็นไปเพื่อปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อมและเป็นความพยายามที่จะให้แต่ละบุคคลตอบว่า เต็มใจที่จะจ่ายเป็นเงินเท่าใด สำหรับการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในระดับต่าง ๆ เมื่อแต่ละบุคคลได้ตอบคำถามแล้วก็นำมารวมกัน ซึ่งจะทำให้เราทราบถึงมูลค่ารวมของคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้นของสังคม

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2528) กล่าวว่า ความเต็มใจ หมายถึง ความมีใจ มีใจสมัครด้วยยินดี ฉะนั้น ความเต็มใจที่จะจ่ายจึงหมายถึงบุคคลที่จะจ่ายค่าบริการด้วยความสมัครใจ

เรื่องเดช (2531) กล่าวถึงความเต็มใจที่จะจ่ายสินค้าสาธารณะว่า เป็นสินค้าที่ไม่สามารถจะกีดกันผู้ใดผู้หนึ่งไม่ให้เข้าไปใช้ หรือรับบริการจากสินค้านั้นได้ เมื่อผู้บริโภคหรือผู้บริการทราบว่า จะได้รับบริการดังกล่าวโดยไม่มีใครสามารถจะกีดกันตนเองได้ ก็จะต้องช้อนเร้นความรู้สึกที่ต้องการสินค้าไว้โดยไม่เปิดเผย และจะไม่เข้าร่วมเสียค่าใช้จ่ายในการจัดสร้าง หรือจัดหาบริการนี้ เพราะทราบว่าอย่างไรเสียตนก็จะได้รับประโยชน์จากสินค้านี้

จากความหมายต่าง ๆ ดังกล่าว เมื่อนำมาพิจารณาร่วมกับการศึกษาในครั้งนี พอดีสรุปได้ว่า ความเต็มใจที่จะจ่ายนั้น เป็นการแสดงออกถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจ่ายเงินค่าธรรมเนียม การให้บริการ และทรัพยากรนันทนาการที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยนั้นด้วยความยินดี เพื่อเป็นการปรับปรุงการให้บริการ การดูแลรักษาทรัพยากรนันทนาการและคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ในการดำรงชีวิตของมนุษย์ในปัจจุบัน ได้นำเอาทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ โดยผ่านกระบวนการผลิตทั้งในด้านเกษตรกรรม และอุตสาหกรรมที่เกิดจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในด้านต่าง ๆ มากมาย ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และปัญหามลพิษ สิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมใน 4 ด้าน คือ มีการเปลี่ยนแปลงทางชีวภาพ กายภาพ การใช้ประโยชน์ของมนุษย์ และคุณภาพชีวิต ซึ่งปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นนั้นไม่สามารถตีค่าความเสียหายที่แท้จริงได้ เพราะอยู่เหนืออำนาจการจัดการของระบบราคา เนื่องจากความพอใจต่อสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคลไม่เท่ากัน บุคคลที่ให้ความสำคัญมากกับสภาพแวดล้อมที่ดี เขาย่อมพอใจที่จะจ่ายเงินจำนวนมาก เพื่อรักษาสภาพแวดล้อมที่ดำรงอยู่ให้เหมือนเดิม ในขณะที่อีกบุคคลหนึ่งอาจไม่เห็นความสำคัญต่อสภาพแวดล้อม เขาก็คงไม่ยินดีที่จะต้องจ่ายเงินเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมให้ดำรงอยู่ และจากการที่สิ่งแวดล้อมเป็นสินค้าสาธารณะ (public goods) นั้น ทำให้ไม่สามารถตีราคาได้โดยตรง เนื่องจากการใช้สอยของบุคคลหนึ่งในสินค้าสาธารณะนั้นมิได้ทำให้ปริมาณที่มีอยู่ลดน้อยลงไป บุคคลเหล่านั้นก็ยังมีสิทธิในการใช้สินค้าเท่าเทียมกัน แต่เนื่องจากคุณภาพสิ่งแวดล้อมมีลักษณะที่แตกต่างไปจากสินค้าสาธารณะอื่น ๆ เพราะมีคนใช้มาก ๆ ก็ทำให้คุณภาพเสื่อมลงได้ และเกิดปัญหาที่ว่าคุณภาพที่เสื่อมลงนั้น จะแบ่งความรับผิดชอบอย่างไร เพราะความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมนั้นเกิดจากความไม่รับผิดชอบของมนุษย์ ที่ใช้ทรัพยากรเพื่อมุ่งแสวงหาผลประโยชน์เพื่อความสบายของตนเอง โดยไม่คำนึงถึงผลเสียที่จะติดตามมาที่จะส่งผลกระทบต่อผู้อื่น เช่น การทำลายป่า การปล่อยน้ำเสียลงสู่แม่น้ำลำคลอง การปล่อยควันดำที่ทำลายสุขภาพ ผลเสียดังกล่าวจะกลับมาสู่บุคคลเหล่านั้น จึงควรที่จะมีการให้ข้อมูล และข่าวสารแก่

บุคคลเหล่านั้น เพื่อให้ตระหนักถึงผลเสียที่เกิดขึ้น และต้องรับผิดชอบในการแก้ไขมลพิษที่เกิดขึ้น เพื่อที่จะได้ปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อมเหล่านั้นให้ดีขึ้นได้ในที่สุด (ศิริเพ็ญ, 2541)

ในภาครัฐบาลได้เข้ามาจัดการเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาผลกระทบภายนอกที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม โดยใช้นโยบายการแก้ปัญหาในการลด หรือขจัดมลพิษ และควบคุมผลกระทบภายนอกมี 2 วิธี คือ การควบคุมโดยตรง ได้แก่ การใช้มาตรการด้านกฎหมายกำหนดมาตรฐานของสิ่งต่าง ๆ เช่น การควบคุมคุณภาพอากาศ มาตรฐานน้ำทิ้ง และการควบคุมโดยทางอ้อม ได้แก่ การเรียกเก็บภาษี ค่าธรรมเนียม จากผู้ที่ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสนับสนุนส่งเสริมการใช้ความก้าวหน้าทางวิชาการ และเทคโนโลยีการบำบัด การควบคุม ตลอดจนให้การประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องด้วย (เรืองเดช, 2531)

ประภาเพ็ญ (2520) ได้กล่าวถึงเรื่องการเกิดพฤติกรรมทางด้านทัศนคติว่าเป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความสนใจ ความรู้สึก ทำที่ ความชอบ ไม่ชอบ การให้คุณค่า การรับการเปลี่ยน หรือปรับปรุงค่านิยมที่ยึดถืออยู่ พฤติกรรมด้านนี้อยู่ภายในจิตใจของบุคคล การเกิดพฤติกรรมด้านทัศนคติมีขั้นตอนน่าสนใจ คือ

1. ขั้นตอนการรับหรือการให้ความสนใจ (receiving or attending) เป็นขั้นตอนที่แสดงว่าบุคคลนั้นได้ถูกกระตุ้นให้ทราบว่ามีเหตุการณ์หรือสิ่งเร้าบางอย่างปรากฏอยู่ และบุคคลนั้นจะมีความยินดีหรือภาวะจิตใจที่พร้อมที่จะรับสิ่งเร้า นั้น หรือให้ความสนใจต่อสิ่งเร้า นั้น การรับหรือให้ความสนใจนี้เป็นขั้นของสภาพจิตขั้นแรก ที่จะนำไปสู่สภาพจิตขั้นต่อไป แต่เนื่องจากคนเรามีประสบการณ์เดิม ซึ่งอาจได้รับจากการเรียนจากประสบการณ์เดิมนี้อย่าง บุคคลนั้นอาจมีสภาพจิตใจในขั้นของการรับ หรือการให้ความสนใจอยู่พร้อมแล้ว โดยที่ไม่ต้องกระตุ้นให้เกิดก็ได้ ซึ่งในขั้นของการยอมรับนี้ มีส่วนประกอบย่อย 3 ส่วน ซึ่งถือว่าเป็นส่วนประกอบที่จะเกิดขึ้นต่อเนื่องกันคือ

ความตระหนัก (awareness) หมายถึง การที่บุคคลได้ถูกคิดหรือการเกิดขึ้นในความรู้สึกว่ามีสิ่งหนึ่ง มีเหตุการณ์หรือสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งการรู้สึกว่ามีหรือได้ถูกคิดถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งนี้ เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นในสภาวะของจิต แต่ไม่ได้แสดงว่าบุคคลนั้นสามารถจำได้ หรือระลึกถึงได้ ลักษณะเฉพาะบางอย่างของสิ่งนั้น

1.1 ความยินดีหรือความเต็มใจที่จะรับ (Willingness to receive) ในขั้นนี้บุคคลเกิดความพึงพอใจที่จะรับสิ่งที่มากระตุ้นความรู้สึกเอาไว้ เช่น การให้ความสนใจอย่างดีในขณะที่ผู้อื่นกำลังพูด เป็นต้น

1.2 การรับเลือกหรือเลือกให้ความสนใจ (controlled or selected attention) สภาวะจิตใจในขั้นนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากการเกิดขึ้นในขั้นที่ 1 และ 2 เมื่อมีสิ่งเร้าหรือมีสถานการณ์บางอย่างเกิดขึ้น บุคคลนั้นจะรับเลือกให้ความสนใจเฉพาะสิ่งที่เขาชอบ หรือนำความพอใจมาให้ และขณะเดียวกันก็มีแนวโน้มที่ไม่ให้ความสนใจสิ่งเร้า หรือสถานการณ์ที่เขาไม่ชอบ

2. ขั้นตอนการตอบสนอง (responding) พฤติกรรมในขั้นนี้เกิดต่อเนื่องจากพฤติกรรมในขั้นที่แล้ว คือการรับหรือการให้ความสนใจต่อสถานการณ์ หรือสิ่งเร้าต่าง ๆ ในขั้นนี้บุคคลจะถูกจูงใจให้เกิดความสนใจอย่างเต็มที่ (actively attending) ซึ่งหมายความว่าบุคคลนั้นได้เกิดความรู้สึกผูกมัดตนเองต่อสิ่งเร้าหรือสถานการณ์ที่มากระตุ้นในขั้นนี้ อาจกล่าวได้ว่า บุคคลนั้น อาจเกิดความสนใจอย่างแท้จริง ซึ่งความสนใจเกิดขึ้นก็หมายความว่า เขามีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีความรู้สึกผูกมัดกับวัตถุประสงค์ของสถานการณ์ หรือปรากฏการณ์หนึ่งซึ่งจะทำให้บุคคลนั้นพยายามทำปฏิกิริยาตอบสนองบางอย่าง หรือได้รับความพึงพอใจจากการมีส่วนร่วม หรือจากการทำกิจกรรมนั้นในขั้นตอนนี้ มีส่วนประกอบ 3 ส่วน คือ

2.1 การยินยอมในการตอบสนอง (acquiescence in responding) อาจใช้คำว่า “เชื่อฟัง” แทนพฤติกรรมว่ามีการยินยอมในการตอบสนอง แต่การทำปฏิกิริยาตอบสนองของบุคคลในขั้นนี้ไม่ได้แสดงว่า เขายอมรับถึงความจำเป็น หรือประโยชน์จากการทำปฏิกิริยานั้น ๆ

2.2 ความเต็มใจที่จะตอบสนอง (Willingness in responding) ในขั้นนี้บุคคลจะเกิดความรู้สึกผูกมัดที่จะทำปฏิกิริยาบางอย่าง มิใช่เพียงเพื่อหลีกเลี่ยงจากสิ่งไม่พอใจหรือหลีกเลี่ยงการลงโทษ แต่เนื่องจากความเต็มใจของบุคคลนั้นจริง ๆ อาจจะกล่าวได้ว่าบุคคลนั้นเกิดความสมัครใจที่จะกระทำ ซึ่งเป็นผลมาจากการคัดเลือกของบุคคลนั่นเอง

2.3 ความพอใจในการตอบสนอง (satisfaction in responding) ในขั้นนี้สืบเนื่องมาจากการเต็มใจที่จะตอบสนอง เมื่อบุคคลทำปฏิกิริยาบางอย่างไปแล้ว บุคคลนั้นรู้สึกพอใจ ซึ่งเป็นสภาวะทางด้านอารมณ์ของบุคคล อาจจะออกมาในรูปความพอใจ ความสนุกสนาน เป็นต้น

ปัจจัยที่มีผลต่อความเต็มใจที่จะจ่าย

Siebert อ้างถึงใน (ศิริเพ็ญ, 2541) กล่าวว่าความเต็มใจที่จะจ่ายในแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับตัวแปรต่างๆ คือ ทักษะที่มีต่อสังคม การรับรู้ข่าวสาร ความถี่ในการใช้ทรัพยากรและรายได้

1. ทักษะที่มีต่อสังคม

ประภาเพ็ญ (2520) กล่าวว่า ทักษะ คือ ความโน้มเอียงของความรู้สึกนึกคิด หรือความคิดเห็นของบุคคลหนึ่งได้จากคำพูด หรือพฤติกรรมซึ่งแสดงออกต่อสิ่งใด สิ่งหนึ่ง อาจเป็นบุคคล สิ่งของ หรืออื่นๆ และทักษะก็ยังมีส่วนอย่างมากที่จะส่งผลให้คนเราแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมาด้วย โดยทั่วไปแล้วทักษะก็เชื่อว่าจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525) ให้ความหมายของคำว่าทักษะไว้ว่า ลักษณะของความคิดเห็น หรือความรู้สึกส่วนบุคคลที่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

เปลื้อง (2525) กล่าวว่า ทักษะ หมายถึง ภาวะจิตใจ และอารมณ์ ที่พร้อมจะมีปฏิกิริยาต่อสถานการณ์ ต่อบุคคลหรือต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยคล้อยตามไปตามแบบความเคยชินที่ตนได้รับการอบรมมาก่อน อันเกี่ยวกับเครื่องเร้า ซึ่งได้แก่สถานการณ์ บุคคล

สุโท (2525) ได้ให้ความหมายว่า ทักษะ หรือ สภาพความรู้สึกทางด้านจิตใจที่เกิดจากประสบการณ์ และการเรียนรู้ของบุคคลอันเป็นผลทำให้บุคคลเกิดมีท่าทีหรือมีความคิดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในลักษณะที่ชอบ ไม่ชอบ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย

พัชนี (2526) ให้ความหมายไว้ว่า ทักษะ คือ ความรู้สึก ความคิด ความเชื่อ หรือแนวโน้มที่พร้อมที่จะกระทำต่อสิ่งแวดล้อม โดยการตอบสนองในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ

สุชาติ (2529) พบว่า เป็นความรู้สึกนึกคิดของบุคคลในเรื่องหนึ่ง ซึ่งจะแสดงออกให้เห็นจากคำพูด หรือพฤติกรรมของคนแต่ละคนมีทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งมากน้อยแตกต่างกัน

สรุปได้ว่า ทักษะคิด เป็นความคิด ความรู้สึกรองบุคคลในการที่จะยอมรับหรือไม่ยอมรับที่เกิดจากการเรียนรู้ หรือประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ทักษะคิดมีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ องค์ประกอบด้านความรู้เชิงประเมินค่า องค์ประกอบด้านความรู้สึก และองค์ประกอบด้านความพร้อมที่จะแสดงออก ดังนั้นทักษะคิดจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้ทราบถึงความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียมของนักท่องเที่ยวไทยต่อการให้บริการที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่

2. ระดับการรับรู้ข่าวสาร

วุฒิชัย (2523) กล่าวว่า การรับรู้ข่าวสาร และการสื่อสารเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับกิจกรรมในชีวิตมนุษย์ที่เป็นสัตว์สังคม ต้องมีการสื่อสารแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น รวมทั้งประสบการณ์ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าข่าวสารเป็นปัจจัยสำคัญ ที่ช่วยในการประกอบการตัดสินใจของมนุษย์

ช่องทางการสื่อสารแบ่งออกเป็น 2 ช่องทาง คือ

1. ช่องทางสื่อมวลชน เป็นวิธีการถ่ายทอดข่าวสารโดยใช้สื่อมวลชนเป็นสื่อในการนำข่าวสาร เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร สิ่งพิมพ์อื่น ๆ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น
2. ช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคล เป็นการติดต่อระหว่างบุคคลเพื่อถ่ายทอดข่าวสารถึงผู้รับ ซึ่งได้แก่ ญาติ เพื่อนสนิท เป็นต้น

การสื่อสารมีบทบาทโดยตรงต่อกระบวนการพื้นฐานของการเปลี่ยนแปลงโดยจะเป็นตัวกำหนดการเปลี่ยนแปลงว่าจะเกิดขึ้นหรือไม่ เพราะสื่อสารเป็นตัวการสำคัญในการเพิ่มพูนความรู้ ทำให้มีประสบการณ์ต่าง ๆ มากขึ้น (สุจิต และคณะ, 2527) และช่องทางการสื่อสารจากหน่วยงานของรัฐก็เป็นอีกทางหนึ่งที่ทำให้บุคคลได้รับข่าวสารเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นการแพร่กระจายข่าวสาร จึงมีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิด และมีผลต่อการตัดสินใจเรื่องของความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียมของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการ

3. ความถี่ในการใช้ทรัพยากร

จากการศึกษาของ Hender อ้างถึงใน (ศิริเพ็ญ, 2541) พบว่า บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกับการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ประโยชน์ และทำให้เกิดปัญหาหามลพิษ จะมีการสนับสนุนต่อเรื่องป้องกันสิ่งแวดล้อมในระดับต่ำกว่าผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Herry อ้างถึงใน (ศิริเพ็ญ, 2541) ซึ่งพบว่าบุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงต่อการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ประโยชน์ จะมีทัศนคติที่ละเลยธรรมชาติ

4. รายได้

รายได้ จัดว่าเป็นตัวแปรที่สำคัญตัวหนึ่งที่มีส่วนในการกำหนดความเต็มใจที่จะจ่าย คือ ความเต็มใจที่จะจ่ายต้องมีความสอดคล้องกับความสามารถที่จะจ่าย (ability to pay) ซึ่งความสามารถที่จะจ่ายนี้สามารถวัดและประเมินได้จากรายได้ของบุคคลคือ บุคคลที่มีรายได้สูงจะมีความต้องการคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีมากกว่าบุคคลที่มีรายได้ต่ำ

ในทางเศรษฐศาสตร์ (Mishan, 1976) อ้างถึงใน (นวลศรี, 2543) ได้ให้ความเห็นว่า มูลค่าของความเต็มใจที่จะจ่ายเป็นมูลค่าที่สะท้อนให้เห็นถึงความพอใจทั้งหมดของผู้บริโภคที่มีต่อการได้บริโภคสินค้าหรือบริการหนึ่ง ๆ หรือเป็นมูลค่าเงินทั้งหมดที่ผู้บริโภคนั้นจะจ่ายเพื่อให้ได้สินค้าหรือบริการนั้น ๆ

โดยในการประเมินมูลค่าประโยชน์ของแหล่งท่องเที่ยวซึ่งเป็นมูลค่าที่ไม่ปรากฏในรูปตัวเงินอย่างชัดเจนนั้น มีนักเศรษฐศาสตร์หลายท่าน ดังเช่น (Davis, 1963), (Freeman, 1979) และ (นวลศรี, 2543) เสนอให้ทำการประเมินมูลค่าโดยอาศัยพื้นฐานการแสดงผลออกในรูปของความเต็มใจที่จะจ่ายและในการวิเคราะห์เพื่อหามูลค่าของแหล่งนั้นทนการสามารถวิเคราะห์ได้ 2 วิธี คือ วิเคราะห์โดยพฤติกรรมแสดงผลออกของมนุษย์ในการใช้จ่ายเงินเพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งวิธีที่นิยมใช้ คือ วิธีอาศัยค่าใช้จ่ายในการเดินทาง (travel cost method) สำหรับอีกวิธีหนึ่งเป็นวิธีการสมมติเหตุการณ์ เพื่อดูทัศนคติ หรือความคิดเห็นของแต่ละคนที่ประเมินราคาให้กับสินค้า การวิเคราะห์แนวนี้ อาศัยวิธีการ Bidding-game กล่าวคือ การสัมภาษณ์อย่างตรงไปตรงมาถึงความเต็มใจสูงสุดที่ยินดีจะจ่าย เพื่อแลกกับสินค้าหรือบริการที่ได้มา

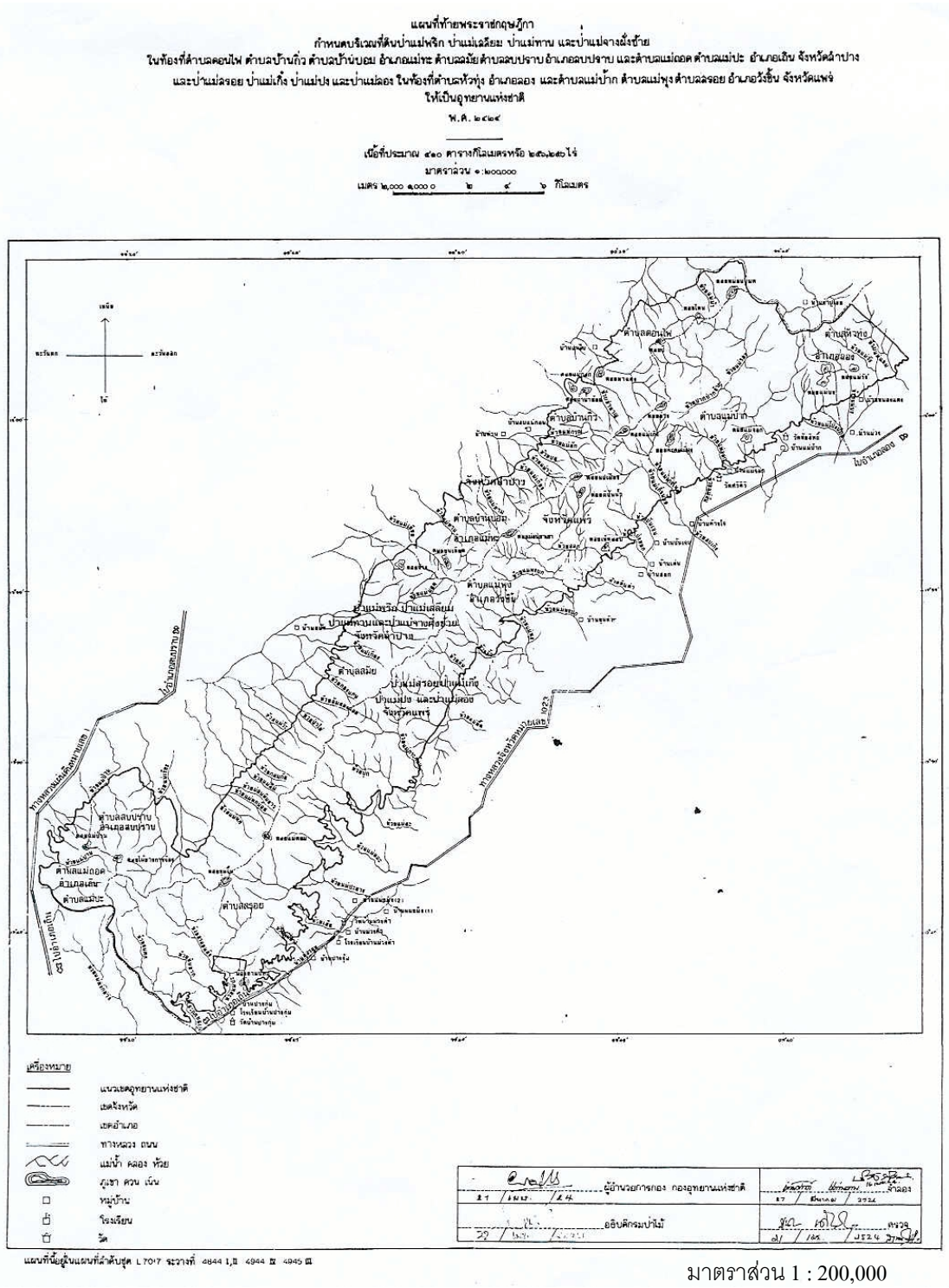
พื้นที่ศึกษา

การศึกษาคครั้งนี้ เป็นการศึกษาโดยเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย ที่อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ ซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย ที่เกี่ยวกับข้อกัการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

ข้อมูลทั่วไปอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย

จังหวัดแพร่ หรือเมืองแพร่ ในอดีตมีชื่อเรียกหลายอย่าง เช่น เมืองแพร่ หรือเวียงโกศัย ปัจจุบันเรียกจังหวัดแพร่ เป็นจังหวัดหนึ่งของประเทศไทยที่มีทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ มากมาย เมืองแพร่มีลักษณะคล้ายแอ่งกระทะมีที่ราบอยู่ตอนกลางโอบล้อมด้วยเทือกเขารอบด้าน ในอดีตเมืองแพร่เป็นแหล่งที่มีไม้สักคุณภาพดีที่สุดแห่งหนึ่งของเมืองไทย แต่อย่างไรก็ตามไม้สักที่ได้มักมาจากป่าธรรมชาติ ดังนั้น หลังจากที่รัฐบาลประกาศยกเลิกสัมปทานป่าไม้ ห้ามมิให้มีการทำไม้ เมืองแพร่จึงเปลี่ยนตัวเองจากเมืองแห่งการทำไม้ มาเป็นเมืองแห่งการอนุรักษ์ และส่งเสริมการท่องเที่ยวตามนโยบายของรัฐบาล (ภาพที่ 1)

อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย เป็นอุทยานแห่งชาติแห่งแรกของจังหวัดแพร่ สังกัดหน่วยงานส่วนอุทยานแห่งชาติ สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดแพร่ และจังหวัดลำปาง ประกอบด้วยอำเภอสอง อำเภอวังชิ้น อำเภอดงขี้เหล็ก อำเภอสบปราบ และอำเภอแม่ทะ มีเทือกเขาผีปันน้ำทอดผ่านตัวอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย ซึ่งบริเวณสันเขาเป็นเส้นกั้นแนวระหว่างจังหวัดแพร่ และจังหวัดลำปาง มีเนื้อที่ 410 ตารางกิโลเมตร หรือ 256,250 ไร่ ได้รับการประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2524 ในพระราชกฤษฎีกาเบกษาเล่มที่ 98 ตอนที่ 168 เป็นอุทยานแห่งชาติลำดับที่ 35 ของการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติในประเทศไทย (ภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 แผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกาก่ออุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย

ที่มา: กองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ (2524)

สถานที่ตั้ง

ที่ทำการอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย ตั้งอยู่หมู่ที่ 7 ตำบลแม่เกิง อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ และครอบคลุมพื้นที่จังหวัดแพร่และลำปาง ดังนี้

ทิศเหนือ	จดอำเภอแม่ทะ	จังหวัดลำปาง
ทิศตะวันออก	จดอำเภอลอง	จังหวัดแพร่
ทิศใต้	จดอำเภอวังชิ้น	จังหวัดแพร่
ทิศตะวันตก	จดอำเภอสบปราบ	จังหวัดลำปาง

แหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย มีหลายแห่งด้วยกัน (ภาพที่ 3) คือ

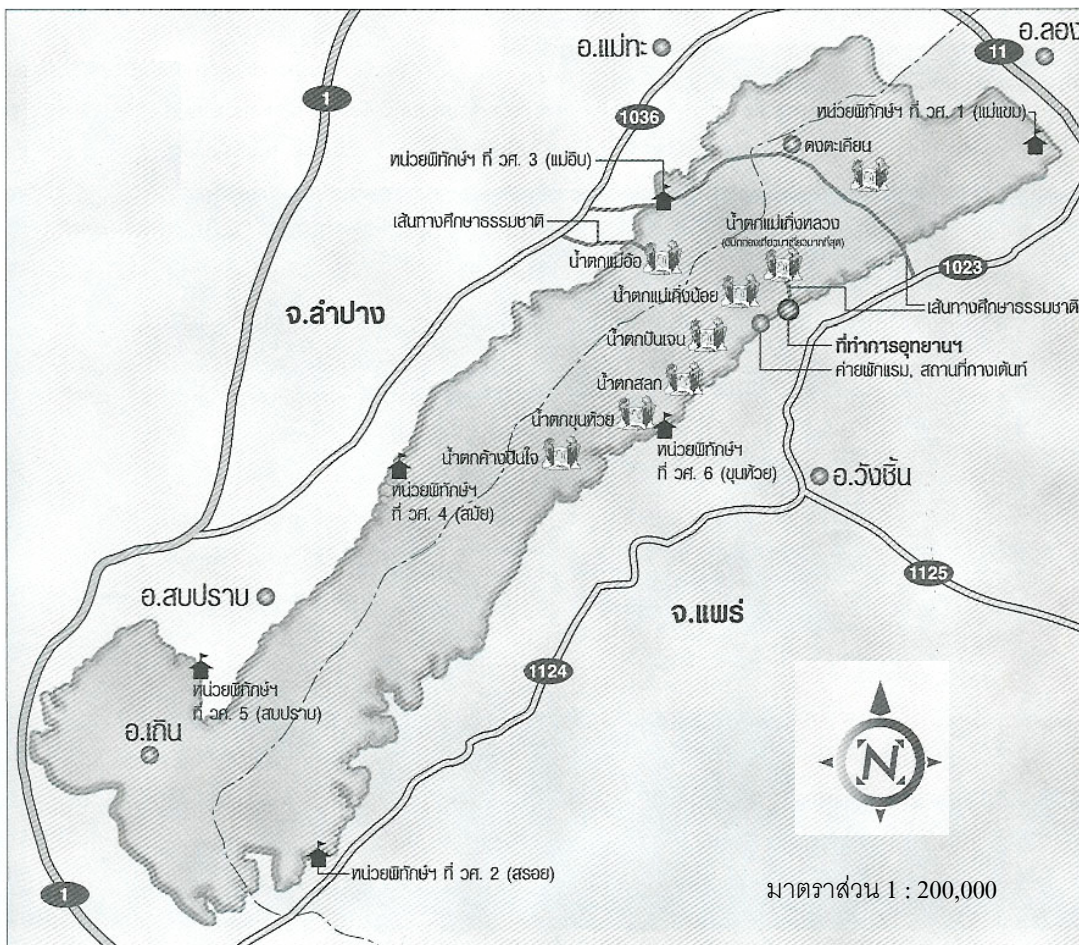
1. น้ำตกแม่เกิงหลวง เป็นน้ำตกขนาดใหญ่ มีน้ำไหลตลอดปี มีจำนวน 7 ชั้น ระยะทางตั้งแต่ชั้นที่ 1 ถึงชั้นที่ 7 ระยะทางรวมกัน 213 เมตร อยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย 900 เมตร
2. น้ำตกแม่เกิงน้อย เป็นน้ำตกขนาดเล็ก มีน้ำไหลตลอดปี เส้นทางไปเที่ยว น้ำตกแม่เกิงน้อยใช้เส้นทางเดินเท้าห่างจากที่ทำการอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยประมาณ 2 กิโลเมตร เหมาะสำหรับใช้เป็นเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ ไปกลับได้ภายใน 1 วัน
3. น้ำตกแม่สิน เป็นน้ำตกขนาดเล็ก มีน้ำไหลตลอดปี การเข้าไปเที่ยวใช้เส้นทางเดินเท้าห่างจากที่ทำการอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยประมาณ 4 กิโลเมตร เหมาะสำหรับใช้เป็นเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ไปกลับได้ภายใน 1 วัน

4. ดงตะเคียน เป็นแหล่งศึกษาธรรมชาติเพราะมีต้นตะเคียนทองขึ้นอย่างหนาแน่นมีลานสำหรับกางเต็นท์ เส้นทางที่ใช้มี 1 เส้นทาง คือ เดินเท้าจากที่ทำกรอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย ประมาณ 8 กิโลเมตร แต่เนื่องจากสภาพโดยทั่วไปเป็นภูเขาสูงสลับซับซ้อน ต้องใช้พนักงานเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกและต้องพักค้างแรม

5. น้ำตกปางป่ากล้วย เป็นน้ำตกขนาดกลาง ใช้เส้นทางเดียวกับดงตะเคียน มีน้ำตกเป็นชั้น ๆ สวยงามมาก มีน้ำไหลตลอดปี เป็นเส้นทางเดินเท้าและใช้เป็นเส้นทางศึกษาธรรมชาติได้เป็นอย่างดีเพราะมีสภาพป่าที่อุดมสมบูรณ์มาก ต้องใช้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือมัคคุเทศก์ท้องถิ่นอำนวยความสะดวก ไม่สามารถไปกลับได้ใน 1 วัน และต้องพักค้างแรม

6. น้ำตกปิ่นเงิน เป็นน้ำตกขนาดเล็ก มีน้ำไหลตลอดปี สามารถเดินทางโดยรถยนต์จากถนนหลวงสายที่ 1024 เป็นถนนลาดยางถึงลานจอดรถ ระยะทางแยกจากถนนผ่านบ้านค้างใจถึงน้ำตกปิ่นเงินประมาณ 6 กิโลเมตร

7. น้ำตกสลก เป็นน้ำตกขนาดใหญ่ มีน้ำไหลตลอดปี เหมาะสำหรับเป็นเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ เพราะต้องใช้ทางเดินเท้า เป็นภูเขาสูงสลับซับซ้อน สวยงามมาก ระยะทางจากหมู่บ้านสลกถึงน้ำตกสลกระยะทางประมาณ 6 กิโลเมตร ต้องใช้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือมัคคุเทศก์ท้องถิ่นอำนวยความสะดวก ไม่สามารถไปกลับได้ใน 1 วัน และต้องพักค้างแรม

ภาพที่ 3 แหล่งท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย

ที่มา: อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย (2545)

8. น้ำตกค้างปิ่นใจ เป็นน้ำตกขนาดกลาง มีน้ำไหลตลอดปี เหมาะสำหรับเป็นเส้นทางศึกษาธรรมชาติ เพราะต้องใช้การเดินเท้า เป็นภูเขาสูงสลับซับซ้อน ระยะทางจากหมู่บ้านค้างปิ่นใจถึงน้ำตกประมาณ 12 กิโลเมตร ต้องใช้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือมัคคุเทศก์ท้องถิ่นอำนวยความสะดวกไม่สามารถไปกลับได้ใน 1 วัน และต้องพักค้างแรม

9. น้ำตกห้วยอ้อ เป็นน้ำตกขนาดกลาง มีน้ำไหลตลอดปี ตั้งอยู่ที่บ้านอ้อ ตำบลสันดอนแก้ว อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง สามารถเดินทางโดยรถยนต์จากเส้นทางสายเด่นชัย – ลำปาง แยกไปทางอำเภอแม่ทะถึงน้ำตกห้วยอ้อประมาณ 20 กิโลเมตร

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ศักยภาพทางการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย มีเพียงพอที่จะรองรับนักท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี ส่วนมากจะเป็นน้ำตกและเส้นทางศึกษาธรรมชาติ โดยเฉพาะเส้นทางศึกษาธรรมชาติในเขตอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยสามารถศึกษาธรรมชาติ ได้อย่างแท้จริงและตลอดทั้งปี

เส้นทางคมนาคม

เส้นทางคมนาคมเข้าสู่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย ดังนี้ (ภาพที่ 4)

1. ทางหลวงแผ่นดิน

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1124 จากอำเภอเถิน ผ่านตำบลสรอย อำเภอวังชิ้น ประมาณ 60 กิโลเมตร เป็นทางลาดยาง

2. ทางหลวงจังหวัด

- ทางหลวงหมายเลข 1023 จากจังหวัดแพร่ผ่านอำเภอลอง เข้าสู่อำเภอวังชิ้น ถึงบ้านแม่จอก ระยะทางประมาณ 75 กิโลเมตร เป็นทางลาดยาง

- เส้นทางหลวงหมายเลข 11 จาก อำเภอเด่นชัย เลี้ยวซ้ายตามเส้นทางหมายเลข 1023 ที่แยกบ้านแม่แรม ระยะทางประมาณ 63 กิโลเมตร เป็นทางลาดยาง

- เส้นทางหลวงหมายเลข 101 จากอำเภอศรีสัชนาลัย แยกเข้าอำเภอวังชิ้น ที่บ้านแม่สิน อำเภอวังชิ้น ระยะทางประมาณ 80 กิโลเมตร เป็นทางลาดยาง

ภาพที่ 4 เส้นทางคมนาคมเข้าสู่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย

ที่มา: อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย (2545)

การแบ่งเขตพื้นที่ในการบริหารจัดการ

อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย ได้กำหนดการแบ่งเขตพื้นที่เพื่อให้ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพในการคุ้มครอง ดูแล ทรัพยากรธรรมชาติและส่งเสริมการท่องเที่ยว 5 เขต ดังนี้

1. เขตบริการ เป็นเขตที่แบ่งไว้เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว และที่พักอาศัยของเจ้าหน้าที่ การแบ่งเขตนี้ต้องคำนึงถึงการคมนาคมเข้าถึงสะดวกและอยู่ใกล้แหล่งน้ำ สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ต้องให้กลมกลืนกับธรรมชาติ ได้แก่ บริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยและตามบริเวณหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติโดยรอบพื้นที่

2. เขตเพื่อการพักผ่อนและศึกษาหาความรู้เป็นเขตแบ่งไว้เพื่อประโยชน์ในการท่องเที่ยว การศึกษาธรรมชาติ เขตนี้ต้องคำนึงถึงสภาพธรรมชาติและความเงียบสงบไว้ตามธรรมชาติ ได้แก่ ค่ายพักแรม และเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติดงตะเคียน

3. เขตสงวนสภาพธรรมชาติ เขตนี้แบ่งไว้เพื่อสงวนธรรมชาติให้คงอยู่ตลอดไป และเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารเป็นบริเวณที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า ได้แก่ บริเวณป่าไม้ทุกชนิดที่ยังคงความสมบูรณ์

4. เขตหวงห้าม เขตนี้แบ่งไว้เพื่อรักษาสภาพทรัพยากรธรรมชาติที่มีความเปราะบาง ง่ายต่อการถูกทำลายหรือเป็นเขตที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่หายาก เขตนี้จึงต้องมีการดูแลรักษาอย่างเข้มงวด ได้แก่ บริเวณม่อนหินไหล ซึ่งเป็นหน้าผา ที่อยู่อาศัยของเลียงผาและบริเวณดงตะเคียนเป็นป่าไม้ตะเคียนทองธรรมชาติ

5. เขตฟื้นฟูสภาพธรรมชาติ เขตนี้แบ่งไว้เพื่อฟื้นฟูสภาพธรรมชาติที่ถูกทำลายจนเสื่อมโทรมไปจากเดิม ด้วยสาเหตุการบุกรุกพื้นที่ป่า ได้แก่ บริเวณรอยตะเข็บโดยรอบอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย

ลักษณะการท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวที่นิยมเดินทางมาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย โดยขับรถยนต์และรถจักรยานยนต์ นิยมเดินทางมาเป็นกลุ่มประมาณ 2 – 10 คน โดยมาพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ จุดที่ได้รับความสนใจเป็นพิเศษอยู่บริเวณน้ำตกแม่แก้งหลวง ซึ่งมีนักท่องเที่ยวนิยมมาเล่นน้ำตกเป็นจำนวนมากประจำปี

ประเภทและปริมาณนักท่องเที่ยว

อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย ได้รับการประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติ เนื่องจากมีสภาพธรรมชาติ ทัศนียภาพที่สวยงาม เช่น น้ำตกแม่แก้งหลวง น้ำตกใหญ่ – น้อยอื่น ๆ ทั่วพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นน้ำตกปิ่นเงิน น้ำตกสลก น้ำตกปางป่ากล้วย น้ำตกห้วยอ้อ หรือบริเวณดงตะเคียน ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีบ้านพักรับรองไว้บริการแก่นักท่องเที่ยว จำนวน 4 หลัง (ส่วนอุทยานแห่งชาติ, 2543) และมีลานกางเต็นท์ไว้คอยบริการ จึงทำให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางมายังอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2541 – 2545 จำนวน 45,453 , 37,904 , 32,564 , 25,304 และ 22,278 คน ตามลำดับ (อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย, 2545) (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 สถิตินักท่องเที่ยวเข้าไปในอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2541 – 2545

ปีงบประมาณ	จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)
2541	45,453
2542	37,904
2543	32,564
2544	25,304
2545	22,278

ที่มา: อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย (2545)

จากข้อมูลสถิติเงินรายได้จากการจัดเก็บค่าธรรมเนียม ค่าเช่าที่พัก ที่นักท่องเที่ยวมาใช้บริการที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย ตั้งแต่ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2541 – 2545 พบว่า สามารถจัดเก็บรายได้เพิ่มขึ้น ตามลำดับ ถึงเฉลี่ยร้อยละ 7.7 ต่อปี (อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย, 2545) (ตารางที่ 3)

จากสถิติข้อมูลแนวโน้มนักท่องเที่ยวและการจัดเก็บเงินรายได้ค่อนข้างลดลง เนื่องจากมีการประกาศจัดเก็บค่าธรรมเนียมและค่าเช่าที่พักในอัตราที่สูงขึ้นกว่าเดิม

ตารางที่ 3 สถิติเงินรายได้ที่นักท่องเที่ยวเข้าไปในอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2541 – 2545

ปีงบประมาณ	เงินรายได้ (บาท)
2541	393,437
2542	427,387
2543	410,425
2544	625,403
2545	515,290

ที่มา: อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย (2545)

ตารางที่ 4 กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในเขตอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย ปี พ.ศ. 2545

ลำดับที่	รายการ	อัตราค่าธรรมเนียม		
1	ค่าธรรมเนียมรายบุคคล			
	1.1 ผู้ใหญ่	คนละ	20	บาท
	1.2 เด็ก	คนละ	10	บาท
2.	ค่าธรรมเนียมยานพาหนะ			
	2.1 รถจักรยาน	คันละ	10	บาท
	2.2 รถจักรยานยนต์	คันละ	20	บาท
	2.3 รถยนต์ 4 ล้อ	คันละ	30	บาท
	2.4 รถยนต์ 6 ล้อ	คันละ	100	บาท
	1.5 รถยนต์ไม่เกิน 10 ล้อ	คันละ	200	บาท

- หมายเหตุ
1. เด็กต้องอายุต่ำกว่า 14 ปี แต่ถ้าอายุต่ำกว่า 3 ปี ไม่ต้องเรียกเก็บค่าธรรมเนียม
 2. นักเรียน นิสิต นักศึกษา ให้เก็บค่าธรรมเนียมอัตราสำหรับเด็ก
 3. ค่าธรรมเนียมตามข้อ 2.1, 2.2 และ 2.3 ผู้ขับขี่และผู้โดยสารต้องชำระค่าธรรมเนียมรายบุคคล
 4. ค่าธรรมเนียมตามข้อ 2.4 และข้อ 2.5 ผู้โดยสารต้องชำระค่าธรรมเนียมรายบุคคล ยกเว้นผู้ขับขี่ 1 คน
 5. รถยนต์เกินกว่า 10 ล้อ ไม่อนุญาตให้ผ่านเข้าไปในอุทยานแห่งชาติ

ที่มา: ส่วนอุทยานแห่งชาติ (2543)

ตารางที่ 5 กำหนดอัตราค่าตอบแทนที่พักในเขตอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย ปี พ.ศ. 2545

ประเภทที่พัก	จำนวนห้อง/หลัง		จำนวนผู้เข้าพัก (คน)	อัตรา/คืน (บาท)	สิ่งอำนวยความสะดวก
	ห้องนอน	ห้องน้ำ			
บ้านขุนห้วย	3	2	20	2,000	มีเตียง, เครื่องนอน
บ้านแม่จอก	2	2	15	1,500	มีเตียง, เครื่องนอน
บ้านแม่แก้งหลวง	3	3	10	1,000	มีเตียง, เครื่องนอน
บ้านแม่แก้งน้อย	1	1	4	400	มีเตียง, เครื่องนอน
สถานที่กางเต็นท์	-	-	-	30	นำเต็นท์และเครื่องนอน ไปเอง

หมายเหตุ หากปรากฏว่ามีผู้เข้าพักแรมเกินจำนวนที่กำหนดต้องจ่ายค่าตอบแทนที่พักสำหรับจำนวนที่เกินในอัตราคนละ 100 บาท/คน/คืน โดยไม่มีเครื่องนอนหรือของใช้อื่น ๆ เพิ่มอีก

ที่มา: ส่วนอุทยานแห่งชาติ (2543)

การจองบ้านพัก

การจองบ้านพักนักท่องเที่ยวที่มีความประสงค์จะจองบ้านพักในอุทยานแห่งชาติ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของส่วนอุทยานแห่งชาติ สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ กรมป่าไม้ มีขั้นตอนดังนี้

1. การยื่นคำขออนุญาตเข้าพักในบ้านพัก สามารถติดต่อได้โดยตรงที่ส่วนอุทยานแห่งชาติ ติดต่อสำรองบ้านพักทางโทรศัพท์หรือทางจดหมาย หรือสามารถติดต่อได้ โดยตรง ณ ที่ทำการอุทยานแห่งชาติที่มีความประสงค์จะเข้าพักในบ้านของอุทยานแห่งชาตินั้น

1.1 เมื่อได้สำรองที่พักแล้ว ผู้ยื่นคำขออนุญาตต้องชำระเงินค่าตอบแทนที่พัก ภายในเวลา 5 วัน ทำการ หากพ้นกำหนดการชำระเงิน ถือว่าผู้ยื่นคำขอได้สละสิทธิ์

1.2 ในกรณีที่การขออนุญาตจากที่ทำการอุทยานแห่งชาติ เมื่อได้ชำระค่าตอบแทนที่พัก และรับใบเสร็จรับเงินแล้ว ถือเป็นกรที่ได้รับอนุญาตถูกต้อง เว้นแต่กรณี การขออนุญาตจากอุทยานแห่งชาติ ส่วนอุทยานแห่งชาติจะออกหนังสือแจ้งการขออนุญาตให้ภายใน 7 วันทำการ

1.3 การขออนุญาตโดยส่วนราชการ สถาบันการศึกษา หรือการขอลดค่าตอบแทนที่พัก จะแจ้งผลการพิจารณาโดยส่งหนังสือภายใน 15 วันทำการ

2. การจองบ้านพัก ให้จองล่วงหน้าก่อนวันเข้าพักไม่เกิน 30 วันทำการ

3. กรณีผู้ได้รับอนุญาตบอกยกเลิกการจองบ้านพัก กรมป่าไม้จะไม่คืนเงินค่าตอบแทนที่เข้าพักที่ชำระไว้แล้วไม่ว่ากรณีใด ๆ ทั้งสิ้น

4. การขอลื่อนการจองบ้านพัก จะต้องแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร โดยแจ้ง ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 10 วัน ก่อนวันเข้าพัก และจะขอลื่อนได้ไม่เกิน 1 ครั้ง ทั้งนี้ระยะเวลาขอลื่อนจะต้องไม่เกิน 15 วัน โดยถือกำหนดวันที่ได้รับอนุญาตให้เข้าพักเป็นเกณฑ์ หากกรมป่าไม้ไม่สามารถเลื่อนวันเข้าพักได้ตามที่ขอ ผู้จองบ้านพักจะต้องเข้าพักในวันที่บ้านพักว่างจากการจองเท่านั้น

5. ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่ทางราชการ หรือมีเหตุการณ์อันมิอาจจะก้าวล่วงได้ กรมป่าไม้ขอสงวนสิทธิ์ยกเลิกการจองบ้านพัก โดยไม่จำเป็นต้องแจ้งให้ผู้จองบ้านพักทราบล่วงหน้า การบอกเลิกใช้งานบ้านพัก กรมป่าไม้ไม่ต้องรับผิดชอบความเสียหายใด ๆ ที่เกิดแก่ผู้จองบ้านพัก

6. เพื่อประโยชน์แก่ทางราชการหรือสถาบันการศึกษา ที่มีความประสงค์ขอใช้บ้านพักพร้อมขอลดค่าตอบแทนที่พัก ต้องทำเป็นหนังสือของส่วนราชการหรือสถาบันศึกษานั้นลงนามโดยหัวหน้าส่วนราชการหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า กรณีเป็นสถาบันการศึกษาเทียบเท่ามหาวิทยาลัย ให้อธิการบดีเป็นผู้ลงนามโดยยื่นหนังสือต่ออธิบดีกรมป่าไม้

7. ในกรณีที่กรมป่าไม้บอกยกเลิกการจองบ้านพักตามข้อ 5 กรมป่าไม้จะคืนเงินค่าตอบแทนบ้านพักที่ชำระไว้ก่อนล่วงหน้าให้ผู้จองบ้านพัก

การจองบ้านพักในอุทยานแห่งชาติ ของส่วนอุทยานแห่งชาติทางทะเล นักท่องเที่ยวที่มีความประสงค์จะเข้าพักในบ้านพักจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดสำหรับการจองบ้านพัก ดังนี้

1. การจองบ้านพักของอุทยานแห่งชาติในสังกัดส่วนอุทยานแห่งชาติทางทะเล มีขั้นตอนดังนี้

1.1 การยื่นคำขออนุญาตเข้าพักในบ้านพัก สามารถติดต่อโดยตรงที่ส่วนอุทยานแห่งชาติทางทะเล ติดต่อสำรองที่พักทางโทรศัพท์หรือทางจดหมายอื่น ๆ หรือสามารถติดต่อโดยตรงที่ทำการอุทยานแห่งชาติ ที่มีความประสงค์จะเข้าพักในบ้านพักของอุทยานแห่งชาตินั้น

1.2 เมื่อได้สำรองที่พักแล้ว ผู้ยื่นคำขออนุญาตต้องชำระค่าตอบแทนที่พัก ภายในเวลา 15 วันทำการ หากพ้นกำหนดการชำระเงิน ถือว่าผู้ยื่นคำขอได้สละสิทธิ์

1.3 ในกรณีที่การขออนุญาตจากที่ทำการอุทยานแห่งชาติ เมื่อได้ชำระค่าตอบแทนที่พัก และรับใบเสร็จรับเงินแล้ว ถือว่าเป็นการได้รับอนุญาตถูกต้อง เว้นแต่กรณี การขออนุญาตจากส่วนอุทยานแห่งชาติ ส่วนอุทยานแห่งชาติจะออกหนังสือแจ้งการขออนุญาตให้ภายใน 7 วันทำการ

1.4 การขออนุญาตโดยส่วนราชการ สถาบันการศึกษา หรือการขอลดค่าตอบแทนที่พัก จะแจ้งผลการพิจารณาโดยส่งหนังสือภายใน 15 วันทำการ

2. กรณีผู้ได้รับอนุญาตบอกยกเลิกในการจองบ้านพัก กรมป่าไม้จะไม่คืนเงินค่าตอบแทนที่พักที่ชำระไว้แล้วไม่ว่ากรณีใด ๆ ทั้งสิ้น

3. การขอเลื่อนการจองบ้านพัก จะต้องแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร โดยแจ้ง ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 10 วัน ก่อนวันเข้าพัก และจะขอเลื่อนได้ไม่เกิน 1 ครั้ง ทั้งนี้ระยะเวลาขอเลื่อนจะต้องไม่เกิน 15 วัน โดยถือกำหนดวันที่ได้รับอนุญาตให้เข้าพักเป็นเกณฑ์ หากกรมป่าไม้ไม่สามารถเลื่อนวันเข้าพักได้ตามที่ขอ ผู้จองบ้านพักจะต้องเข้าพักในวันที่บ้านพักว่างจากการจองเท่านั้น

ความในข้อ 3 วรรคแรกมิให้ใช้บังคับ กรณีมีเหตุการณ์อันมิอาจก้าวล่วงได้ที่เกิดขึ้นแก่ผู้จองบ้านพัก โดยมิต้องบังคับตามระยะเวลาขอเลื่อนการใช้บ้านพักข้างต้น

4. ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่ทางราชการ หรือมีเหตุการณ์อันมิอาจจะก้าวล่วงได้ กรมป่าไม้ขอสงวนสิทธิ์ยกเลิกในการใช้บ้านพัก โดยไม่จำเป็นต้องแจ้งให้ผู้จองบ้านพักทราบล่วงหน้า การบอกเลิกใช้งานบ้านพัก กรมป่าไม้ไม่ต้องรับผิดชอบความเสียหายใด ๆ ที่เกิดแก่ผู้จองบ้านพัก

การบอกเลิกการใช้บ้านพักตามข้อ 4 วรรคแรก กรมป่าไม้ไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบความเสียหายใด ๆ ที่เกิดแก่ผู้จองบ้านพัก

5. เพื่อประโยชน์แก่ทางราชการหรือสถาบันการศึกษา ที่มีความประสงค์ขอใช้บ้านพักพร้อมขอลดค่าตอบแทนที่พัก ต้องทำเป็นหนังสือของส่วนราชการหรือสถาบันศึกษานั้นลงนามโดยหัวหน้าส่วนราชการหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า กรณีเป็นสถาบันการศึกษาเทียบเท่ามหาวิทยาลัย ให้อธิการบดีเป็นผู้ลงนามโดยยื่นหนังสือต่ออธิบดีกรมป่าไม้

6. ในกรณีที่กรมป่าไม้บอกยกเลิกการจองบ้านพักตามข้อ 4 กรมป่าไม้จะคืนเงินค่าตอบแทนบ้านพักที่ชำระไว้ก่อนล่วงหน้าให้ผู้จองบ้านพัก

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิชัย (2531) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องความพึงพอใจและการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมใหม่ของประชากรในหมู่บ้านอพยพ โครงการเขื่อนรัชชประภา (เขื่อนหาลาน) จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ประชากรผู้อพยพมีความพึงพอใจ ในด้านการประกอบอาชีพด้านสาธารณสุขไปรษณีย์ และการปรับตัวด้านสัมพันธ์กับชุมชน อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดว่า มีความพึงพอใจและปรับตัวได้ยาก

สิทธิรัตน์ (2531) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องขีดความสามารถทางสังคม สำหรับการท่องเที่ยวชายหาดชะอำ พบว่า ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพแวดล้อม ทั้งสภาพแวดล้อมธรรมชาติและสภาพแวดล้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ที่มีบริการอยู่บนชายหาด โดยเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลาง จนถึงค่อนข้างดี และพบว่าความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมีปัจจัยที่สัมพันธ์กับตัวแปรทางด้านการศึกษา ภูมิฐานะ รายได้ ซึ่งเป็นตัวแปรทางด้านลักษณะบุคคลของนักท่องเที่ยว ส่วนรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์กับ ที่พึงพอใจ ได้แก่ จำนวนวันเวลาพักผ่อน ระยะเวลาที่ต้องการ และความพึงพอใจในสภาพแวดล้อม เมื่อพิจารณาถึงกิจกรรมการพักผ่อนที่มีความสัมพันธ์กับ ที่พึงพอใจมีเพียงกิจกรรมเดียว คือ กิจกรรมจิกจิกยาน

ลำพอง (2533) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณสะพานแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทย ยังมีความพึงพอใจ กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพธรรมชาติ บริเวณสะพานแม่น้ำแคว และพบว่า อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้ จังหวัดที่อาศัย ประเภทของกลุ่มนักท่องเที่ยว จำนวนวันที่พักต่างกัน มีผลต่อความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

เสาวณิต (2533) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณชายหาดหัวหิน พบว่า นักท่องเที่ยวไม่พึงพอใจ ได้แก่ ความร่มรื่นบริเวณชายหาด ทางลงสู่ชายหาด อุปสรรคของโขดหิน ต่อกิจกรรมการพักผ่อน ปริมาณถังขยะ การตั้งร้านอาหารบนชายหาด จำนวนแผ่นป้ายสื่อความหมาย การเลือกตั้งแผ่นป้ายและการปลูกสร้างเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ผลการศึกษายังพบว่านักท่องเที่ยวที่มีอายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ ที่อยู่อาศัย และประสบการณ์การท่องเที่ยวชายทะเลต่างกัน จะมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหินแตกต่างกัน

คมกริช (2534) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาขีดความสามารถทางจิตวิทยาในการรองรับการใช้ประโยชน์ด้านนันทนาการบริเวณน้ำตกเหวสุวัต อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่ากิจกรรมนันทนาการ ที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวทุกคนได้แก่ การชมทิวทัศน์ รองลงมาได้แก่ การถ่ายรูป การเล่นน้ำและปิกนิก นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับมาก ต่อสภาพสิ่งอำนวยความสะดวก สภาพสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและปริมาณความหนาแน่นของนักท่องเที่ยวขณะประกอบกิจกรรมนันทนาการ

กนกพร (2541) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของประชาชนในเขตเทศบาลต่อการดำเนินการบำบัดน้ำเสียของโครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ย จังหวัดเพชรบุรี พบว่า เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ภูมิลำเนา ระยะเวลาการอยู่อาศัย และสถานที่ตั้งของที่พักอาศัย ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจต่อการดำเนินการบำบัดน้ำเสียของโครงการ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายชั้นตอน พบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจในขั้นตอนการปล่อยน้ำเสียที่ผ่านการบำบัดแล้วลงสู่ทะเลและระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจ ในขั้นตอนการรวบรวมน้ำเสียโดยระบบท่อรวมน้ำเสีย ในเขตเทศบาลและมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจ ในขั้นตอนการดำเนินการบำบัดน้ำเสีย โดยวิธีธรรมชาติ

ศิริเพ็ญ (2541) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความเต็มใจที่จะจ่ายค่าบริการบำบัดน้ำเสียของประชาชนในเขตพื้นที่ชั้นในของกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่มีความเต็มใจที่จะจ่ายค่าบริการบำบัดน้ำเสีย คิดเป็นร้อยละ 61.7 โดยยินดีที่จะจ่ายในอัตราต่ำกว่า 100 บาทต่อเดือน ส่วนผู้ที่ไม่เต็มใจที่จะจ่ายมี ร้อยละ 38.3 โดยให้เหตุผลว่าเป็นหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร

สำหรับผลการศึกษาเรื่อง ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ อาชีพ และระยะห่างระหว่างที่พักอาศัยกับแม่น้ำลำคลอง มีความสัมพันธ์กับความเต็มใจที่จะจ่ายค่าบริการบำบัดน้ำเสีย ส่วนเพศ ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาที่พักอาศัย และภูมิลำเนาเดิม ไม่มีความสัมพันธ์กับความเต็มใจที่จะจ่ายค่าบริการบำบัดน้ำเสีย ในขณะที่ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การรับรู้ข่าวสารเรื่องปัญหาน้ำในแม่น้ำลำคลองของกรุงเทพมหานครน่าเสีย มีความสัมพันธ์กับความเต็มใจที่จะจ่ายค่าบริการบำบัดน้ำเสีย ส่วนการรับรู้ข่าวสารเรื่องระบบบำบัดน้ำเสียส่วนกลาง การให้คุณค่าแก่แม่น้ำในแม่น้ำลำคลอง ความคิดเห็นต่อปัญหาน้ำเสียไม่มีความสัมพันธ์กับความเต็มใจที่จะจ่ายค่าบริการบำบัดน้ำเสีย

นิกร (2544) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสวนพฤกษศาสตร์พุแค จังหวัดสระบุรี พบว่า การพัฒนาด้านต่าง ๆ ของสวนพฤกษศาสตร์พุแค เป็นไปอย่างล่าช้า เนื่องจากมีข้อจำกัด ทางด้านงบประมาณและบุคลากร นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของสวนพฤกษศาสตร์พุแค อาทิ พื่อใจต่อการแบ่งเขตพื้นที่เพื่อใช้ประโยชน์ในกิจกรรมต่าง ๆ พื่อใจต่ออาคารสำนักงาน และพื่อใจต่อความสะอาดของห้องน้ำ – ห้องสุขา ปังจัยหรือตัวแปรเกี่ยวกับเพศ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา สถานภาพสมรส อาชีพรอรายได้ จำนวนครั้งที่มาเที่ยว แหล่งที่รับรู้ข้อมูลข่าวสาร วัตถุประสงค์ของการมาเที่ยวและระยะเวลา ที่ใช้ในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ไม่มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ส่วนปังจัยเกี่ยวกับ อายุ อาชีพหลัก และประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญ

พิทักษ์ (2544) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินมูลค่าทางนันทนาการของพื้นที่ป่าอนุรักษ์ : กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ อำเภอรอดมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 21 – 30 ปี สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นต้น (ปวช.) มีอาชีพรับราชการ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วงที่ต่ำกว่า 10,000 บาท และลักษณะการมาท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ส่วนใหญ่เดินทางมาเที่ยวกับเพื่อนและเดินทางมาเป็นกลุ่มไม่เกิน 10 คน กิจกรรมการท่องเที่ยวที่นิยม ได้แก่ การท่องเที่ยวหน้าดก ส่วนใหญ่เดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว และไม่นิยมพักค้างคืน

ด้านการประเมินมูลค่าทางนันทนาการของอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ พบว่าในการศึกษาต้นทุนการเดินทางระดับบุคคล พบว่า ปังจัยที่มีผลต่อจำนวนครั้งของการเดินทางมาเที่ยวอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ในรอบ 1 ปี ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้แก่ อายุ รายได้ อาชีพรับจ้างหรือกรรมกร นักเรียนหรือนักศึกษา และต้นทุนการเดินทางสำหรับการศึกษา ต้นทุนการเดินทางระดับเขต พบว่า ปังจัยที่มีผลต่อการมาเที่ยวอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ต่อประชากร 1,000 คนต่อปี ได้แก่ ต้นทุนการเดินทางในแต่ละเขตและเมื่อนำความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนการเดินทางกับจำนวนครั้งของการเดินทางมาท่องเที่ยวในระดับเขตมาสร้างเป็นเส้นอุปสงค์ของการท่องเที่ยว โดยคำนวณพื้นที่ภายใต้เส้นอุปสงค์ ทำให้ได้มูลค่าทางด้านนันทนาการของอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ ประมาณ 344,287,370 บาทต่อปี

จากผลการศึกษามูลค่าทางนันทนาการของอุทยานแห่งชาติคอยอินทนนท์ที่ได้ จะสะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าอุทยานฯ ในมุมมองของนักท่องเที่ยว การปรับปรุงสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติที่มีอยู่ให้ดีขึ้น รวมถึงบริการต่าง ๆ ของทางอุทยานฯ จะช่วยให้เกิดมูลค่าทางการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น และช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาเที่ยวเพิ่มขึ้นในอนาคต

ธนกร (2545) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพและการบริการ บริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติ สวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่านักท่องเที่ยวมีความแตกต่างกัน ของ เพศ อายุ สถานภาพทางการศึกษา อาชีพ รายได้ ประเภทของกลุ่มนักท่องเที่ยว จำนวนวันที่พักและจำนวนครั้งที่มาศูนย์ศึกษาธรรมชาติสวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพ และการบริการ บริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติ จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความแตกต่างกันของสถานภาพสมรส ประสบการณ์การท่องเที่ยวศูนย์ศึกษาธรรมชาติต่าง ๆ และประเภทกิจกรรมนันทนาการ มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพ และการบริการ บริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติ สวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ไม่แตกต่างกัน

พิมพ์ภัส (2545) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องผลกระทบทางจิตวิทยาและการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับทางจิตวิทยาของแหล่งนันทนาการ ประเภทน้ำตก พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในแหล่งนันทนาการ ประเภทน้ำตกในช่วงเวลา 12.00 – 15.00 น. โดยเฉลี่ยแล้วมีนักท่องเที่ยวอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวในช่วงเวลาเดียวกัน 3,113 คน รูปแบบการท่องเที่ยวเป็น แบบเข้าไป – เย็นกลับ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการประกอบกิจกรรม ชมวิวทิวทัศน์ และน้ำตก และปิกนิก ตามลำดับ ส่วนกิจกรรมที่ได้รับกระทำจริง คือ ชมวิวทิวทัศน์ ปิกนิกและเล่นน้ำตก ตามลำดับ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์ในการมาเยือนแหล่งท่องเที่ยว มาก่อน และต้องการประสบการณ์นันทนาการ ด้านการใช้เวลาพักผ่อนร่วมกับเพื่อนและหรือครอบครัวมากที่สุด นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่คิดว่า จำนวนนักท่องเที่ยวที่พบจริงในแหล่งท่องเที่ยว มากกว่าจำนวนที่คาดหวัง อย่างไรก็ตาม จำนวนดังกล่าวไม่ปัญหากับการประกอบกิจกรรม

สำหรับผลกระทบทางจิตวิทยานั้น นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความรู้สึกแออัด ปานกลาง – มาก มีความรู้สึกสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง – ดี และการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความพึงพอใจ โดยรวมนั้นอยู่ในระดับปานกลาง – มาก

และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ต้องการย้ายแหล่งท่องเที่ยว ในระดับปานกลาง – น้อย สำหรับการทดสอบสมมติฐานจากที่พบว่า จำนวนนักท่องเที่ยวไม่มีอิทธิพลต่อตัวชี้วัดผลกระทบทางจิตวิทยาในทุกพื้นที่ ผู้วิจัยจึงไม่กำหนดขีดความสามารถในการรองรับเป็นตัวเลข หากแต่พิจารณาในเชิงคุณภาพจากความรู้สึกต่อสภาพแวดล้อม และความพึงพอใจโดยรวม

วิชิต (2545) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมล่องแก่งน้ำว้า อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมกิจกรรมจำนวนร้อยละ 54.5 มีความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับดี การศึกษาระดับปริญญาตรี มีจำนวนมากที่สุดร้อยละ 44.5 อายุระหว่าง 26 – 30 ปี จำนวนร้อยละ 34.5 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ จำนวนร้อยละ 35.5 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 2,501 – 7,500 บาท จำนวนร้อยละ 41.5 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ด้านความรู้ความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยว กับความคาดหวังที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมในด้านต่าง ๆ พบว่า ความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับความคาดหวังในการจัดการท่องเที่ยวเพื่อรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และในด้านอรรถาศัยของคนในท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ นักท่องเที่ยวมีความรู้ความเข้าใจดี จะมีความคาดหวังมากในประเด็นดังกล่าว ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีความรู้น้อย จะไม่มีความคาดหวังหรือมีความคาดหวังน้อยตามไปด้วย ดังนั้น ควรเน้นให้มีการจัดการการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความรู้ความเข้าใจของนักท่องเที่ยว

สำหรับผลการศึกษาเรื่อง ความแตกต่างระหว่างความคาดหวังกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมล่องแก่ง พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคาดหวังในการจัดการสื่อความหมายธรรมชาติ ด้านความประทับใจธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของล่องแก่งน้ำว้า ด้านการรักษาความปลอดภัย ด้านการบริการอาหารเครื่องดื่ม และในด้านค่าใช้จ่ายในการเข้าร่วมกิจกรรมแตกต่างกับความพึงพอใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวมีความคาดหวังมากเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าว ในขณะที่ความพึงพอใจที่ได้รับจริงเมื่อได้เข้าร่วมกิจกรรมล่องแก่งมีน้อยกว่าอย่างมีนัยสำคัญในระดับ .05 ดังนั้นจึงควรจะให้มีการจัดการด้านความคาดหวังของนักท่องเที่ยวให้มีความสอดคล้องกับความพึงพอใจ

Young and Flower (1982) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวใน Cook Country Forest Preserve District (CCFPD) สหรัฐอเมริกา เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการป้องกัน ผลกระทบอันอาจเกิดจากการท่องเที่ยว เกี่ยวกับสิ่งดึงดูดใจให้มาใช้พื้นที่ พบว่า ส่วนใหญ่ พึงพอใจต่อพื้นที่ และลักษณะธรรมชาติของป่าเปิด อันได้แก่ “อิสรภาพและความเงียบ” นอกจากนี้ผู้ใช้พื้นที่ไม่ต้องการเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติในพื้นที่และสิ่งที่ต้องการมาก ได้แก่ บริการด้านความปลอดภัยและบริการด้านความสะดวกพื้นฐาน

Hanley (1988) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการประมาณค่าความเสียหายของการเผาฟางในทุ่งนา ทางตะวันตกเฉียงเหนือของ Essex ในปี 1984 โดยใช้เทคนิค close – ended bidding games ที่จุดเริ่มต้น 5 ปอนด์ กับกลุ่มตัวอย่างชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงจำนวน 90 ตัวอย่าง

ผลการศึกษาพบว่า ความเต็มใจที่จะจ่ายเฉลี่ยมีค่า เท่ากับ 5.18 ปอนด์ต่อครอบครัวต่อปี (หรือประมาณ 233.12 บาท) หรือเท่ากับ 12,991 ปอนด์ต่อปี (หรือประมาณ 584,654.75 บาท) ส่วนความเต็มใจที่จะได้รับการชดเชยเท่ากับ 9.56 ปอนด์ต่อครอบครัวต่อปี (ประมาณ 430.24 บาท) หรือเท่ากับ 23,196 ปอนด์ต่อปี (ประมาณ 1,079,030 บาท) ซึ่งความเต็มใจที่จะจ่ายเฉลี่ยที่ได้จากวิธี CVM นี้ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่สัมภาษณ์และมีแนวโน้มที่จะได้ค่าที่ต่ำกว่าความเป็นจริง ซึ่งสามารถแก้ไขปัญหานี้ได้จากการออกแบบสอบถามให้มีความชัดเจนและรัดกุมมากขึ้น

Israngkura (1998) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินมูลค่าสิ่งแวดล้อม : ระบบการเก็บค่าเข้าชมสำหรับอุทยานแห่งชาติในประเทศไทย งานนี้ใช้วิธีการ contingent ranking method ในการวัดมูลค่าของผลประโยชน์ที่ได้จากสิ่งแวดล้อมของพื้นที่นันทนาการ 3 แห่งในภาคเหนือ คือ อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ ดอยสุเทพ และน้ำตกแม่สา ผลการศึกษาพบว่า การเก็บค่าเข้าชมสำหรับดอยอินทนนท์ สามารถเพิ่มขึ้นจาก 5 บาท ถึง 40 บาท ต่อคน ซึ่งทำให้รายได้จากการเก็บค่าเข้าชมเพิ่มขึ้นจาก 5 ล้านบาทต่อปี ถึง 40 ล้านบาทต่อปี เงื่อนไขสำหรับการเก็บค่าธรรมเนียมที่เพิ่มขึ้น โดยการประยุกต์สภาพแวดล้อมรอบ ๆ ดอยอินทนนท์ที่ดีขึ้น สำหรับการเก็บค่าเข้าชมของน้ำตกแม่สา สามารถเพิ่มขึ้นจาก 5 บาท เป็น 20 บาทต่อคน ทำให้รายได้เพิ่มขึ้นจาก 2 ล้านบาทต่อปี เป็น 8 ล้านบาทต่อปี แต่สำหรับการเก็บค่าเข้าชมดอยสุเทพของนักท่องเที่ยวยังคงอยู่เหมือนเดิม (ไม่มีความยินดีที่จะจ่าย)

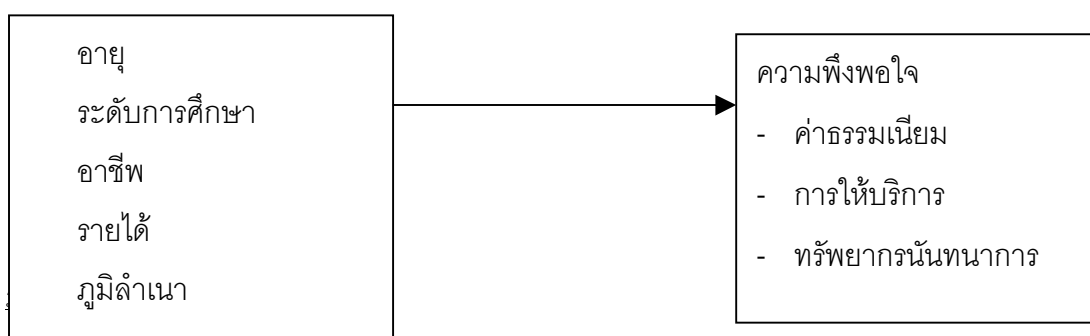
กรอบและแนวคิดในการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ของการศึกษาสามารถกำหนดกรอบและแนวคิดในการวิจัยได้ ดังนี้ (ภาพที่ 5) โดยมีตัวแปรอิสระ (X) คือภูมิหลังของนักท่องเที่ยวและตัวแปรตาม (Y) คือความพึงพอใจ อธิบายได้ดังนี้

ตัวแปรอิสระ (X)

ตัวแปรตาม (Y)

ภูมิหลังนักท่องเที่ยว

ภาพที่ 5 กรอบและแนวคิดในการวิจัย

คำอธิบายตัวแปรอิสระ (X)

ภูมิหลังนักท่องเที่ยว

- อายุ จำแนกออกเป็น 6 ช่วงชั้นอายุ คือ

15 - 20 ปี

36 - 45 ปี

21 - 25 ปี

46 - 55 ปี

26 - 35 ปี

มากกว่า 55 ปี

- ระดับการศึกษา จำแนกออกเป็น 6 ระดับการศึกษา ดังนี้

ประถมศึกษา	ปวส. หรืออนุปริญญา
มัธยมศึกษาตอนต้น	ปริญญาตรี
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือ ปวช.	สูงกว่าปริญญาตรี

- อาชีพ จำแนกตามอาชีพ เป็น 10 ประเภทการประกอบอาชีพ ดังนี้

รับราชการหรือพนักงานของรัฐ	กิจการส่วนตัว
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	แม่บ้าน
พนักงานบริษัทเอกชน	รับจ้างทั่วไป
พ่อค้าหรือนักธุรกิจ	นักเรียนหรือนักศึกษา
เกษตรกร	อื่น ๆ

- รายได้ จำแนกตามรายได้ ดังนี้

ไม่มีรายได้	5,001 – 10,000 บาท
ไม่ระบุรายได้	10,001 – 20,000 บาท
น้อยกว่า 3,000 บาท	20,001 – 40,000 บาท
3,001 – 5,000 บาท	มากกว่า 40,000 บาท

- ภูมิลำเนา จำแนกออกเป็น 3 ภูมิลำเนา ดังนี้

ภูมิลำเนาในจังหวัดแพร่

ภูมิลำเนาภาคเหนือ

ต่างภูมิภาค

คำอธิบายตัวแปรตาม (Y)

ระดับความพึงพอใจ

หมายถึง ระดับ ความรู้สึกของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดเก็บเงินค่าธรรมเนียม การให้บริการ และทรัพยากรนันทนาการที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยจำแนกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

พึงพอใจมาก

พึงพอใจค่อนข้างมาก

พึงพอใจค่อนข้างน้อย

ไม่พอใจ

- ค่าธรรมเนียม หมายถึง เงินที่นักท่องเที่ยวชำระให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ในการจัดเก็บค่าธรรมเนียมเข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย

- การให้บริการท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยจัดให้มีขึ้น หรือตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวในการประกอบกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งสิ่งบริการที่รองรับก่อนและหลังการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความความสะดวกสบาย และตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐาน

- ทรัพยากรนันทนาการ หมายถึง สภาพทรัพยากรธรรมชาติในอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยอันได้แก่ สภาพภูมิประเทศ ป่าไม้ ภูเขา น้ำตก ถ้ำ เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ สภาพภูมิอากาศ สัตว์ป่า ธรณีสัณฐาน และอื่น ๆ ที่มีคุณค่าด้านความงามตามธรรมชาติ มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และสามารถเข้าถึงเพื่อประกอบกิจกรรมนันทนาการได้โดยไม่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศ

สมมติฐานในการวิจัย

จากกรอบแนวคิดในการวิจัยกำหนดสมมติฐานและตัวแปรเพื่อทดสอบสมมติฐานได้ดังนี้

1. นักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแตกต่างกัน
2. นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแตกต่างกัน
3. นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแตกต่างกัน
4. นักท่องเที่ยวที่มีรายได้แตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแตกต่างกัน
5. นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแตกต่างกัน
6. นักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการให้บริการ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแตกต่างกัน
7. นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการให้บริการ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแตกต่างกัน

8. นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการให้บริการ ที่อุทยานแห่งชาติ เวียงโกศัยแตกต่างกัน

9. นักท่องเที่ยวที่มีรายได้แตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการให้บริการ ที่อุทยานแห่งชาติ เวียงโกศัยแตกต่างกัน

10. นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการให้บริการ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแตกต่างกัน

11. นักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อทรัพยากรนันทนาการ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแตกต่างกัน

12. นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อทรัพยากรนันทนาการ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแตกต่างกัน

13. นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อทรัพยากรนันทนาการ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแตกต่างกัน

14. นักท่องเที่ยวที่มีรายได้แตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อทรัพยากรนันทนาการ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแตกต่างกัน

15. นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อทรัพยากรนันทนาการ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแตกต่างกัน

อุปกรณ์และวิธีการ

อุปกรณ์

1. แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น (Questionnaires) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎี หลักการมาประกอบการสร้างแบบสอบถาม ซึ่งมีอยู่ 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังของนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยว และรูปแบบการเดินทางของนักท่องเที่ยวไทยที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทยต่อการจ่ายเงินค่าธรรมเนียม การให้บริการ และทรัพยากรนันทนาการที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย

ตอนที่ 4 ความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียมของนักท่องเที่ยวไทย ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย

2. ไมโครคอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำเร็จรูป

วิธีการ

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว หมายถึง ความรู้สึกของนักท่องเที่ยวไทยที่มีต่อการจัดเก็บเงินค่าธรรมเนียม การให้บริการ และทรัพยากรนันทนาการที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย จำแนกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

พึงพอใจมาก ให้คะแนน 4 คะแนน

พึงพอใจค่อนข้างมาก ให้คะแนน 3 คะแนน

พึงพอใจค่อนข้างน้อย ให้คะแนน 2 คะแนน

ไม่พอใจ ให้คะแนน 1 คะแนน

โดยผู้วิจัยได้ปรับปรุงมาตรวัดของ Likert อ้างถึงใน (พงศศักดิ์, 2545) โดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{ความกว้างของอัตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{ความกว้างของอัตรภาคชั้น} = \frac{4 - 1}{4} = 0.75$$

เมื่อรวบรวมคะแนนเพื่อวัดระดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจได้จัดแบ่งค่าเฉลี่ยเป็น 4 ระดับ คือ

ระดับ	ค่าเฉลี่ย
พึงพอใจมาก	3.26 - 4.00
พึงพอใจค่อนข้างมาก	2.51 - 3.25
พึงพอใจค่อนข้างน้อย	1.76 - 2.50
ไม่พอใจ	1.00 - 1.75

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การตรวจเอกสาร รวมทั้งค้นคว้าข้อมูล ตำราและเอกสารต่าง ๆ จากอุทยานแห่งชาติ

1.2 สํารวจข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) โดยใช้แบบสอบถามและสัมภาษณ์จากนักท่องเที่ยวชาวไทย ประเภท ไป - กลับ

2. การสร้างเครื่องมือและทดสอบเครื่องมือ

จากการตรวจเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและศึกษาถึงตัวแปรทุกตัว แล้วนำมา ตั้งประเด็นคำถาม สร้างเป็นแบบสอบถามเป็นเครื่องมือของงานวิจัยนี้ โดยนำไปทดสอบใช้กับนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยก่อน ที่ไม่ใช่กลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมาย จำนวน 20 คน จากนั้นนำไปปรับปรุงแก้ไขจนถูกต้องเหมาะสมจนสามารถให้นักท่องเที่ยวเข้าใจ และตอบคำถามได้ง่าย ในระยะเวลาสั้นซึ่งคำตอบที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการทดสอบสมมติฐาน

2.1 การหาความเที่ยงตรง (validity) โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อทำการตรวจสอบและแก้ไขให้มีความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของคำถามในแต่ละส่วน แต่ละข้อว่ามีเนื้อหาตรงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยในครั้งนี้ หรือไม่ พร้อมนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

2.2 การหาความเชื่อมั่น (reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงเพื่อหาความเที่ยงตรงแล้วไปทดสอบใช้กับนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยก่อนเริ่มเก็บข้อมูลจริงจำนวน 20 คน แล้วนำผลที่ได้มาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยใช้สูตร Product Moment Coefficient of Correlation ของ Pearson (1951) เพื่อทดสอบหาค่าความสอดคล้องภายใน (Internal Item Test Correlation) และใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha) ของ Cronbach (1970) เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ซึ่งจะมีอยู่ด้วยกัน 4 ตอน คือ ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังของนักท่องเที่ยว ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยว และรูปแบบการเดินทาง ของนักท่องเที่ยวไทย ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทยต่อการจ่ายเงินค่าธรรมเนียม การให้บริการ และทรัพยากรนันทนาการ และข้อมูลเกี่ยวกับความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียมของนักท่องเที่ยวไทย ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น (alpha) เท่ากับ 0.9767 ดังแสดงในตารางภาคผนวก ข

3. ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากรเป้าหมายสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวและใช้บริการ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย ตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2545 – กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546 โดยได้จากสถิตินักท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย 5 ปีงบประมาณที่ผ่านมา (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2541 – 2545) มีจำนวนนักท่องเที่ยวโดยเฉลี่ยแล้ว 23,610 คน ต่อปี กำหนดให้เป็นจำนวนประชากรทั้งหมด (N) ในการคำนวณหาจำนวนนักท่องเที่ยวเป้าหมาย

กำหนดวิธีการโดยใช้สูตร Yamane (1973) โดยกำหนดให้ค่าระดับความเชื่อมั่นอยู่ที่ 95% (ค่าความคาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ .05) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ n = จำนวนนักท่องเที่ยวเป้าหมาย

N = จำนวนนักท่องเที่ยว

e = ค่าความคาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ .05

ซึ่งจากการคำนวณได้จำนวนนักท่องเที่ยวเป้าหมาย 395 ตัวอย่าง หรือ คน

3.2 วิธีการสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) คือเมื่อพบเห็นนักท่องเที่ยวชาวไทย ประเภทไป – กลับ เข้ามาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย จะทำการสุ่มตัวเลือกนักท่องเที่ยวที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปี ขึ้นไป เป็นประชากรตัวอย่าง (Sampling) หนึ่ง ของนักท่องเที่ยวที่สุ่มคัดเลือก

4. การเก็บข้อมูล

เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยการแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวประเภท ไป – กลับ หลังจากที่ได้พักผ่อนหย่อนใจบริเวณน้ำตกแม่เงิงหลวง เขตพื้นที่บริการ (Service Zone) และเขตพื้นที่นันทนาการ (Recreation Zone) และก่อนที่จะเดินทางกลับออกจากอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวโดยใช้ค่าสถิติพรรณนาอย่างง่าย เช่น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย เป็นต้น

5.2 ทำการวิเคราะห์ค่าความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่า f – test เพื่อทดสอบสมมติฐาน

ผลและวิจารณ์

การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจ่ายเงินค่าธรรมเนียม การให้บริการและทรัพยากรนันทนาการในอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ ประชากรเป้าหมายสำหรับการศึกษานี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวและใช้บริการที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2545 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546 โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยการแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวประเภทไป – กลับ หลังจากที่ได้พักผ่อนหย่อนใจบริเวณน้ำตกแม่เงิงหลวง เขตพื้นที่บริการ (Service Zone) และเขตพื้นที่นันทนาการ (Recreation Zone) และก่อนที่จะเดินทางกลับออกจากอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยโดยแบบสอบถาม ซึ่งมีอยู่ 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังของนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวและรูปแบบการเดินทางของนักท่องเที่ยวไทยที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทยต่อการจ่ายเงินค่าธรรมเนียม การให้บริการและทรัพยากรนันทนาการที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย

ตอนที่ 4 ความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียมของนักท่องเที่ยวไทยที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย

ได้ผลการศึกษาวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังนักท่องเที่ยว

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้มีอายุ 26 - 35 ปี มากที่สุด จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 34.2 รองลงมาคือ ผู้มีอายุ 36 - 45 ปี จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 22.8 ผู้มีอายุ 21 - 25 ปี จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 20.8 ผู้มีอายุ 15 - 20 ปี จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 16.2 ผู้มีอายุ 46 - 55 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8 และผู้ที่มีอายุมากกว่า 55 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2

กลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 43.5 รองลงมาคือ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือ ปวช. จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 23.3 การศึกษาระดับ ปวส. หรืออนุปริญญา จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 19.0 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.6 การศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.6 และการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0

กลุ่มตัวอย่างมีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนมากที่สุด จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 29.9 รองลงมาคือ นักเรียนหรือนักศึกษา จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 22.5 ราชการหรือพนักงานของรัฐจำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 18.0 กิจการส่วนตัว จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 8.9 รับจ้างทั่วไป จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 6.6 พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8 พ่อค้าหรือนักธุรกิจ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8 แม่บ้านจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.3 เกษตรกรจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2 และอื่นจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้มีรายได้ 5,001 - 10,000 บาท จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 26.8 รองลงมาคือ ผู้มีรายได้ 10,001 - 20,000 บาท จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 24.3 ผู้ไม่มีรายได้ จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 23.8 มีรายได้ 20,001 - 40,000 บาท จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 8.6 ไม่ระบุรายได้ จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 6.8 มีรายได้ 3,001 - 5,000 บาท จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.6 มีรายได้มากกว่า 40,000 บาท จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 และมีรายได้น้อยกว่า 3,000 บาท จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มาจากต่างภูมิภาค จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 39.5 เป็นผู้มีภูมิลำเนาในจังหวัดแพร่ จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 32.1 และภูมิภาคภาคเหนือ จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 28.4

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เดินทางมากับกลุ่มเพื่อน จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 44.3 รองลงมาคือ กลุ่มครอบครัวหรือญาติ จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 32.9 กลุ่มผสมระหว่างเพื่อนกับครอบครัวหรือเครือญาติ จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 18.0 มากับโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5 อื่น ๆ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 และเดินทางมาคนเดียวจำนวน 1 คนคิดเป็นร้อยละ 0.3

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เดินทางมาเป็นกลุ่มไม่เกิน 10 คนมากที่สุด จำนวน 261 คน คิดเป็นร้อยละ 66.1 กลุ่มละ 11-20 คน จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 25.1 มากกว่า 30 คนขึ้นไป จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5 และกลุ่มละ 21-30 คน จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.3

จะเห็นได้ว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยววัยหนุ่มสาวที่บรรลุนิติภาวะแล้วถึงวัยกลางคน เป็นผู้ที่มีการศึกษาสูง รูปแบบการท่องเที่ยวเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ประกอบอาชีพที่มั่นคง มีรายได้สูง เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากต่างภูมิภาคมากกว่านักท่องเที่ยวในจังหวัดแพร่ และภูมิภาคภาคเหนือ ลักษณะการเดินทางมากับกลุ่มเพื่อน และเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีขนาดไม่ใหญ่มาก (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังนักท่องเที่ยว ลักษณะกลุ่มการเดินทาง และจำนวนคนในกลุ่ม

(n = 395)		
จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
15 - 20 ปี	64	16.2
21 - 25 ปี	82	20.8
26 - 35 ปี	135	34.2
36 - 45 ปี	90	22.8
46 - 55 ปี	19	4.8
มากกว่า 55 ปี	5	1.2
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	18	4.6
มัธยมศึกษาตอนต้น	22	5.6
มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช.	92	23.3
ปวส. หรือ อนุปริญญา	75	19.0
ปริญญาตรี	172	43.5
สูงกว่าปริญญาตรี	16	4.0

ตารางที่ 6 (ต่อ)

(n = 395)		
จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ		
รับราชการหรือพนักงานของรัฐ	71	18.0
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	23	5.8
พนักงานบริษัทเอกชน	118	29.9
พ่อค้าหรือนักธุรกิจ	15	3.8
เกษตรกร	5	1.2
กิจการส่วนตัว	35	8.9
แม่บ้าน	9	2.3
รับจ้างทั่วไป	26	6.6
นักเรียนหรือนักศึกษา	89	22.5
อื่น ๆ	4	1.0
รายได้		
ไม่มีรายได้	94	23.8
ไม่ระบุรายได้	27	6.8
น้อยกว่า 3,000 บาท	4	1.0
3,001 - 5,000 บาท	22	5.6
5,001 - 10,000 บาท	106	26.8
10,001 - 20,000 บาท	96	24.3
20,001 - 40,000 บาท	34	8.6
มากกว่า 40,000 บาท	12	3.1
ภูมิลำเนา		
ในจังหวัดแพร่	127	32.1
ภูมิภาคภาคเหนือ	112	28.4
ต่างภูมิภาค	156	39.5

ตารางที่ 6 (ต่อ)

(n = 395)		
จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ลักษณะกลุ่ม		
เดินทางมาคนเดียว	1	0.3
กลุ่มเพื่อน	175	44.3
กลุ่มครอบครัวหรือญาติ	130	32.9
กลุ่มผสมระหว่างเพื่อนกับครอบครัวหรือเครือญาติ	71	18.0
มากับโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา	14	3.5
อื่น ๆ	4	1.0
จำนวนคนในกลุ่ม		
ต่ำกว่า 10 คน	261	66.1
11- 20 คน	99	25.1
21 – 30 คน	17	4.3
30 คนขึ้นไป	18	4.5

ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและรูปแบบการเดินทาง

กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ไม่เคยมาเที่ยวอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยมาก่อน จำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 60.8 และเคยมาแล้ว จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 39.2

ลักษณะการมาเที่ยวส่วนใหญ่เป็นแบบมาเช้า - เย็นกลับ จำนวน 265 คน คิดเป็นร้อยละ 67.1 และ มาพักค้างคืน ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 32.9

ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางส่วนใหญ่คือ รถยนต์ส่วนตัว จำนวน 326 คน คิดเป็นร้อยละ 82.5 รถจักรยานยนต์ จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 9.4 รถยนต์จ้างเหมา จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.6 อื่นๆ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.2 และรถโดยสาร จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย จากเพื่อนหรือญาติ มากที่สุดจำนวน 290 คน คิดเป็นร้อยละ 49.0 รองลงมาคือ จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0 จากวารสารการท่องเที่ยว จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 11.0 และจากกรมป่าไม้ (เดิม) จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 10.1

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวทั้งกลุ่ม นักท่องเที่ยวที่ไม่เคยมาและเคยมาแล้ว ยังกลับมาอีก การทราบแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับอุทยานฯ เวียงโกศัยเป็นลักษณะบอกต่อ ๆ กันมา (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานการท่องเที่ยว รูปแบบ การเดินทาง และแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย

(n = 395)		
ข้อมูลพื้นฐานการท่องเที่ยวหรือรูปแบบการเดินทาง	จำนวน	ร้อยละ
เคยมาที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยหรือไม่		
ไม่เคยมา	240	60.8
เคยมา	155	39.2
ลักษณะการมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย		
มาเช้า – กลับเย็น	265	67.1
มาพักค้างคืน ที่อุทยานฯ เวียงโกศัย	130	32.9
ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางมา		
รถจักรยานยนต์	37	9.4
รถยนต์ส่วนตัว	326	82.5
รถโดยสาร	1	0.3
รถยนต์จ้างเหมา	22	5.6
รถท่องเที่ยวบริษัทนำเที่ยว	-	-
อื่น ๆ	9	2.2

ตารางที่ 7 (ต่อ)

(n = 395)		
ข้อมูลพื้นฐานการท่องเที่ยวและรูปแบบการเดินทาง	จำนวน	ร้อยละ
แหล่งข้อมูล		
กรมป่าไม้ (เดิม)	60	10.1
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	71	12.0
ข่าวสารจากโทรทัศน์	29	4.9
ข่าวสารจากอินเทอร์เน็ต	22	3.7
ข่าวสารจากวิทยุ	18	3.0
ข่าวสารจากวารสารการท่องเที่ยว	66	11.0
ข่าวสารจากหนังสือพิมพ์	11	1.9
ข่าวสารจากเพื่อนหรือญาติ	290	49.0
อื่น ๆ	26	4.4

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ โดยเลือกเป็นอันดับ 1 จำนวน 256 คน คิดเป็นร้อยละ 67.1 ของลำดับ 1 ทั้งหมด และเดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อชื่นชมหรือเดินเล่นชมธรรมชาติ เป็นลำดับ 2 จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 22.8 ของลำดับ 2 ทั้งหมด และจำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 26.8 ของลำดับ 3 ทั้งหมด

จะเห็นได้ว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ และรองลงมาคือการเดินเล่นชมธรรมชาติ แสดงว่านักท่องเที่ยวพึงพอใจสภาพภูมิอากาศที่สดชื่น ความร่มรื่นที่บริเวณน้ำตกแม่เงิงหลวง ซึ่งเป็นผลจากการที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยได้ดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรนันทนาการเป็นอย่างดี (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวัตถุประสงค์และลำดับความสำคัญ

(n = 395)

วัตถุประสงค์ ที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติ	ลำดับความสำคัญ		
	ลำดับ 1	ลำดับ 2	ลำดับ 3
เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ	265 (67.1)	57 (19.8)	20 (8.4)
เพื่อหลีกเลี่ยงความจำเจในชีวิตประจำวัน	20 (5.1)	44 (15.2)	34 (14.2)
เพื่อพักผ่อนรับประทานอาหาร	6 (1.5)	26 (9.0)	18 (7.5)
เพื่อเล่นน้ำตก	19 (4.8)	57 (19.8)	39 (16.3)
เพื่อถ่ายรูป	-	9 (3.1)	31 (13.0)
เพื่อชื่นชมหรือเดินเล่นชมธรรมชาติ	29 (7.3)	66 (22.8)	64 (26.8)
เพื่อดูนกหรือเดินป่าศึกษาธรรมชาติ	11 (2.8)	8 (2.7)	18 (7.5)
เพื่อศึกษา ค้นคว้า วิจัย	18 (4.6)	2 (0.7)	1 (0.4)
ชมนิทรรศการที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	-	5 (1.7)	5 (2.1)
กางเต็นท์พักแรม	27 (6.8)	15 (5.2)	9 (3.8)

**ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจ่ายเงินค่าธรรมเนียม การให้บริการและ
ทรัพยากรนันทนาการที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย**

ในการศึกษาครั้งนี้เน้นการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ที่เข้ามาใช้บริการ และพึงพอใจทรัพยากรนันทนาการที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยต่อการจ่ายเงินค่าธรรมเนียมรายบุคคลและค่าธรรมเนียมยานพาหนะ ผลการศึกษาวิจัย ปรากฏดังนี้

ค่าธรรมเนียมรายบุคคลและค่าธรรมเนียมยานพาหนะ

กลุ่มตัวอย่างที่จ่ายค่าธรรมเนียมผู้ใหญ่คนละ 20 บาท รวม 338 คน มีความพึงพอใจค่อนข้างมาก จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 พึงพอใจมากจำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 29.6 พึงพอใจค่อนข้างน้อย 40 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8 และไม่พอใจ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 8.6

กลุ่มตัวอย่างที่จ่ายค่าธรรมเนียมเด็กคนละ 10 บาท รวม 121 คน มีความพึงพอใจค่อนข้างมาก จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 43.0 พึงพอใจมากจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 29.7 พึงพอใจค่อนข้างน้อย 18 คน คิดเป็นร้อยละ 14.9 และไม่พอใจ จำนวน 15 คนคิดเป็นร้อยละ 12.4

กลุ่มตัวอย่าง ที่จ่ายค่าธรรมเนียมรถจักรยานยนต์ คันละ 20 บาทรวม 39 คน มีความพึงพอใจค่อนข้างมาก จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 38.4 พึงพอใจมาก จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 28.3 พึงพอใจค่อนข้างน้อย 10 คน คิดเป็นร้อยละ 25.6 และไม่พอใจ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7

กลุ่มตัวอย่างที่จ่ายค่าธรรมเนียมรถยนต์ 4 ล้อ คันละ 30 บาท รวม 347 คน มีความพึงพอใจค่อนข้างมาก จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 44.1 พึงพอใจมาก จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 23.9 พึงพอใจค่อนข้างน้อย จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 23.6 และไม่พอใจจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 8.4

กลุ่มตัวอย่างที่จ่ายค่าธรรมเนียมรถยนต์ 6 ล้อ คันละ 100 บาท รวม 5 คน มีความพึงพอใจมากจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 พึงพอใจค่อนข้างมาก พึงพอใจค่อนข้างน้อย และไม่พอใจจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 เท่ากัน

กลุ่มตัวอย่างที่จ่ายค่าธรรมเนียมรถยนต์ไม่เกิน 10 ล้อ คันละ 200 บาท รวม 4 คน มีความพึงพอใจค่อนข้างมาก จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0

สรุปได้ว่าสำหรับผู้ใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจค่อนข้างมากในอัตราค่าธรรมเนียมที่จ่ายไป คือ 20 บาท ต่อคน และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กพึงพอใจค่อนข้างมากที่จะจ่าย 10 บาทต่อคน แต่อย่างไรก็ตามในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างได้ให้ความเห็นว่า ควรจะงดเก็บค่าธรรมเนียมสำหรับเด็กหรือรถจักรยานและลดอัตราค่าธรรมเนียมลงในกรณีที่มีการเข้ามาเยี่ยมชมในรูปแบบหมู่คณะ (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามค่าธรรมเนียมรายบุคคลและ
ค่าธรรมเนียมยานพาหนะ

(n = 395)		
ค่าธรรมเนียมรายบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ค่าธรรมเนียมผู้ใหญ่ คนละ 20 บาท		
พึงพอใจมาก	100	29.6
พึงพอใจค่อนข้างมาก	169	50.0
พึงพอใจค่อนข้างน้อย	40	11.8
ไม่พอใจ	29	8.6
ค่าธรรมเนียมเด็ก คนละ 10 บาท		
พึงพอใจมาก	36	29.7
พึงพอใจค่อนข้างมาก	52	43.0
พึงพอใจค่อนข้างน้อย	18	14.9
ไม่พอใจ	15	12.4
ค่าธรรมเนียมรถจักรยานยนต์ คันละ 20 บาท		
พึงพอใจมาก	11	28.3
พึงพอใจค่อนข้างมาก	15	38.4
พึงพอใจค่อนข้างน้อย	10	25.6
ไม่พอใจ	3	7.7
ค่าธรรมเนียมรถยนต์ 4 ล้อ คันละ 30 บาท		
พึงพอใจมาก	83	23.9
พึงพอใจค่อนข้างมาก	153	44.1
พึงพอใจค่อนข้างน้อย	82	23.6
ไม่พอใจ	29	8.4

ตารางที่ 9 (ต่อ)

(n = 395)		
ค่าธรรมเนียมรายบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ค่าธรรมเนียมรถยนต์ 6 ล้อ คันละ 100 บาท		
พึงพอใจมาก	2	40.0
พึงพอใจค่อนข้างมาก	1	20.0
พึงพอใจค่อนข้างน้อย	1	20.0
ไม่พอใจ	1	20.0
ค่าธรรมเนียมรถยนต์ไม่เกิน 10 ล้อ คันละ 200 บาท		
พึงพอใจค่อนข้างมาก	4	100.0

คำตอบแทนที่พัก

กลุ่มตัวอย่างที่จ่ายค่าตอบแทนที่พักบ้านขุนห้วย 2,000 บาทต่อคืน จำนวน 16 คน พึงพอใจมาก จำนวน 8 คนคิดเป็นร้อยละ 50.0 พึงพอใจค่อนข้างมาก และพึงพอใจค่อนข้างน้อย จำนวน 4 คนคิดเป็นร้อยละ 25.0 เท่ากัน

กลุ่มตัวอย่างที่จ่ายค่าตอบแทนที่พักบ้านแม่จอก 1,500 บาทต่อคืน จำนวน 21 คน พึงพอใจค่อนข้างมาก จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 71.4 พึงพอใจมาก จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 19.0 พึงพอใจค่อนข้างน้อย และไม่พอใจ จำนวน 1 คนคิดเป็นร้อยละ 4.8 เท่ากัน

กลุ่มตัวอย่างที่จ่ายค่าตอบแทนที่พักบ้านแม่แก้งหลวง 1,000 บาทต่อคืน จำนวน 26 คน พึงพอใจมากและพึงพอใจค่อนข้างมาก จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 42.3 พึงพอใจค่อนข้างน้อย จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 15.4

กลุ่มตัวอย่างที่จ่ายค่าตอบแทนที่พักบ้านแม่แก้งน้อย 400 บาทต่อคืน จำนวน 16 คน พึงพอใจค่อนข้างมาก จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 56.3 พึงพอใจมาก จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 ไม่พอใจจำนวน 1 คนคิดเป็นร้อยละ 6.2

กลุ่มตัวอย่างที่จ่ายค่าเช่าที่กางเต็นท์ 30 บาทต่อคืนจำนวน 72 คน พึงพอใจค่อนข้างมาก จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 51.4 พึงพอใจมาก จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 พึงพอใจค่อนข้างน้อย จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 11.1 และ ไม่พอใจจำนวน 3 คนคิดเป็นร้อยละ 4.2

จะเห็นได้ว่าอัตราค่าตอบแทนที่พักและค่าเช่าที่กางเต็นท์ กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจค่อนข้างมากที่ต้องการจะจ่าย ส่วนใหญ่พึงพอใจค่อนข้างมากที่จะจ่ายในราคาเดิม คือ ค่าตอบแทนที่พักบ้านขุนห้วย 2,000 บาทต่อคืน จำนวนผู้เข้าพัก 20 คน บ้านแม่จอก 1,500 บาทต่อคืน จำนวนผู้เข้าพัก 15 คน บ้านแม่เกิงหลวง 1,000 บาทต่อคืน จำนวนผู้เข้าพัก 10 คน บ้านแม่เกิงน้อย 400 บาทต่อคืน จำนวนผู้เข้าพัก 10 คน และค่าเช่าที่กางเต็นท์ 30 บาทต่อคืน แต่อย่างไรก็ตามในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นว่า อัตราค่าตอบแทนที่พักและค่าเช่าที่กางเต็นท์ในปัจจุบันอยู่ในราคาที่พึงจ่ายได้ เหมาะสมกับลักษณะอาคารบ้านพัก จำนวนคนที่เข้าพัก สิ่งอำนวยความสะดวก การให้บริการ สถานที่จอดรถ และศักยภาพของพื้นที่ (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามค่าตอบแทนที่พัก

ค่าตอบแทนที่พัก	จำนวน	ร้อยละ
ค่าตอบแทนที่พักบ้านขุนห้วย 2,000 บาทต่อคืน (20 คน) (n = 16)		
พึงพอใจมาก	8	50.0
พึงพอใจค่อนข้างมาก	4	25.0
พึงพอใจค่อนข้างน้อย	4	25.0
ค่าตอบแทนที่พักบ้านแม่จอก 1,500 บาทต่อคืน (15 คน) (n = 21)		
พึงพอใจมาก	4	19.0
พึงพอใจค่อนข้างมาก	15	71.4
พึงพอใจค่อนข้างน้อย	1	4.8
ไม่พอใจ	1	4.8

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ค่าตอบแทนที่พัก	จำนวน	ร้อยละ
ค่าตอบแทนที่พักบ้านแม่กิ่งหลวง 1,000 บาทต่อคืน (10 คน) (n = 26)		
พึงพอใจมาก	11	42.3
พึงพอใจค่อนข้างมาก	11	42.3
พึงพอใจค่อนข้างน้อย	4	15.4
ค่าตอบแทนที่พักบ้านแม่กิ่งน้อย 400 บาทต่อคืน (4 คน) (n = 16)		
พึงพอใจมาก	6	37.5
พึงพอใจค่อนข้างมาก	9	56.3
ไม่พอใจ	1	6.2
ค่าเช่าที่กางเต็นท์ 30 บาทต่อคืน (n = 72)		
พึงพอใจมาก	24	33.3
พึงพอใจค่อนข้างมาก	37	51.4
พึงพอใจค่อนข้างน้อย	8	11.1
ไม่พอใจ	3	4.2

การให้บริการ

การศึกษาความพึงพอใจต่อการให้บริการจากกลุ่มตัวอย่าง 395 คน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจค่อนข้างมากต่อการให้บริการของอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย เป็นลำดับที่ 1 คือ ในเรื่อง ความสะอาดบริเวณพื้นที่พักผ่อนมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.83 ลำดับที่ 2 คือ ในเรื่องความสะอาดของห้องน้ำ - ห้องสุขาและความปลอดภัย - มั่นคงแข็งแรง และความเป็นส่วนตัวของห้องน้ำ - ห้องสุขา มีค่าเฉลี่ย 2.81 เท่ากัน และลำดับที่ 3 คือ ในเรื่องเส้นทางเดินเท้าขึ้นไปน้ำตกแต่ละชั้นมีสะพานและราวสะพานเพื่อความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว คือมีค่าเฉลี่ย 2.80 และที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจค่อนข้างมากแต่อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ คือ ในเรื่องที่ตั้งของร้านค้าสวัสดิการ เหมาะสมในการให้บริการนักท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ย 2.55 และในเรื่องการให้บริการร้านอาหารและเครื่องดื่มด้วยราคาที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 2.52 ต่ำที่สุดในระดับความพึงพอใจ

ค่อนข้างมาก แต่อย่างไรก็ตามในการให้บริการของอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจค่อนข้างน้อยในเรื่องความเพียงพอของร้านค้าสวัสดิการ สำหรับบริการนักท่องเที่ยว คือ มีค่าเฉลี่ย 2.42

จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจค่อนข้างมากในเรื่องความสะอาดของบริเวณพื้นที่พักผ่อน รองลงมา คือ ในเรื่องความสะอาด ของห้องน้ำ – ห้องสุขา และความปลอดภัย – มั่นคงแข็งแรง และความเป็นส่วนตัวของห้องน้ำ – ห้องสุขา เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวในส่วนเส้นทางเดินเท้าไปน้ำตกแต่ละชั้น จัดให้มีสะพานและราวสะพานตามน้ำตกแต่ละชั้นเพื่อใช้สำหรับจับยึดตามเส้นทาง และเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ แสดงว่าที่บริเวณน้ำตกแม่เก็งหลวง นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญในเรื่องความสะอาดของพื้นที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานตลอดจนความปลอดภัยในเส้นทางเดินเท้าเพื่อชมน้ำตกแต่ละชั้น เป็นเรื่องสำคัญของการให้บริการ (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับความพึงพอใจต่อการให้บริการที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย

การให้บริการของอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย	\bar{X}	S.D.
1. การให้คำแนะนำข้อมูลพื้นฐานแหล่งท่องเที่ยวของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยที่ด่านตรวจเก็บค่าธรรมเนียม	2.72	0.88
2. การให้ความรู้แนะนำสถานที่ การบรรยายสรุปเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวและข้อปฏิบัติในอุทยานแห่งชาติของเจ้าหน้าที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย	2.63	0.83
3. การให้ความรู้หรือข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยที่บริเวณน้ำตกแม่เก็งหลวง	2.62	0.81
4. การดูแลรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย	2.79	0.86
5. การจัดพื้นที่ลานจอดรถเพียงพอกับปริมาณของรถที่เข้ามาเที่ยว	2.64	0.87
6. เจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยที่ลานจอดรถอย่างทั่วถึง	2.72	0.85

ตารางที่ 11 (ต่อ)

การให้บริการของอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย	\bar{X}	S.D.
7. เจ้าหน้าที่ทำป้ายสัญลักษณ์จราจรในบริเวณอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย ไว้ทั่วถึงและมีขนาดที่มองเห็นได้ชัดเจน	2.63	0.83
8. อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยมีศาลาที่พักไว้เพียงพอ	2.66	0.87
9. ความสะอาดของบริเวณพื้นที่พักผ่อนศาลาที่พัก	2.83	0.87
10. จำนวนความเพียงพอของสถานที่รับประทานอาหาร	2.59	0.87
11. ความสะอาดของสถานที่รับประทานอาหาร	2.69	0.84
12. ความเพียงพอของห้องน้ำ-ห้องสุขาต่อปริมาณการใช้ของนักท่องเที่ยว	2.72	0.90
13. ความสะอาดของห้องน้ำ - ห้องสุขา	2.81	0.85
14. ความปลอดภัยประตุมีความมั่นคงแข็งแรง มิดชิดของห้องน้ำ-ห้องสุขา	2.81	0.83
15. ปริมาณถังขยะมีเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว	2.59	0.84
16. การวางถังขยะมีความสะดวกในการทิ้งขยะของนักท่องเที่ยว	2.59	0.83
17. บันไดทางเดินเท้าไปน้ำตกแต่ละชั้นมีความมั่นคงแข็งแรงพื้นไม่ลื่น	2.72	0.86
18. เส้นทางเดินเท้าลอดและโรยด้วยก้อนหิน ก้อนกรวด	2.72	0.83
19. เส้นทางเดินเท้าขึ้นไปน้ำตกแต่ละชั้นมีสะพานและราวสะพานเพื่อ ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว	2.80	0.84
20. มีการปลูกดอกไม้ การจัดภูมิทัศน์ให้นักท่องเที่ยวได้ถ่ายรูปเป็น ที่ระลึก	2.57	0.84
21. การให้บริการร้านอาหารและเครื่องดื่มด้วยราคาที่เหมาะสม	2.52	0.80
22. การดูแลรักษาความสะอาดของอาหารและเครื่องดื่มเป็นอย่างดี	2.57	0.78
23. อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยมีร้านค้าสวัสดิการให้บริการอย่างเพียงพอ	2.42	0.84
24. ที่ตั้งของร้านค้าสวัสดิการเหมาะสมในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว	2.55	0.80
25. การดูแลรักษาความสะอาดของร้านค้าสวัสดิการ	2.63	0.81

ทรัพยากรนันทนาการ

จากการผลการศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างของนักท่องเที่ยวจำนวน 395 คนที่เข้ามาเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อทรัพยากรนันทนาการ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พึงพอใจค่อนข้างมากในเรื่องของสภาพภูมิอากาศที่บริสุทธิ์ สดชื่น ร่มรื่น ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย มีค่าเฉลี่ย 3.20 รองลงมาคือในเรื่องความใสสะอาดของสายน้ำตกแม่เงิงหลวง มีค่าเฉลี่ย 3.19 ในเรื่องความสวยงามของน้ำตกแม่เงิงหลวงมีค่าเฉลี่ย 3.13 และในเรื่องความสวยงามของสภาพภูมิประเทศ 3.09 ตามลำดับ แต่อย่างไรก็ตามผลการศึกษาพบว่าทรัพยากรนันทนาการของอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจค่อนข้างมากในระดับต่ำ คือ ความน่าสนใจและให้ความรู้ในเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ย 2.79 รองลงมาคือ เรื่องความหลากหลายของพืชสมุนไพรในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย มีค่าเฉลี่ย 2.76 และความหลากหลายของกิจกรรมนันทนาการ มีค่าเฉลี่ย 2.66 ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจค่อนข้างมากในเรื่องสภาพภูมิอากาศที่บริสุทธิ์ สดชื่น มีความร่มรื่น ความสวยงาม ตลอดจนความใสสะอาดของสายน้ำแม่เงิงหลวง แสดงให้เห็นว่าอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย มีการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรนันทนาการเป็นอย่างดี โดยเฉพาะบริเวณแหล่งต้นน้ำลำธาร และบริเวณพื้นที่แหล่งนันทนาการ ไม่ให้เสื่อมโทรม ขาดความสวยงาม จึงทำให้นักท่องเที่ยวนิยมมาพักผ่อน เนื่องจากมีอากาศบริสุทธิ์ สดชื่น มีความร่มรื่น ความสวยงาม และสายน้ำตกแม่เงิงหลวงที่ใสสะอาด (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับความพึงพอใจต่อทรัพยากรนันทนาการ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย

ทรัพยากรนันทนาการที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย	\bar{X}	S.D.
1. ความสวยงามของน้ำตกแม่เงิงหลวง	3.13	0.84
2. ความสวยงามของสภาพภูมิประเทศ	3.09	0.87
3. ความสวยงามของการจัดภูมิทัศน์บริเวณพื้นที่อุทยานฯ เวียงโกศัย	2.98	0.84
4. สภาพภูมิอากาศที่บริสุทธิ์ สดชื่น ร่มรื่น ในพื้นที่อุทยานฯ เวียงโกศัย	3.20	0.91
5. ความใสสะอาดของสายน้ำตกแม่เงิงหลวง	3.19	0.87

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ทรัพยากรนันทนาการของอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย	\bar{X}	S.D.
6. ความหลากหลายของกิจกรรมนันทนาการ	2.66	0.77
7. เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติมีความน่าสนใจและให้ความรู้เป็นอย่างดี	2.79	0.77
8. มีพรรณไม้ป่าที่มีคุณค่าหลากหลายชนิดอยู่ในพื้นที่อุทยานฯ เวียงโกศัย	2.86	0.79
9. มีพืชสมุนไพรหลากหลายชนิดอยู่ในพื้นที่อุทยานฯ เวียงโกศัย	2.76	0.78
10. พื้นที่อุทยานฯ เวียงโกศัยมีระยะทางไม่ไกลและการเดินทางสะดวกปลอดภัย	2.87	0.80

ตอนที่ 4 ความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียมของนักท่องเที่ยวไทยที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย

การศึกษาความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียมของนักท่องเที่ยวไทยที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนนักท่องเที่ยว 395 คน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียมค่อนข้างมาก โดยเฉพาะเมื่อนักท่องเที่ยวได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับอัตราค่าธรรมเนียมอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย โดยมีความพึงพอใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม เฉลี่ย 2.82 รองลงมาคือ เมื่อนักท่องเที่ยวได้รับทราบข้อมูลข่าวสารแนะนำแหล่งท่องเที่ยวแล้วอยากไปเล่นน้ำตก มีค่าเฉลี่ย 2.80 เมื่อนักท่องเที่ยวได้รับทราบข้อมูลข่าวสารแนะนำแหล่งท่องเที่ยวแล้วรู้สึกอยากเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 2.79 ซึ่งมีความพึงพอใจค่อนข้างมากไม่แตกต่างกันกับเมื่อนักท่องเที่ยวได้ประเมินแล้วว่า อัตราค่าธรรมเนียมในการเข้ามาท่องเที่ยวอุทยานฯ เวียงโกศัย คู่มีค่ากับการมาเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 2.78 และความพึงพอใจค่อนข้างมากของนักท่องเที่ยวที่มีค่าเฉลี่ยน้อยคือ 2.70 ในเรื่องของการที่นักท่องเที่ยวได้รับทราบข้อมูลข่าวสารแนะนำแหล่งท่องเที่ยวแล้วต้องการอยากเดินป่าศึกษาธรรมชาติ

จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่าง เมื่อได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับอัตราค่าธรรมเนียมอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแล้ว มีความเต็มใจที่จะจ่าย ค่อนข้างมาก แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวต่างภูมิภาค นักท่องเที่ยวในจังหวัดแพร่ และในภูมิภาคภาคเหนือพึงพอใจในอัตราค่าธรรมเนียมที่ได้กำหนดไว้ และเต็มใจที่จะจ่าย สำหรับค่าธรรมเนียมรายบุคคล ค่าธรรมเนียมยานพาหนะ และค่าตอบแทนที่พัก (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับความพึงพอใจต่อความ
เต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม ของนักท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม	\bar{X}	S.D.
1. เมื่อท่านได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับอัตราค่าธรรมเนียมอุทยานแห่งชาติ เวียงโกศัย ท่านมีความเต็มใจที่จะจ่าย	2.82	0.86
2. เมื่อท่านได้ประเมินแล้วว่าอัตราค่าธรรมเนียมคุ้มค่ากับการไปเที่ยว อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย	2.78	0.86
3. เมื่อท่านได้รับทราบข้อมูลข่าวสารแนะนำแหล่งท่องเที่ยวอุทยาน แห่งชาติเวียงโกศัย ท่านมีความรู้สึกรักอยากไปเที่ยว	2.79	0.82
4. เมื่อท่านได้รับทราบข้อมูลข่าวสารแนะนำแหล่งท่องเที่ยวท่านมี ความสนใจอยากไปเล่นน้ำตก	2.80	0.83
5. เมื่อท่านได้รับทราบข้อมูลข่าวสารแนะนำแหล่งท่องเที่ยวท่านมี ความต้องการอยากเดินป่าศึกษาธรรมชาติ	2.70	0.86

ตอนที่ 5 การทดสอบสมมติฐาน

การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทยต่อการจ่ายเงินค่าธรรมเนียมการให้บริการ
และทรัพยากรนันทนาการ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ ผลการศึกษาตาม
สมมติฐานที่ตั้งไว้ ปรากฏว่า

สมมติฐานข้อที่ 1 นักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อความเต็มใจ
ที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างด้วยการเปรียบเทียบของค่าเฉลี่ยความ
พึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียมที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย จำแนกตามอายุ โดย
ใช้ค่าสถิติ f (f -test) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่าค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างมีความ
พึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียม ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย โดยรวมอยู่ในระดับพึง

พอใจค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.78$) กลุ่มผู้มีอายุ 46 - 55 ปี มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.00$) กลุ่มผู้มีอายุ 26 - 35 ปี มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ($\bar{X} = 2.90$) อยู่ในระดับพึงพอใจค่อนข้างมาก ส่วนกลุ่มผู้มีอายุ 18 - 20 ปี มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.55$) ตามลำดับ แต่ก็จัดอยู่ในระดับพึงพอใจค่อนข้างมากเช่นกัน (ตารางที่ 14)

เมื่อทดสอบความแปรปรวนระดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ค่าสถิติ f-test พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .026 , ค่า $f = 2.579$ แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแตกต่างกัน ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าอายุของกลุ่มตัวอย่างมีผลต่อความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียม (ตารางที่ 15) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาศิริเพ็ญ (2541) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องความเต็มใจที่จะจ่ายค่าบริการบำบัดน้ำเสียของประชาชนในเขตพื้นที่ชั้นในของกรุงเทพมหานครพบว่าอายุมีความสัมพันธ์กับความเต็มใจที่จะจ่ายค่าบริการบำบัดน้ำเสียอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษากนกพร (2541) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของประชาชนในเขตเทศบาลต่อการดำเนินการบำบัดน้ำเสียของโครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อม แหลมผักเบี้ยจังหวัดเพชรบุรี พบว่าอายุไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจต่อการดำเนินการบำบัดน้ำเสียของโครงการ

เมื่อนำค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุมาเปรียบเทียบตามช่วงชั้นอายุเป็นรายคู่ (โดยวิธีของ Scheffé) พบว่า (ตารางที่ 16)

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 15 - 20 ปี มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียมแตกต่างจากกลุ่มอายุ 26- 35 ปี อายุ 36 - 45 ปี และอายุมากกว่า 55 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 21 - 25 ปี มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียมแตกต่างจากกลุ่มอายุ 26 - 35 ปี อายุ 46 - 55 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 36- 45 ปี มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียมแตกต่างจากกลุ่มอายุ 46 - 55 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 14 เปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงิน
ค่าธรรมเนียม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
15 - 20 ปี	64	2.55	0.90	ค่อนข้างมาก
21 - 25 ปี	82	2.71	0.79	ค่อนข้างมาก
26 - 35 ปี	135	2.90	0.61	ค่อนข้างมาก
36 - 45 ปี	90	2.76	0.66	ค่อนข้างมาก
46 - 55 ปี	19	3.00	0.72	ค่อนข้างมาก
มากกว่า 55 ปี	5	2.80	0.78	ค่อนข้างมาก
รวม	395	-	-	-
เฉลี่ย	-	2.78	0.74	ค่อนข้างมาก

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม ของกลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อ
ความเต็มใจ ที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม จำแนกตามอายุ

ระดับความแปรปรวน	SS	df	MS	f	Sig
ระหว่างกลุ่ม	6.816	5	1.363	2.579	.026
ภายในกลุ่ม	205.614	389	0.529		
รวม	212.430	394			

ตารางที่ 16 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุเป็นรายคู่ (โดยวิธีของ Scheffé)

อายุ	ค่าเฉลี่ย	ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยแต่ละคู่					
		\bar{X}_1	\bar{X}_2	\bar{X}_3	\bar{X}_4	\bar{X}_5	\bar{X}_6
15 - 20 ปี	2.550	0	-0.162	-0.355*	-0.216*	-0.450	-0.250*
21 - 25 ปี	2.712		0	-0.193*	-0.054	-0.288*	-0.088
26 - 35 ปี	2.905			0	-0.139	-0.095	0.105
36 - 45 ปี	2.766				0	-0.234*	-0.034
46 - 55 ปี	3.000					0	0.200
มากกว่า 55 ปี	2.800						0

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานข้อที่ 2 นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างด้วยการเปรียบเทียบของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียมที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย จำแนกตามระดับการศึกษา โดยใช้ค่าสถิติ f (f -test) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่าค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย โดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.77$) กลุ่มผู้มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 2.91$) กลุ่มผู้มีการศึกษาระดับ ปวส. หรืออนุปริญญา มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ($\bar{X} = 2.85$) อยู่ในระดับพึงพอใจค่อนข้างมาก ส่วนกลุ่มผู้มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช. มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.63$) ตามลำดับ แต่ก็อยู่ในระดับพึงพอใจค่อนข้างมากเช่นกัน (ตารางที่ 17)

เมื่อทดสอบความแปรปรวนระดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ค่าสถิติ f -test พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .287 , ค่า $f = 1.246$ แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยไม่แตกต่างกัน จากการทดสอบสมมติฐานจำแนกตามระดับการศึกษา มีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกันปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ นั่น แสดงว่า ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างไม่มีผลต่อความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม (ตารางที่ 18) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศิริเพ็ญ (2541) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องความเต็มใจที่จะจ่ายค่าบริการบำบัดน้ำเสียของประชาชนในเขตพื้นที่ชั้นในของกรุงเทพมหานครพบว่าระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับความเต็มใจที่จะจ่ายค่าบริการบำบัดน้ำเสียอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ผลการศึกษาของ กนกพร (2541) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของประชาชนในเขตเทศบาลต่อการดำเนินการบำบัดน้ำเสียของโครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ย จังหวัดเพชรบุรี พบว่าระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจต่อการดำเนินการบำบัดน้ำเสียของโครงการ

ตารางที่ 17 เปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงิน
ค่าธรรมเนียม ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ประถมศึกษา	18	2.91	0.85	ค่อนข้างมาก
มัธยมศึกษาตอนต้น	22	2.77	0.76	ค่อนข้างมาก
มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช.	92	2.63	0.74	ค่อนข้างมาก
ปวส. หรือ อนุปริญญา	75	2.76	0.79	ค่อนข้างมาก
ปริญญาตรี	172	2.85	0.67	ค่อนข้างมาก
สูงกว่าปริญญาตรี	16	2.72	0.82	ค่อนข้างมาก
รวม	395	-	-	-
เฉลี่ย	-	2.77	0.77	ค่อนข้างมาก

ตารางที่ 18 เปรียบเทียบความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม ของกลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อ
ความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับความแปรปรวน	SS	Df	MS	f	Sig
ระหว่างกลุ่ม	3.348	5	0.670	1.246	.287
ภายในกลุ่ม	209.082	389	0.537		
รวม	212.430	394			

สมมติฐานข้อที่ 3 นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อความเต็มใจ
ที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างด้วยการเปรียบเทียบของค่าเฉลี่ยความ
พึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียมที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย จำแนกตามอาชีพ
โดยใช้ค่าสถิติ f (f-test) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่าค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างมี
ความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย โดยรวมอยู่ใน
ระดับพึงพอใจค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.74$) กลุ่มผู้ประกอบการส่วนตัว มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด
($\bar{X} = 3.12$) กลุ่มพนักงานบริษัทเอกชนมีค่าเฉลี่ยรองลงมา ($\bar{X} = 2.92$) อยู่ในระดับพึงพอใจ

ค่อนข้างมาก เช่นกัน ส่วนกลุ่มนักเรียนหรือนักศึกษามีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.43$) อยู่ในระดับพึงพอใจค่อนข้างน้อย (ตารางที่ 19)

เมื่อทดสอบความแปรปรวนระดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ค่าสถิติ f-test พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 , ค่า $f = 4.246$ แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแตกต่างกัน ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าอาชีพของกลุ่มตัวอย่างมีผลต่อความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียม (ตารางที่ 20) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของศิริเพ็ญ (2541) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องความเต็มใจที่จะจ่ายค่าบริการบำบัดน้ำเสียของประชาชนในเขตพื้นที่ชั้นในของกรุงเทพมหานครพบว่า อาชีพมีความสัมพันธ์กับความเต็มใจที่จะจ่ายค่าบริการบำบัดน้ำเสียอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษากนกพร (2541) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของประชาชนในเขตเทศบาลต่อการดำเนินการบำบัดน้ำเสียของโครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อม แหลมผักเบี้ยจังหวัดเพชรบุรี พบว่า อาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจต่อการดำเนินการบำบัดน้ำเสียของโครงการ

เมื่อนำค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ (โดยวิธีของ Scheffé) พบว่า (ตารางที่ 21)

กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับราชการหรือพนักงานของรัฐมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมแตกต่างจาก กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัทเอกชน พ่อค้าหรือนักธุรกิจ เกษตรกร ประกอบกิจการส่วนตัว แม่บ้าน รับจ้างทั่วไป นักเรียนหรือนักศึกษา และประกอบอาชีพอื่น ๆ อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกษตรกร มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียมแตกต่างกลุ่มที่มีอาชีพ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัทเอกชน พ่อค้าหรือนักธุรกิจ แม่บ้าน รับจ้างทั่วไป นักเรียนหรือนักศึกษาและประกอบอาชีพอื่นๆ ยกเว้นกลุ่มอาชีพประกอบกิจการส่วนตัว อย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กลุ่มอาชีพแม่บ้านมีค่าความเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัทเอกชน พ่อค้าหรือนักธุรกิจ ประกอบกิจการส่วนตัว นักเรียนหรือนักศึกษาและประกอบอาชีพอื่นๆ ยกเว้นกลุ่มอาชีพ รับจ้างทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียม ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
รับราชการหรือพนักงานของรัฐ	71	2.87	0.59	ค่อนข้างมาก
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	23	2.60	0.84	ค่อนข้างมาก
พนักงานบริษัทเอกชน	118	2.92	0.60	ค่อนข้างมาก
พ่อค้าหรือนักธุรกิจ	15	2.73	0.73	ค่อนข้างมาก
เกษตรกร	5	2.60	0.96	ค่อนข้างมาก
กิจการส่วนตัว	35	3.12	0.59	ค่อนข้างมาก
แม่บ้าน	9	2.82	0.64	ค่อนข้างมาก
รับจ้างทั่วไป	26	2.76	0.62	ค่อนข้างมาก
นักเรียนหรือนักศึกษา	89	2.43	0.89	ค่อนข้างมาก
อื่น ๆ	4	2.60	1.18	ค่อนข้างมาก
รวม	395	-	-	-
เฉลี่ย	-	2.74	0.76	ค่อนข้างมาก

ตารางที่ 20 เปรียบเทียบความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม ของกลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียม จำแนกตามอาชีพ

ระดับความแปรปรวน	SS	Df	MS	f	Sig
ระหว่างกลุ่ม	19.181	9	2.131	4.246	.000
ภายในกลุ่ม	193.249	385	0.502		
รวม	212.430	394			

ตารางที่ 21 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่ (โดยวิธีของ Scheffé)

อาชีพ	ค่าเฉลี่ย	ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยแต่ละคู่									
		\bar{X}_1	\bar{X}_2	\bar{X}_3	\bar{X}_4	\bar{X}_5	\bar{X}_6	\bar{X}_7	\bar{X}_8	\bar{X}_9	\bar{X}_{10}
รับราชการหรือพนง.ของรัฐ	2.878	0	0.27*	-0.05*	0.15*	0.28*	-0.25*	0.06*	0.11*	0.45*	0.28*
พนง.รัฐวิสาหกิจ	2.608		0	-0.32*	-0.13*	0.01*	-0.52*	-0.21*	-0.16*	0.18*	0.01*
พนง.บริษัทเอกชน	2.928			0	0.20*	0.33*	-0.20*	0.11*	0.16*	0.50*	0.33*
พ่อค้าหรือนักธุรกิจ	2.733				0	0.13*	-0.39*	-0.09*	-0.04*	0.30*	0.13*
เกษตรกร	2.600					0	-0.53*	-0.22*	-0.17*	0.17*	0.00*
กิจการส่วนตัว	3.125						0	0.30*	0.36*	0.69*	0.53*
แม่บ้าน	2.822							0	0.05	0.39*	0.22*
รับจ้างทั่วไป	2.769								0	0.34*	0.17*
นักเรียนหรือนักศึกษา	2.433									0	-0.17*
อื่น ๆ	2.600										0

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานข้อที่ 4 นักท่องเที่ยวที่มีรายได้แตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายค่าเงินค่าธรรมเนียม ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างด้วยการเปรียบเทียบของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายค่าค่าธรรมเนียมที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย จำแนกตามรายได้ โดยใช้ค่าสถิติ f (f -test) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่าค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายค่าค่าธรรมเนียม ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย โดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.81$) กลุ่มผู้มีรายได้ 20,001 - 40,000 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 2.96$) กลุ่มผู้มีรายได้มากกว่า 40,000 บาท และไม่ระบุรายได้ มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ($\bar{X} = 2.88$) อยู่ในระดับพึงพอใจค่อนข้างมาก เช่นกัน ส่วนกลุ่มผู้ไม่มีรายได้ ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.49$) อยู่ในระดับพึงพอใจค่อนข้างน้อย (ตารางที่ 22)

เมื่อทดสอบความแปรปรวนระดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ค่าสถิติ f -test พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .004 , ค่า $f = 3.033$ แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีรายได้แตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายค่าค่าธรรมเนียม ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแตกต่างกัน ขอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าอาชีพของกลุ่มตัวอย่างมีผลต่อความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายค่าค่าธรรมเนียม (ตารางที่ 23) ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของศิริเพ็ญ (2541) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องความเต็มใจที่จะจ่ายค่าบริการบำบัดน้ำเสียของประชาชนในเขตพื้นที่ชั้นในของกรุงเทพมหานครพบว่ารายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับความเต็มใจที่จะจ่ายค่าบริการบำบัดน้ำเสียอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อนำค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้มาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ (โดยวิธีของ Scheffé) พบว่า (ตารางที่ 24)

กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ระบุรายได้ มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายค่าค่าธรรมเนียมแตกต่างจากกลุ่มที่มีรายได้น้อยกว่า 3,000 บาท และ 3,001 – 5,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 22 เปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงิน
ค่าธรรมเนียม จำแนกตามรายได้

รายได้	จำนวน	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ไม่มีรายได้	94	2.49	0.85	ค่อนข้างน้อย
ไม่ระบุรายได้	27	2.88	0.74	ค่อนข้างมาก
น้อยกว่า 3,000 บาท	4	2.55	1.03	ค่อนข้างมาก
3,001 - 5,000 บาท	22	2.80	0.77	ค่อนข้างมาก
5,001 - 10,000 บาท	106	2.86	0.64	ค่อนข้างมาก
10,001 - 20,000 บาท	96	2.86	0.58	ค่อนข้างมาก
20,001 – 40,000 บาท	34	2.96	0.73	ค่อนข้างมาก
มากกว่า 40,000 บาท	12	2.88	0.89	ค่อนข้างมาก
รวม	395	-	-	-
เฉลี่ย	-	2.81	0.77	ค่อนข้างมาก

ตารางที่ 23 เปรียบเทียบความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม ของกลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อ
ความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม จำแนกตามรายได้

ระดับความแปรปรวน	SS	df	MS	f	Sig
ระหว่างกลุ่ม	11.049	7	1.578	3.033	.004
ภายในกลุ่ม	201.381	387	0.520		
รวม	212.430	394			

ตารางที่ 24 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้เป็นรายคู่ (โดยวิธีของ Scheffé)

รายได้	ค่าเฉลี่ย	ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยแต่ละคู่							
		\bar{X}_1	\bar{X}_2	\bar{X}_3	\bar{X}_4	\bar{X}_5	\bar{X}_6	\bar{X}_7	\bar{X}_8
ไม่มีรายได้	2.491	0	0.390*	-0.059	0.309	0.375*	0.371*	0.473*	0.392*
ไม่ระบุรายได้	2.881		0	-0.331	-0.081	-0.015	-0.019	0.083	0.002
น้อยกว่า 3,000 บาท	2.550			0	-0.250	-0.316	-0.312	-0.414	-0.333
3,001-5,000 บาท	2.800				0	0.066	-0.062	-0.164	0.083
5,001-10,000 บาท	2.866					0	0.004	-0.098	-0.017
10,001-20,000 บาท	2.862						0	-0.102	-0.021
20,001-40,000 บาท	2.964							0	0.081
มากกว่า 40,000 บาท	2.883								0

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานข้อที่ 5 นักท่องเที่ยวที่มีระดับภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างด้วยการเปรียบเทียบของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียมที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย จำแนกตามภูมิลำเนา โดยใช้ค่าสถิติ f (f-test) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่าค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย โดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.75$) กลุ่มผู้มีภูมิลำเนาต่างภูมิภาค มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.00$) กลุ่มผู้มีภูมิลำเนาในภูมิภาคภาคเหนือ มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ($\bar{X} = 2.64$) อยู่ในระดับพึงพอใจค่อนข้างมาก ส่วนกลุ่มผู้มีภูมิลำเนาในจังหวัดแพร่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.61$) ตามลำดับ แต่ก็อยู่ในระดับพึงพอใจค่อนข้างมากเช่นกัน (ตารางที่ 25)

เมื่อทดสอบความแปรปรวนระดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ค่าสถิติ f-test พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 , ค่า $f = 3.314$ แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแตกต่างกัน ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า ภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่างที่มีผลต่อความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม (ตารางที่ 26) ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของศิริเพ็ญ (2541) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องความเต็มใจที่จะจ่ายค่าบริการบำบัดน้ำเสียของประชาชนในเขตพื้นที่ชั้นในของกรุงเทพมหานครพบว่าภูมิลำเนาไม่มีความสัมพันธ์กับความเต็มใจที่จะจ่ายค่าบริการบำบัดน้ำเสียอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อนำค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิลำเนามาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ (โดยวิธีของ Scheffé) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาในภูมิภาคภาคเหนือ และภูมิลำเนาในจังหวัดแพร่ มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาต่างภูมิภาค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 27)

ตารางที่ 25 เปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงิน
ค่าธรรมเนียม จำแนกตามภูมิภาค

ภูมิภาค	จำนวน	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ในจังหวัดแพร่	127	2.61	0.79	ค่อนข้างมาก
ในภูมิภาคภาคเหนือ	112	2.64	0.79	ค่อนข้างมาก
ต่างภูมิภาค	156	3.00	0.55	ค่อนข้างมาก
รวม	395	-	-	-
เฉลี่ย	-	2.75	0.71	ค่อนข้างมาก

ตารางที่ 26 เปรียบเทียบความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม ของกลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อ
ความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม จำแนกตามภูมิภาค

ระดับความแปรปรวน	SS	df	MS	f	Sig
ระหว่างกลุ่ม	13.512	2	6.756	3.314	.000
ภายในกลุ่ม	198.918	392	0.507		
รวม	212.430	394			

ตารางที่ 27 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม ของกลุ่ม
ตัวอย่าง จำแนกตามภูมิภาคเป็นรายคู่ (โดยวิธีของ Scheffé)

ภูมิภาค	ค่าเฉลี่ย	ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยแต่ละคู่		
		\bar{X}_1	\bar{X}_2	\bar{X}_3
ในจังหวัดแพร่	2.615	0	-0.031	-0.392*
ในภูมิภาคภาคเหนือ	2.646		0	-0.361*
ต่างภูมิภาค	3.007			0

หมายเหตุ *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานข้อที่ 6 นักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการให้บริการ
ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างด้วยการเปรียบเทียบของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการให้บริการของอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย จำแนกตามอายุ โดยใช้ค่าสถิติ f (f-test) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่าค่าเฉลี่ยของ กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการให้บริการของอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย โดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.68$) กลุ่มผู้มีอายุ 46 - 55 ปี มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ในระดับ ($\bar{X} = 2.83$) กลุ่มผู้มีอายุมากกว่า 55 ปี มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ($\bar{X} = 2.79$) พึงพอใจค่อนข้างมาก เช่นกัน ส่วนกลุ่มผู้มีอายุ 15 - 20 ปี มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับพึงพอใจค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.40$) (ตารางที่ 28)

เมื่อทดสอบความแปรปรวนระดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าสถิติ f-test พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .010 , ค่า $f = 3.058$ แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการให้บริการ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแตกต่างกัน ขอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้แสดงให้เห็นว่าอายุของกลุ่มตัวอย่างมีผลต่อความพึงพอใจในการให้บริการ (ตารางที่ 29) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธนากร (2545) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพและการบริการบริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติสวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่าอายุมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพและการบริการบริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติ จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อนำค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุเปรียบเทียบตามช่วงชั้นอายุเป็นรายคู่ (โดยวิธีของ Scheffé) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 15 – 20 ปี ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการให้บริการของอุทยานฯ เวียงโกศัย ไม่แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างกลุ่มอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 30)

ตารางที่ 28 เปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการให้บริการ จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
15 - 20 ปี	64	2.40	0.80	ค่อนข้างน้อย
21 - 25 ปี	82	2.64	0.66	ค่อนข้างมาก
26 - 35 ปี	135	2.71	0.50	ค่อนข้างมาก
36 - 45 ปี	90	2.73	0.57	ค่อนข้างมาก
46 - 55 ปี	19	2.83	0.61	ค่อนข้างมาก
มากกว่า 55 ปี	5	2.79	0.48	ค่อนข้างมาก
รวม	395	-	-	-
เฉลี่ย	-	2.68	0.60	ค่อนข้างมาก

ตารางที่ 29 เปรียบเทียบความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม ของกลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อการให้บริการ จำแนกตามอายุ

ระดับความแปรปรวน	SS	Df	MS	f	Sig
ระหว่างกลุ่ม	5.833	5	1.167	3.058	.010
ภายในกลุ่ม	148.398	389	0.381		
รวม	154.231	394			

ตารางที่ 30 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการให้บริการ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่ (โดยวิธีการของ Scheffé)

อายุ	ค่าเฉลี่ย	ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยแต่ละคู่					
		\bar{X}_1	\bar{X}_2	\bar{X}_3	\bar{X}_4	\bar{X}_5	\bar{X}_6
15 - 20 ปี	2.402	0	-0.244*	-0.313*	-0.331*	-0.433*	-0.390*
21 - 25 ปี	2.646		0	-0.069	0.087	-0.189	-0.146
26 - 35 ปี	2.715			0	-0.018	-0.120	-0.077
36 - 45 ปี	2.733				0	-0.102	-0.059
46 - 55 ปี	2.835					0	0.043
มากกว่า 55 ปี	2.792						0

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานข้อที่ 7 นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการให้บริการ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างด้วยการเปรียบเทียบของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการให้บริการของอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย จำแนกตามระดับการศึกษา โดยใช้ค่าสถิติ f (f-test) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการให้บริการของอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย โดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.62$) กลุ่มผู้มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 2.72$) กลุ่มผู้มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และกลุ่มผู้มีการศึกษาระดับ ปวส. หรืออนุปริญญา มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ($\bar{X} = 2.65$) อยู่ในระดับพึงพอใจค่อนข้างมาก ส่วนกลุ่มผู้มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.55$) แต่ก็อยู่ในระดับพึงพอใจค่อนข้างมากเช่นกัน (ตารางที่ 31)

เมื่อทดสอบความแปรปรวนระดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าสถิติ f-test พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .448 , ค่า $f = 0.951$ แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการให้บริการ ที่อุทยานแห่งชาติ

เวียงโกศย์ไม่แตกต่างกัน จากการทดสอบสมมติฐานจำแนกตามระดับการศึกษา มีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน ปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ไม่มีผลต่อความพึงพอใจต่อการให้บริการของอุทยานแห่งชาติเวียงโกศย์ (ตารางที่ 32) ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธนากร (2545) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพและการบริการบริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติสวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่าสถานภาพการศึกษามีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพและการบริการบริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติ จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 31 เปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการให้บริการ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ประถมศึกษา	18	2.55	0.82	ค่อนข้างมาก
มัธยมศึกษาตอนต้น	22	2.65	0.68	ค่อนข้างมาก
มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช.	92	2.56	0.70	ค่อนข้างมาก
ปวส. หรือ อนุปริญญา	75	2.65	0.65	ค่อนข้างมาก
ปริญญาตรี	172	2.72	0.53	ค่อนข้างมาก
สูงกว่าปริญญาตรี	16	2.63	0.63	ค่อนข้างมาก
รวม	395	-	-	-
เฉลี่ย	-	2.62	0.66	ค่อนข้างมาก

ตารางที่ 32 เปรียบเทียบความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม ของกลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อการให้บริการ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับความแปรปรวน	SS	Df	MS	f	Sig
ระหว่างกลุ่ม	1.862	5	0.372	0.951	.448
ภายในกลุ่ม	152.369	389	0.392		
รวม	154.231	394			

สมมติฐานข้อที่ 8 นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการให้บริการที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างด้วยการเปรียบเทียบของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการให้บริการของอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย จำแนกตามอาชีพ โดยใช้ค่าสถิติ f (f-test) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการให้บริการของอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย โดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.63$) กลุ่มผู้มีอาชีพประกอบกิจการส่วนตัว มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 2.94$) อยู่ในระดับพึงพอใจค่อนข้างมาก เช่นกัน กลุ่มผู้มีอาชีพแม่บ้าน มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ($\bar{X} = 2.63$) ส่วนกลุ่มผู้มีอาชีพนักเรียนหรือนักศึกษา และกลุ่มอาชีพอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับพึงพอใจค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.35$ และ 2.20) ตามลำดับ (ตารางที่ 33)

เมื่อทดสอบความแปรปรวนระดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ค่าสถิติ f-test พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 , $f = 4.353$ แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการให้บริการ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแตกต่างกัน ขอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าอาชีพของกลุ่มตัวอย่างมีผลต่อความพึงพอใจในการให้บริการ (ตารางที่ 34) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธนากร (2545) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพและการบริการบริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติสวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่าอาชีพมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพและการบริการบริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติ จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อนำค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ (โดยวิธีของ Scheffé) พบว่า (ตารางที่ 35)

กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับราชการหรือพนักงานของรัฐมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการให้บริการของอุทยานฯ เวียงโกศัย แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพประกอบกิจการส่วนตัว แม่บ้าน รับจ้างทั่วไป นักเรียนหรือนักศึกษาและอาชีพอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการให้บริการของอุทยานฯ เวียงโกศัย แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพ แม่บ้าน นักเรียนหรือนักศึกษา อาชีพอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กลุ่มอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการให้บริการของอุทยานฯ เวียงโกศัย แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพ รับจ้างทั่วไป นักเรียนหรือนักศึกษา และกลุ่มอาชีพอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กลุ่มอาชีพพ่อค้าหรือนักธุรกิจ มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการให้บริการของอุทยานฯ เวียงโกศัย แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแม่บ้าน รับจ้างทั่วไป นักเรียนหรือนักศึกษา และอาชีพอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กลุ่มอาชีพเกษตรกรมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการให้บริการของอุทยานฯ เวียงโกศัย แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพประกอบกิจการส่วนตัว แม่บ้าน นักเรียนหรือนักศึกษา อาชีพอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพประกอบกิจการส่วนตัวมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการให้บริการของอุทยานฯ เวียงโกศัย แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแม่บ้าน รับจ้างทั่วไปนักเรียนหรือนักศึกษา และกลุ่มอาชีพอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กลุ่มอาชีพแม่บ้าน มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการให้บริการของอุทยานฯ เวียงโกศัย แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกษตรกร กิจการส่วนตัว นักเรียนหรือนักศึกษา และกลุ่มอาชีพอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 33 เปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการให้บริการ จำแนกตาม อาชีพ

อาชีพ	จำนวน	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
รับราชการหรือพนักงานของรัฐ	71	2.73	0.46	ค่อนข้างมาก
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	23	2.65	0.68	ค่อนข้างมาก
พนักงานบริษัทเอกชน	118	2.76	0.48	ค่อนข้างมาก
พ่อค้าหรือนักธุรกิจ	15	2.72	0.51	ค่อนข้างมาก
เกษตรกร	5	2.53	0.93	ค่อนข้างมาก
กิจการส่วนตัว	35	2.94	0.47	ค่อนข้างมาก
แม่บ้าน	9	2.83	0.41	ค่อนข้างมาก
รับจ้างทั่วไป	26	2.65	0.60	ค่อนข้างมาก
นักเรียนหรือนักศึกษา	89	2.35	0.83	ค่อนข้างน้อย
อื่น ๆ	4	2.20	0.64	ค่อนข้างน้อย
รวม	395	-	-	-
เฉลี่ย	-	2.63	0.60	ค่อนข้างมาก

ตารางที่ 34 เปรียบเทียบความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม ของกลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อการให้บริการ จำแนกตามอาชีพ

ระดับความแปรปรวน	SS	df	MS	f	Sig
ระหว่างกลุ่ม	14.245	9	1.583	4.353	.000
ภายในกลุ่ม	139.986	385	0.364		
รวม	154.231	394			

ตารางที่ 35 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการให้บริการ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่ (โดยวิธีของ Scheffé)

อาชีพ	ค่าเฉลี่ย	ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยแต่ละคู่									
		\bar{X}_1	\bar{X}_2	\bar{X}_3	\bar{X}_4	\bar{X}_5	\bar{X}_6	\bar{X}_7	\bar{X}_8	\bar{X}_9	\bar{X}_{10}
รับราชการหรือพนง. ของรัฐ	2.738	0	0.09	-0.03	0.01	0.20	-0.21*	-0.10*	0.09*	0.38*	0.54*
พนง.รัฐวิสาหกิจ	2.650		0	-0.11	-0.08	0.11	-0.30	-0.19*	-0.00	0.29*	0.45*
พนง.บริษัทเอกชน	2.754			0	0.04	0.23	-0.19*	-0.07*	0.11*	0.41*	0.56*
พ่อค้าหรือนักธุรกิจ	2.728				0	0.19	-0.22	-0.11*	0.08*	0.37*	0.53*
เกษตรกร	2.536					0	-0.41	-0.30*	-0.12*	0.18*	0.34*
กิจการส่วนตัว	2.949						0	0.11*	0.30*	0.60*	0.75*
แม่บ้าน	2.835							0	0.18*	0.48*	0.64*
รับจ้างทั่วไป	2.653								0	0.30*	0.45*
นักเรียนหรือนักศึกษา	2.354									0	0.15*
อื่น ๆ	2.200										0

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานข้อที่ 9 นักท่องเที่ยวที่มีรายได้แตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการให้บริการ
ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างด้วยการเปรียบเทียบของค่าเฉลี่ยความ
พึงพอใจต่อการให้บริการของอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย จำแนกตามรายได้ โดยใช้ค่าสถิติ f (f-test)
กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อ
การให้บริการของอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย โดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.61$)
กลุ่มผู้มีรายได้ 20,001 - 40,000 บาท มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 2.86$) กลุ่มผู้มีรายได้ 10,001 -
20,000 บาท มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ($\bar{X} = 2.75$) อยู่ในระดับพึงพอใจค่อนข้างมากเช่นกัน ส่วนกลุ่ม
ผู้มีรายได้น้อยกว่า 3,000 บาทและไม่มีรายได้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับพึงพอใจค่อนข้างน้อย ($\bar{X} =$
2.15 และ $\bar{X} = 2.42$) ตามลำดับ (ตารางที่ 36)

เมื่อทดสอบความแปรปรวนระดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้
ค่าสถิติ f-test พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 , $f = 3.445$ แสดงว่า
นักท่องเที่ยวที่มีรายได้แตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการให้บริการ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย
แตกต่างกัน ขอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่ารายได้ที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจต่อ
การให้บริการ (ตารางที่ 37) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธนากร (2545) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัย
เรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพและการบริการบริเวณศูนย์
ศึกษาธรรมชาติสวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่ารายได้มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม
ทางชีวกายภาพและการบริการบริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติ จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อนำค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้มาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ (โดยวิธี
ของ Scheffé) พบว่า (ตารางที่ 38)

กลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีรายได้ มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการให้บริการของอุทยานฯ เวียงโกศัย
แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ระบุรายได้มีรายได้น้อยกว่า 3,000 บาท มีรายได้ 3,001- 5,000 บาท
และมีรายได้มากกว่า 40,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ น้อยกว่า 3,000 บาทมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการให้บริการของอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 3,001- 5,000 บาท และมีรายได้มากกว่า 40,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 36 เปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการให้บริการ จำแนกตามรายได้

รายได้	จำนวน	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ไม่มีรายได้	94	2.42	0.79	ค่อนข้างมาก
ไม่ระบุรายได้	27	2.73	0.50	ค่อนข้างมาก
น้อยกว่า 3,000 บาท	4	2.15	0.78	ค่อนข้างน้อย
3,001 - 5,000 บาท	22	2.73	0.64	ค่อนข้างมาก
5,001 - 10,000 บาท	106	2.71	0.53	ค่อนข้างมาก
10,001 - 20,000 บาท	96	2.75	0.48	ค่อนข้างมาก
20,001 - 40,000 บาท	34	2.86	0.61	ค่อนข้างมาก
มากกว่า 40,000 บาท	12	2.60	0.68	ค่อนข้างมาก
รวม	395	-	-	-
เฉลี่ย	-	2.61	0.62	ค่อนข้างมาก

ตารางที่ 37 เปรียบเทียบความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม ของกลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อการให้บริการ จำแนกตามรายได้

ระดับความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	9.047	7	1.292	3.445	.001
ภายในกลุ่ม	145.184	387	0.375		
รวม	154.231	394			

ตารางที่ 38 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการให้บริการ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้เป็นรายคู่ (โดยวิธีของ Scheffé)

รายได้	ค่าเฉลี่ย	ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยแต่ละคู่							
		\bar{X}_1	\bar{X}_2	\bar{X}_3	\bar{X}_4	\bar{X}_5	\bar{X}_6	\bar{X}_7	\bar{X}_8
ไม่มีรายได้	2.425	0	0.311	-0.275	0.309	0.290*	0.327*	0.435*	0.181
ไม่ระบุรายได้	2.736		0	-0.586	-0.002	-0.021	0.016	0.124	-0.130
น้อยกว่า 3,000 บาท	2.150			0	-0.584	-0.565*	-0.602*	-0.710*	-0.456
3,001-5,000 บาท	2.734				0	0.019	-0.018	-0.126	0.128
5,001-10,000 บาท	2.715					0	-0.037	-0.145	0.109
10,001-20,000 บาท	2.752						0	-0.108	0.146
20,001-40,000 บาท	2.860							0	0.254
มากกว่า 40,000 บาท	2.606								0

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานข้อที่ 10 นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการให้บริการที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างด้วยการเปรียบเทียบของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการให้บริการของอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย จำแนกตามภูมิลำเนา โดยใช้ค่าสถิติ f (f -test) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการให้บริการของอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย โดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.64$) กลุ่มผู้มีภูมิลำเนาต่างภูมิภาค มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 2.79$) กลุ่มผู้มีภูมิลำเนาในภูมิภาคภาคเหนือ มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ($\bar{X} = 2.57$) อยู่ในระดับพึงพอใจค่อนข้างมาก ส่วนกลุ่มผู้มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดแพร่ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.56$) ตามลำดับ แต่อยู่ในระดับพึงพอใจค่อนข้างมากเช่นกัน (ตารางที่ 39)

เมื่อทดสอบความแปรปรวนระดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ค่าสถิติ f -test พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .002 , ค่า $f = 6.297$ แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการให้บริการ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแตกต่างกัน ขอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า ภูมิลำเนาที่แตกต่างกันของกลุ่มตัวอย่างมีผลต่อความพึงพอใจต่อการให้บริการ (ตารางที่ 40) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสิทธิรัตน์ (2531) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องขีดความสามารถทางสังคม สำหรับการท่องเที่ยวชายหาดชะอำ พบว่า ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพแวดล้อม ทั้งสภาพแวดล้อมธรรมชาติและสภาพแวดล้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ที่มีบริการอยู่บนชายหาด โดยเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลาง จนถึงค่อนข้างดี และพบว่าความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมีปัจจัยที่สัมพันธ์กับตัวแปรทางด้านการศึกษา ภูมิลำเนา รายได้ ซึ่งเป็นตัวแปรทางด้านลักษณะบุคคลของนักท่องเที่ยว ส่วนรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์กับ ที่พึงพอใจ ได้แก่ จำนวนวันเวลาพักผ่อน ระยะห่างที่ต้องการ และความพึงพอใจในสภาพแวดล้อม เมื่อพิจารณาถึงกิจกรรมการพักผ่อนที่มีความสัมพันธ์กับ ที่พึงพอใจ มีเพียงกิจกรรมเดียว คือ กิจกรรมขี่จักรยาน

และเมื่อนำค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิลำเนา มาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ (โดยวิธีของ Scheffé) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดแพร่และในภูมิภาค ภาคเหนือ มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการให้บริการของอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาต่างภูมิภาคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 41)

ตารางที่ 39 เปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการให้บริการ จำแนกตาม
ภูมิภาค

ภูมิภาค	จำนวน	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ในจังหวัดแพร่	127	2.56	0.73	ค่อนข้างมาก
ในภูมิภาคภาคเหนือ	112	2.57	0.66	ค่อนข้างมาก
ต่างภูมิภาค	156	2.79	0.46	ค่อนข้างมาก
รวม	395	-	-	-
ค่าเฉลี่ย	-	2.64	0.61	ค่อนข้างมาก

ตารางที่ 40 เปรียบเทียบความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม ของกลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อ
การให้บริการ จำแนกตามภูมิภาค

ระดับความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	4.801	2	2.400	6.297	.002
ภายในกลุ่ม	149.430	392	0.381		
รวม	154.231	394			

ตารางที่ 41 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการให้บริการ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม
ภูมิภาคเป็นรายคู่ (โดยวิธีของ Scheffé)

ภูมิภาค	ค่าเฉลี่ย	ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยแต่ละคู่		
		\bar{X}_1	\bar{X}_2	\bar{X}_3
ในจังหวัดแพร่	2.569	0	-0.006	-0.228*
ในภูมิภาค ภาคเหนือ	2.575		0	-0.222*
ต่างภูมิภาค	2.797			0

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานข้อที่ 11 นักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อทรัพยากร
นันทนาการ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างด้วยการเปรียบเทียบของค่าเฉลี่ยความ
พึงพอใจต่อทรัพยากรนันทนาการที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย จำแนกตามอายุ โดยใช้ค่าสถิติ
f (f-test) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจ
ต่อทรัพยากรนันทนาการที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย โดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจค่อนข้างมาก
($\bar{X} = 2.97$) กลุ่มผู้มีอายุ 46 - 55 ปี มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.08$) กลุ่มผู้มีอายุ 15 - 20 ปี
มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ($\bar{X} = 3.01$) อยู่ในระดับพึงพอใจค่อนข้างมาก ส่วนกลุ่มผู้มีอายุ 36 - 45
มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.87$) แต่ก็จัดอยู่ในระดับพึงพอใจค่อนข้างมากเช่นกัน (ตารางที่ 42)

เมื่อทดสอบความแปรปรวนระดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ค่าสถิติ
f-test พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .706 ค่า $f = 0.592$ แสดงว่า
นักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อทรัพยากรนันทนาการ ที่อุทยานแห่งชาติเวียง
โกศัยไม่แตกต่างกัน จากการทดสอบสมมติฐานแสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม
ช่วงอายุมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน ทำให้ไม่เกิดความแตกต่าง ปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตารางที่ 43)
ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ลำพอง (2533) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของ
นักท่องเที่ยวไทย ต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณสะพานแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า
อายุมีผลต่อความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และผลการศึกษาของ เสาวณิต (2533) เรื่อง
ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหินพบว่าอายุ
มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหินแตกต่างกัน เช่นกัน

ตารางที่ 42 เปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อทรัพยากรนันทนาการ
จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
15 - 20 ปี	64	3.01	0.67	ค่อนข้างมาก
21 - 25 ปี	82	2.94	0.62	ค่อนข้างมาก
26 - 35 ปี	135	2.96	0.57	ค่อนข้างมาก
36 - 45 ปี	90	2.87	0.70	ค่อนข้างมาก
46 - 55 ปี	19	3.08	0.56	ค่อนข้างมาก
มากกว่า 55 ปี	5	2.96	0.62	ค่อนข้างมาก
รวม	395	-	-	-
เฉลี่ย	-	2.97	0.62	ค่อนข้างมาก

ตารางที่ 43 เปรียบเทียบความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม ของกลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจ
ต่อทรัพยากรนันทนาการ จำแนกตามอายุ

ระดับความแปรปรวน	SS	df	MS	f	Sig
ระหว่างกลุ่ม	1.188	5	0.238	0.592	.706
ภายในกลุ่ม	156.154	389	0.401		
รวม	157.342	394			

สมมติฐานข้อที่ 12 นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อ
ทรัพยากรนันทนาการ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างด้วยการเปรียบเทียบของค่าเฉลี่ยความ
พึงพอใจต่อทรัพยากรนันทนาการที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย จำแนกตามอายุ โดยใช้ค่าสถิติ
f (f-test) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่าค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจ
ต่อทรัพยากรนันทนาการ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย โดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจค่อนข้างมาก
($\bar{X} = 2.96$) กลุ่มผู้มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.10$) กลุ่มผู้มี

การศึกษาระดับประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ($\bar{X} = 3.08$) อยู่ในระดับพึงพอใจค่อนข้างมาก ส่วนกลุ่มผู้มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.82$) แต่ก็อยู่ในระดับพึงพอใจค่อนข้างมากเช่นกัน (ตารางที่ 44)

เมื่อทดสอบความแปรปรวนระดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ค่าสถิติ f-test พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .632 , ค่า $f = 0.689$ แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อทรัพยากรนันทนาการที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยไม่แตกต่างกัน จากการทดสอบสมมติฐานแสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษามีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน ทำให้ไม่เกิดความแตกต่าง ปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตารางที่ 45) ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ลำพอง (2533) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทย ต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณสะพานแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี พบว่าการศึกษามีผลต่อความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และผลการศึกษาของ เสาวณิต (2533) เรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหินพบว่าระดับการศึกษา มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหินแตกต่างกัน เช่นกัน

ตารางที่ 44 เปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อทรัพยากรนันทนาการ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ประถมศึกษา	18	3.08	0.78	ค่อนข้างมาก
มัธยมศึกษาตอนต้น	22	3.10	0.68	ค่อนข้างมาก
มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช.	92	2.89	0.64	ค่อนข้างมาก
ปวส. หรือ อนุปริญญา	75	2.96	0.63	ค่อนข้างมาก
ปริญญาตรี	172	2.95	0.60	ค่อนข้างมาก
สูงกว่าปริญญาตรี	16	2.82	0.64	ค่อนข้างมาก
รวม	395	-	-	-
เฉลี่ย	-	2.96	0.66	ค่อนข้างมาก

ตารางที่ 45 เปรียบเทียบความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม ของกลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อ
ทรัพยากรนันทนาการ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับความแปรปรวน	SS	df	MS	f	Sig
ระหว่างกลุ่ม	1.382	5	0.276	0.689	.632
ภายในกลุ่ม	155.960	389	0.401		
รวม	157.342	394			

สมมติฐานข้อที่ 13 นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อทรัพยากร-
นันทนาการ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างด้วยการเปรียบเทียบของค่าเฉลี่ยความ
พึงพอใจต่อทรัพยากรนันทนาการที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย จำแนกตามอายุ โดยใช้ค่าสถิติ
f (f-test) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่าค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจ
ต่อทรัพยากรนันทนาการที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย โดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจค่อนข้างมาก
($\bar{X} = 2.88$) กลุ่มผู้มีอาชีพประกอบกิจการส่วนตัวและแม่บ้าน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.07$)
กลุ่มผู้มีอาชีพรับราชการหรือพนักงานของรัฐมีค่าเฉลี่ยรองลงมา ($\bar{X} = 3.00$) อยู่ในระดับพึงพอใจ
ค่อนข้างมาก เช่นกัน ส่วนกลุ่มผู้มีอาชีพอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.45$) อยู่ในระดับ
ไม่พึงพอใจ (ตารางที่ 46)

เมื่อทดสอบความแปรปรวนระดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าสถิติ
f-test พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .492 , ค่า $f = 0.938$ แสดงว่า
นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อทรัพยากรนันทนาการ ที่อุทยานแห่งชาติ
เวียงโกศัยไม่แตกต่างกัน จากการทดสอบสมมติฐานแสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างจำแนก
ตามอาชีพมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน ทำให้ไม่เกิดความแตกต่าง ปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตารางที่ 47)
ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ลำพอง (2533) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของ
นักท่องเที่ยวไทย ต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณสะพานแม่น้ำแควจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า
อาชีพมีผลต่อความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และผลการศึกษาของ เสาวณิต (2533) เรื่อง
ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหินพบว่า
อาชีพ มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหินแตกต่างกัน เช่นกัน

ตารางที่ 46 เปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อทรัพยากรนั้นทางการ
จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
รับราชการหรือพนักงานของรัฐ	71	3.00	0.59	ค่อนข้างมาก
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	23	2.71	0.85	ค่อนข้างมาก
พนักงานบริษัทเอกชน	118	2.96	0.55	ค่อนข้างมาก
พ่อค้าหรือนักธุรกิจ	15	2.84	0.75	ค่อนข้างมาก
เกษตรกร	5	2.88	1.16	ค่อนข้างมาก
กิจการส่วนตัว	35	3.07	0.59	ค่อนข้างมาก
แม่บ้าน	9	3.07	0.44	ค่อนข้างมาก
รับจ้างทั่วไป	26	2.95	0.45	ค่อนข้างมาก
นักเรียนหรือนักศึกษา	89	2.94	0.67	ค่อนข้างมาก
อื่น ๆ	4	2.45	1.37	ค่อนข้างน้อย
รวม	395	-	-	-
เฉลี่ย	-	2.88	0.74	ค่อนข้างมาก

ตารางที่ 47 เปรียบเทียบความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม ของกลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจ
ต่อทรัพยากรนั้นทางการ จำแนกตามอาชีพ

ระดับความแปรปรวน	SS	df	MS	f	Sig
ระหว่างกลุ่ม	3.375	5	0.375	0.938	.492
ภายในกลุ่ม	153.967	389	0.400		
รวม	157.342	394			

สมมติฐานข้อที่ 14 นักท่องเที่ยวที่มีรายได้แตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อทรัพยากร
นันทนาการ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างด้วยการเปรียบเทียบของค่าเฉลี่ยความ
พึงพอใจต่อทรัพยากรนันทนาการที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย จำแนกตามรายได้ โดยใช้ค่าสถิติ
f (f-test) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่าค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจ
ต่อทรัพยากรนันทนาการที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย โดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจค่อนข้างมาก
($\bar{X} = 2.96$) กลุ่มผู้มีรายได้น้อยกว่า 3,000 บาท มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.30$) กลุ่มผู้ไม่ระบุรายได้
มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ($\bar{X} = 3.00$) อยู่ในระดับพึงพอใจค่อนข้างมาก ส่วนกลุ่มผู้มีรายได้มากกว่า
40,000 บาท มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.66$) ตามลำดับ แต่ก็จัดอยู่ในระดับพึงพอใจค่อนข้างมาก
เช่นกัน (ตารางที่ 48)

ตารางที่ 48 เปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อทรัพยากรนันทนาการ
จำแนกตามรายได้

รายได้	จำนวน	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ไม่มีรายได้	94	2.95	0.64	ค่อนข้างมาก
ไม่ระบุรายได้	27	3.00	0.62	ค่อนข้างมาก
น้อยกว่า 3,000 บาท	4	3.30	0.53	ค่อนข้างมาก
3,001 - 5,000 บาท	22	2.88	0.69	ค่อนข้างมาก
5,001 - 10,000 บาท	106	2.95	0.62	ค่อนข้างมาก
10,001 - 20,000 บาท	96	2.96	0.57	ค่อนข้างมาก
20,001 - 40,000 บาท	34	2.98	0.74	ค่อนข้างมาก
มากกว่า 40,000 บาท	12	2.66	0.69	ค่อนข้างมาก
รวม	395	-	-	-
เฉลี่ย	-	2.96	0.63	ค่อนข้างมาก

เมื่อทดสอบความแปรปรวนระดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ค่าสถิติ f-test พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .706 ค่า $f = 0.592$ แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีรายได้แตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อทรัพยากรนันทนาการ ที่อุทยานแห่งชาติ เวียงโกศัยไม่แตกต่างกัน จากการทดสอบสมมติฐานแสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้มีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน ทำให้ไม่เกิดความแตกต่าง ปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตารางที่ 49) ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ลำพอง (2533) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทย ต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณสะพานแม่น้ำแควจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า รายได้มีผลต่อความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ตารางที่ 49 เปรียบเทียบความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม ของกลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อ ทรัพยากรนันทนาการ จำแนกตามรายได้

ระดับความแปรปรวน	SS	df	MS	f	Sig
ระหว่างกลุ่ม	1.188	5	0.238	0.592	.706
ภายในกลุ่ม	156.154	389	0.401		
รวม	157.342	394			

สมมติฐานข้อที่ 15 นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อทรัพยากร นันทนาการ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างด้วยการเปรียบเทียบของค่าเฉลี่ยความ พึงพอใจต่อทรัพยากรนันทนาการที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย จำแนกตามภูมิลำเนา โดยใช้ ค่าสถิติ f (f-test) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่าค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างมีความ พึงพอใจต่อทรัพยากรนันทนาการที่อุทยานแห่งชาติ เวียงโกศัย โดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจ ก่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.64$) กลุ่มผู้มีภูมิลำเนาต่างภูมิภาค มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ในระดับพึงพอใจ ก่อนข้างมาก ($\bar{X} = 2.79$) กลุ่มผู้มีภูมิลำเนาในภูมิภาคภาคเหนือ มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ($\bar{X} = 2.57$) ส่วนกลุ่มผู้มีภูมิลำเนาในจังหวัดแพร่ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.56$) ตามลำดับ แต่ก็จัดอยู่ใน ระดับพึงพอใจก่อนข้างมากเช่นกัน (ตารางที่ 50)

เมื่อทดสอบความแปรปรวนระดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ค่าสถิติ f-test พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .100 ค่า $f = 2.313$ แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อทรัพยากรนันทนาการ ที่อุทยานแห่งชาติ เวียงโกศัยไม่แตกต่างกัน จากการทดสอบสมมติฐานแสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามภูมิลำเนาไม่แตกต่างกันน้อยมาก ทำให้ไม่เกิดความแตกต่าง ปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตารางที่ 51) ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ลำพอง (2533) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทย ต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณสะพานแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี พบว่าจังหวัดที่อาศัยมีผลต่อความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และ ผลการศึกษาของ เสาวณิต (2533) เรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทยต่อสภาพแวดล้อมทาง กายภาพบริเวณชายหาดหัวหินพบว่าที่อยู่อาศัย มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณชายหาดหัวหินแตกต่างกัน เช่นกัน

ตารางที่ 50 เปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อทรัพยากรนันทนาการ
จำแนกตามภูมิลำเนา

ภูมิลำเนา	จำนวน	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ในจังหวัดแพร่	127	2.56	0.73	ค่อนข้างมาก
ในภูมิภาคภาคเหนือ	112	2.57	0.66	ค่อนข้างมาก
ต่างภูมิภาค	156	2.79	0.46	ค่อนข้างมาก
รวม	395	-	-	-
เฉลี่ย	-	2.64	0.61	ค่อนข้างมาก

ตารางที่ 51 เปรียบเทียบความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม ของกลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อ
ทรัพยากรนันทนาการ จำแนกตามภูมิลำเนา

ระดับความแปรปรวน	SS	Df	MS	f	Sig
ระหว่างกลุ่ม	1.835	2	0.918	2.313	.100
ภายในกลุ่ม	155.507	392	0.397		
รวม	157.342	394			

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การศึกษาค้นคว้านี้ ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการใช้แบบสอบถาม โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาเที่ยวอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย จำนวน 395 คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสำหรับแจกแจงความถี่ และใช้สถิติ $f - \text{Test}$ ในการทดสอบสมมติฐาน โดยกำหนดนัยความสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังของนักท่องเที่ยว

ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังของนักท่องเที่ยวไทยจากประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 395 คน พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีอายุ 26- 35 ปี เป็นกลุ่มที่มาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.2 และส่วนมากกลุ่มตัวอย่างจบการศึกษาระดับปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 43.5 และส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 29.9 และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ 5,001 – 10,000 บาท มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 26.8 ในด้านภูมิลำเนาประชากรกลุ่มตัวอย่างที่เข้ามาเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย เป็นนักท่องเที่ยวที่มาจากต่างภูมิลำเนามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.5 ส่วนในจังหวัดแพร่คิดเป็นร้อยละ 32.2 และภูมิภาคภาคเหนือคิดเป็น 28.4

ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวและรูปแบบการเดินทาง

ผลการศึกษากิจกรรมการท่องเที่ยวและรูปแบบการเดินทางพบว่า ลักษณะการเดินทางจะเดินทางมากับกลุ่มเพื่อนคิดเป็นร้อยละ 44.3 ส่วนใหญ่เดินทางมาเป็นกลุ่มไม่เกิน 10 คน มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 66.1 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้ไม่เคยมาเที่ยวอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย มาก่อน คิดเป็น คิดเป็นร้อยละ 60.8 และเดินทางมาแบบมาเช้า – เย็นกลับ คิดเป็นร้อยละ 67.1 และเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 82.5 วัตถุประสงค์ในการมาท่องเที่ยวโดยเลือกในลำดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 67.1 ของลำดับ 1 ทั้งหมด คือ เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจและเดินทางมา

ท่องเที่ยว เพื่อชื่นชมหรือเดินเล่นชมธรรมชาติ เป็นลำดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 22.8 ของลำดับ 2 ทั้งหมดและคิดเป็นร้อยละ 26.8 เลื่อนเป็นลำดับ 3 ของลำดับ 3 ทั้งหมด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยจากเพื่อนหรือญาติ คิดเป็นร้อยละ 49.0

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจ่ายเงินค่าธรรมเนียม การให้บริการและทรัพยากรนันทนาการที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย

ความพึงพอใจต่อค่าตอบแทนที่พักบ้านแม่จอก คิดเป็นร้อยละ 71.4 พึงพอใจมาก บ้านแม่แก่น้อย พึงพอใจค่อนข้างมาก คิดเป็นร้อยละ 56.3 ที่กางเต็นท์ พึงพอใจค่อนข้างมาก คิดเป็นร้อยละ 51.4 บ้านขุนห้วย พึงพอใจค่อนข้างมาก คิดเป็นร้อยละ 50.0 และบ้านแม่กิ่งหลวง พึงพอใจค่อนข้างมาก คิดเป็นร้อยละ 42.3 ตามลำดับ

ความพึงพอใจต่อการให้บริการส่วนใหญ่ กลุ่มตัวอย่างพึงพอใจค่อนข้างมากต่อการให้บริการของอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย โดยเฉพาะเรื่องความสะดวกบริเวณพื้นที่พักผ่อนมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.83 และรองลงมาคือในเรื่องความสะดวกของห้องน้ำ-ห้องสุขา และเรื่องความปลอดภัย - มั่นคงแข็งแรงและความเป็นส่วนตัวของห้องน้ำ - ห้องสุขา มีค่าเฉลี่ย 2.81 เท่ากันส่วนในเรื่องของร้านค้าสวัสดิการ มีไว้บริการอย่างเพียงพอ พึงพอใจค่อนข้างน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.42

ความพึงพอใจต่อทรัพยากรนันทนาการส่วนใหญ่ พึงพอใจค่อนข้างมากโดยเฉพาะเรื่องสภาพภูมิอากาศที่บริสุทธิ์ สดชื่น ร่มรื่น ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย มีค่าเฉลี่ย 3.20 รองลงมาคือความใสสะอาดของสายน้ำตกแม่กิ่งหลวงมีค่าเฉลี่ย 3.19 ส่วนในเรื่องความหลากหลายของกิจกรรมนันทนาการ พึงพอใจค่อนข้างน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.66

ตอนที่ 4 ความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียมของนักท่องเที่ยวไทยที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย

ผลการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวมีความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียมในการเข้ามาใช้บริการเมื่อได้รับข่าวสารข้อมูล มีความพึงพอใจค่อนข้างมาก เกี่ยวกับอัตราค่าธรรมเนียมของอุทยานฯ เวียงโกศัย โดยเฉพาะการที่ได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับอัตราค่าธรรมเนียม มีค่าเฉลี่ย 2.82 และข้อมูลเกี่ยวกับแนะนำแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 2.80, 2.79, 2.78 และค่าเฉลี่ย 2.70 ตามลำดับ สำหรับ ความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียมมีความสนใจอยากไปเที่ยวน้ำตก การได้ข้อมูลแหล่ง

ท่องเที่ยวแล้วทำให้รู้สึกอยากไปเที่ยว การที่นักท่องเที่ยวประเมินการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแล้วมีความคุ้มค่าของการจ่ายเงินค่าธรรมเนียม และเมื่อนักท่องเที่ยวได้รับข่าวสารแล้วมีความต้องการท่องเที่ยวเดินป่าศึกษาธรรมชาติ

ตอนที่ 5 การทดสอบสมมติฐาน

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทยต่อการจ่ายเงินค่าธรรมเนียม การให้บริการและทรัพยากรนันทนาการ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้โดยใช้ค่าสถิติ f-test ในการทดสอบสมมติฐาน ผลการทดสอบสมมติฐานได้ดังนี้

1. นักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแตกต่างกันเป็นการยอมรับสมมติฐาน
2. นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยไม่แตกต่างกันเป็นการปฏิเสธสมมติฐาน
3. นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแตกต่างกันเป็นการยอมรับสมมติฐาน
4. นักท่องเที่ยวที่มีรายได้แตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแตกต่างกันเป็นการยอมรับสมมติฐาน
5. นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแตกต่างกันเป็นการยอมรับสมมติฐาน
6. นักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการให้บริการ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยแตกต่างกันเป็นการยอมรับสมมติฐาน
7. นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการให้บริการ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยไม่แตกต่างกันเป็นการปฏิเสธสมมติฐาน

8. นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการให้บริการ ที่อุทยานแห่งชาติ เวียงโกศัยแตกต่างกันเป็นการยอมรับสมมติฐาน

9. นักท่องเที่ยวที่มีรายได้แตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการให้บริการ ที่อุทยานแห่งชาติ เวียงโกศัยแตกต่างกันเป็นการยอมรับสมมติฐาน

10. นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการให้บริการ ที่อุทยาน แห่งชาติเวียงโกศัยแตกต่างกันเป็นการยอมรับสมมติฐาน

11. นักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อทรัพยากรนันทนาการ ที่อุทยาน แห่งชาติเวียงโกศัยไม่แตกต่างกันเป็นการปฏิเสธสมมติฐาน

12. นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อทรัพยากรนันทนาการ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยไม่แตกต่างกันเป็นการปฏิเสธสมมติฐาน

13. นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อทรัพยากรนันทนาการ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยไม่แตกต่างกันเป็นการปฏิเสธสมมติฐาน

14. นักท่องเที่ยวที่มีรายได้แตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อทรัพยากรนันทนาการ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยไม่แตกต่างกันเป็นการปฏิเสธสมมติฐาน

15. นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อทรัพยากรนันทนาการ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยไม่แตกต่างกันเป็นการปฏิเสธสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐาน ในเรื่องความพึงพอใจต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม พบว่าปัจจัยด้านอายุ อาชีพ รายได้ ภูมิลำเนา มีผลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม ส่วน ปัจจัยด้านระดับการศึกษาไม่มีผลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม

ผลการทดสอบสมมติฐาน ในเรื่องความพึงพอใจในการให้บริการ พบว่า ปัจจัยด้านอายุ อาชีพ รายได้ ภูมิลำเนา มีผลต่อความพึงพอใจในการให้บริการ ส่วนปัจจัยด้านระดับการศึกษาไม่มีผลต่อความพึงพอใจ ในการให้บริการ

และผลการทดสอบสมมติฐานในเรื่องความพึงพอใจต่อทรัพยากรนั้นธนาคาร พบว่า ปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ภูมิฐานะ ไม่มีผลต่อความพึงพอใจในด้าน ทรัพยากรนั้นธนาคาร ทั้งนี้ เป็นไปได้ว่านักท่องเที่ยวมีความตั้งใจอย่างแท้จริงที่จะเดินทางไปท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย ดังนั้นปัจจัยด้าน อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และภูมิ ฐานะ จึงไม่มีผลต่อความพึงพอใจ (ตารางที่ 52)

ตารางที่ 52 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการศึกษาถึงความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวไทยต่อ การจ่ายเงินค่าธรรมเนียม การให้บริการและทรัพยากรนั้นธนาคาร ที่อุทยานแห่งชาติ เวียงโกศัย

ปัจจัยส่วนบุคคล	ค่าธรรมเนียม		การให้บริการ		ทรัพยากรนั้นธนาคาร	
	p < .05	p > .05	p < .05	p > .05	p < .05	p > .05
อายุ	✓		✓			✓
ระดับการศึกษา		✓		✓		✓
อาชีพ	✓		✓			✓
รายได้	✓		✓			✓
ภูมิฐานะ	✓		✓			✓

หมายเหตุ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการจ่ายเงินค่าธรรมเนียม การให้บริการ และทรัพยากร นั้นธนาคาร ทำให้ทราบว่านักท่องเที่ยวที่มีความพึงพอใจ ดังนี้

1. พึงพอใจ มีลักษณะดังนี้

อายุ 26 – 35 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้สูง และ เป็นนักท่องเที่ยวที่มาจากต่างภูมิภาค

2. ไม่พึงพอใจ มีลักษณะดังนี้

อายุ 15 – 20 ปี การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือปวช. อาชีพนักเรียนหรือนักศึกษาเป็นผู้ที่ไม่มีรายได้ และเป็นนักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดแพร่

นอกจากนั้นยังพบว่านักท่องเที่ยวเพศชายและหญิง มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมากับกลุ่มเพื่อน พาหนะที่ใช้ในการเดินทางคือ รถยนต์ส่วนตัว และส่วนใหญ่เดินทางมาแบบ มาเช้า – กลับเย็น

ดังนั้นจากผลการศึกษาทำให้อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย สามารถรวบรวมจัดเก็บเป็นข้อมูลสถิติใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและเพื่อคาดการณ์กลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมายและนักท่องเที่ยวในปีต่อ ๆ ไปได้อย่างมีหลักเกณฑ์ทางวิชาการ เพื่อประโยชน์สำหรับวางแผนการบริหารจัดการในพื้นที่อย่างเป็นระบบ ตลอดจนทราบความต้องการและพฤติกรรมกรบริโภคของนักท่องเที่ยวให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มนักท่องเที่ยว พาหนะที่ใช้ในการเดินทางและรูปแบบการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นส่วนของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจ่ายเงินค่าธรรมเนียมการให้บริการและทรัพยากรนันทนาการ ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย ข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวหรือการทดสอบสมมติฐาน พอจะใช้เป็นประโยชน์ในการบริหารจัดการพื้นที่อุทยานฯ เวียงโกศัย ซึ่งมีข้อเสนอแนะดังนี้ คือ

1. ค่าธรรมเนียม

1.1 ผลการศึกษาวิจัยทำให้ทราบว่าในด้านความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย นักท่องเที่ยวที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ภูมิภาคเนา ของนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการในอุทยานฯ เวียงโกศัย คาดหวังไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมในการเข้าใช้บริการ ควรมีการประชาสัมพันธ์การเข้าใช้บริการในอุทยานฯ เวียงโกศัย เพื่อชี้แจงถึงเหตุผลและความจำเป็นในการจัดเก็บเงินค่าธรรมเนียม และทั้งนี้หากมีการปรับปรุงการให้บริการและสิ่งอำนวยความสะดวกในอุทยานฯ เวียงโกศัย ให้ดีขึ้นก็สามารถที่จะกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมผ่านเข้าอุทยานฯ เวียงโกศัย เพิ่มขึ้น โดยที่ประชาชนยอมรับและไม่เป็นภาระจนเกินไป และจากการสอบถามนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างพบว่าการจัดเก็บค่าธรรมเนียม ไม่สมควรกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมผ่านเข้าไปในอุทยานแห่งชาติราคาเดียวกันทั้งหมดทั่วประเทศ ทั้งนี้ อุทยานแห่งชาติแต่ละแห่ง สักยภาพของพื้นที่ย่อมแตกต่างกัน เนื่องจากความพึงพอใจต่อทรัพยากรธรรมชาติของแต่ละบุคคลไม่เท่ากัน บุคคลที่ให้ความสำคัญมากกับทรัพยากรธรรมชาติย่อมเต็มใจที่จะจ่ายเงินจำนวนมาก เพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่ดำรงอยู่ให้เหมือนเดิมในขณะที่อีกบุคคลหนึ่งอาจไม่เห็นความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติเขาคงไม่เต็มใจที่จะจ่ายเงินเพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้ดำรงอยู่ และจากการที่ทรัพยากรธรรมชาติเป็นสินค้าสาธารณะ (public goods) นั้น การจัดเก็บค่าธรรมเนียมก็เป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้ทุกคนมีจิตสำนึก เห็นถึงคุณค่า และมีส่วนร่วมในการดูแลบริหารจัดการอีกทั้งตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติตลอดจนการใช้ประโยชน์อย่างชาญฉลาดเพื่อเป็นมรดกถึงชนรุ่นหลังอย่างยั่งยืนตลอดไป

1.2 ควรมีการปรับปรุงระเบียบการใช้จ่ายเงินรายได้เพื่อบำรุงดูแลรักษาอุทยานแห่งชาติ ให้อุทยานแห่งชาติ มีอิสระในการบริหารเงินรายได้ มีความคิดสร้างสรรค์ เพื่อเหมาะสมกับอุทยานฯ นั้น ๆ และให้เกิดความคล่องตัวในการใช้จ่ายเงินรายได้ให้มากขึ้น เพื่อจะได้นำเงินรายได้ดังกล่าวมาปรับปรุงการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

2. การให้บริการ

2.1 ผลการศึกษาวิจัยทำให้ทราบว่าในด้านการให้บริการของอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยนักท่องเที่ยวที่มีอายุ อาชีพ รายได้ ภูมิลำเนา แตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการให้บริการของอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย ส่วนระดับการศึกษาที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อความพึงพอใจ และจากผลการศึกษา พบว่า มีการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ที่ให้บริการของอุทยานฯ เวียงโกศัย น้อย กล่าวคือนักท่องเที่ยวมักจะมาท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติในลักษณะของการเดินเล่นชมธรรมชาติ เพื่อเล่นน้ำตก และพักผ่อนรับประทานอาหาร และจะใช้เวลาอยู่ในอุทยานฯ เวียงโกศัย ไม่นานนักแล้วเดินทางกลับ แสดงให้เห็นว่า ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เพราะฉะนั้นเพื่อให้ได้การให้บริการที่เกิดความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวทุกระดับ ควรมีการตั้งเกณฑ์มาตรฐานในการให้บริการแบบมีอาชีพ ควรมีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีจิตใจบริการ (service mind) อย่างสม่ำเสมอ และให้ความรู้เพื่อพัฒนาเจ้าหน้าที่ ควรมีการทำแบบสอบถามเพื่อให้นักท่องเที่ยวประเมินเจ้าหน้าที่และให้คะแนนการให้บริการเพื่อสามารถให้เจ้าหน้าที่ประเมินตัวเองให้เกิดการปรับปรุงการให้บริการที่ดีอยู่อย่างสม่ำเสมอตลอดไป

2.2 ควรมีการปรับปรุงการสื่อความหมายทางธรรมชาติและ การประชาสัมพันธ์เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับพื้นที่ ทรัพยากรในพื้นที่และสิ่งที่น่าสนใจอื่น ๆ ตั้งแต่รูปแบบ วิธีการ และสื่อที่จัดทำขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์นี้ ควรให้ได้มาตรฐานและครอบคลุมเนื้อหา และมีสาระประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยวรวมทั้งปลูกจิตสำนึกให้แก่นักท่องเที่ยวได้รู้และเข้าใจถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกร่วมกันในอันที่จะอนุรักษ์และวางแผนสมบัติของส่วนรวมแห่งนี้ให้คงอยู่ตลอดไป

2.3 ควรมีการพัฒนาปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เช่น บ้านพักบริการนักท่องเที่ยว พื้นที่กางเต็นท์ ลานจอดรถ ร้านค้าสวัสดิการและระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ ให้มีความพร้อมในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว โดยเฉพาะในช่วงเทศกาล

2.4 ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว เนื่องจากอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยเป็นแหล่งนันทนาการประเภทน้ำตก นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จึงนิยมมาเล่นน้ำที่บริเวณน้ำตกแม่กึ่งหลวง ดังนั้น อุทยานฯ ควรจัดให้มีอุปกรณ์สำหรับความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว เช่น ห่วงยาง เสื้อชูชีพ อุปกรณ์กู้ภัย เชือก วิทยุสื่อสาร และเจ้าหน้าที่ควรมีความรู้ ความชำนาญในการช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุทางน้ำ เป็นต้น ตลอดจนมีเจ้าหน้าที่คอยตรวจตามจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอเพื่อความปลอดภัยจากอาชญากรรม

2.5 ควรมีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงที่ตั้งร้านค้าสวัสดิการให้มีรูปแบบอาคาร สิ่งปลูกสร้างให้มีความเหมาะสม และกลมกลืนกับสภาพภูมิทัศน์ และมีจำนวนร้านค้าสวัสดิการ ให้บริการอย่างเพียงพอ ตลอดจนปรับปรุงคุณภาพของสินค้าและราคาให้เหมาะสม ยุติธรรม

3. ทรัพยากรนันทนาการ

3.1 จากผลการศึกษาทำให้ทราบว่าในด้านทรัพยากรนันทนาการนักท่องเที่ยวที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ภูมิฐานะ แตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อทรัพยากรนันทนาการ ที่ อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย ไม่แตกต่างกัน นั้นแสดงให้เห็นว่าไม่ว่าปัจจัยต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยว ไม่มีผลต่อความพึงพอใจ จากผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างของนักท่องเที่ยวพบว่าในเรื่องความ หลากหลายของกิจกรรมนันทนาการมีค่าเฉลี่ย 2.66 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ดังนั้น ควรจะ มีการเพิ่มกิจกรรมนันทนาการให้มีความหลากหลาย เช่น จัดให้มีการศึกษาธรรมชาติ โดยร่วม มือกับสถานศึกษาต่าง ๆ ให้นักเรียนเข้ามาใช้สถานที่เพื่อศึกษาในเรื่องของระบบนิเวศจากสภาพ พื้นที่จริง จัดให้มีกิจกรรมนันทนาการอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับพื้นที่ เช่น การศึกษาธรรมชาติตาม เส้นทางศึกษาธรรมชาติเพิ่มขึ้น กิจกรรมดูนก กิจกรรมดูผีเสื้อ กิจกรรมเดินป่าเพื่อศึกษาพรรณไม้ป่า และพืชสมุนไพร เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นสิ่งจูงใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาใช้ประโยชน์ในพื้นที่ให้ มากขึ้น ตลอดจนเน้นในเรื่องการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้นเพื่อช่วยในการดูแลรักษา ทรัพยากรธรรมชาติและให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติตาม พ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ในส่วนที่ เกี่ยวข้องกับกฎระเบียบปฏิบัติการเข้าเที่ยวชมอุทยานแห่งชาติอย่างเคร่งครัด หน่วยงานของรัฐควร ให้การสนับสนุนให้องค์กรท้องถิ่นเข้ามาช่วยกันดูแลทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อสร้างจิตสำนึกให้ ท้องถิ่นเห็นความสำคัญของทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนวางแผนเพื่อการดำเนิน การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะควรเน้นถึงความปลอดภัยในการท่องเที่ยวเป็นปัจจัย หลัก พร้อมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน

3.2 ด้านข้อมูลข่าวสารผลการศึกษาวิจัยชี้ให้เห็นว่านักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวอุทยาน แห่งชาติเวียงโกศัยส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติแห่งนี้จากญาติ และกลุ่ม เพื่อน แสดงว่าการประชาสัมพันธ์ในส่วนของอุทยานฯ เวียงโกศัย และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ยังมีได้ทำการประชาสัมพันธ์อย่างครอบคลุมทั่วถึง ดังนั้นในการที่จะทำให้อุทยานฯ เวียงโกศัย เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางและทำให้มีนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น และเป็นการช่วยในการจัดเก็บเงินค่าธรรมเนียมของอุทยานแห่งชาติเพิ่มสูงขึ้น ทางเจ้าหน้าที่อุทยานฯ

เวียงโกศัยและกรมอุทยานแห่งชาติฯ ควรเร่งระดมการประชาสัมพันธ์ จัดทำแผ่นพับไว้ตาม ศูนย์การค้า สถานีขนส่ง โรงแรม สถานศึกษา สื่อโฆษณาทางวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วารสาร หรือนิตยสารการท่องเที่ยว อินเทอร์เน็ต ให้มากขึ้นและดำเนินการอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ในการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทยต่อการจ่ายเงินค่าธรรมเนียม การให้บริการ และทรัพยากรนันทนาการ ควรจะศึกษาถึงปัจจัยด้านอื่น เช่น

1. เรื่องประสบการณ์การท่องเที่ยว ศักยภาพของแหล่งนันทนาการ การประเมินค่าความเต็มใจที่จะจ่ายของนักท่องเที่ยว และการตั้งคำถามเพื่อสื่อกับผู้ตอบแบบสอบถามหรือผู้ให้สัมภาษณ์ จะต้องมีความชัดเจน และครอบคลุมเนื้อหาเพื่อที่จะให้ผู้ตอบแบบสอบถามและผู้ให้สัมภาษณ์ มีความเข้าใจในคำถามอย่างถ่องแท้ และเพื่อเป็นการป้องกันหรือลดความคลาดเคลื่อน (Error) หรืออคติ (Bias) ของผลการวิจัย ดังนั้นผู้เก็บข้อมูลและผู้นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ จะต้องมีการยกรายบรรณของนักวิจัยที่ดี

2. ศึกษาอุทยานแห่งชาติในท้องที่จังหวัดแพร่และอุทยานแห่งชาติที่มีลักษณะทรัพยากรนันทนาการคล้ายคลึงกับอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย ทั้งอุทยานแห่งชาติที่มีการประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติและอุทยานแห่งชาติที่เตรียมการ เพื่อนำผลการศึกษาวิจัยที่ได้ไปเป็นแนวทางรูปแบบวิธีการจัดอันดับอุทยานแห่งชาติและกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมใหม่ให้เป็นปัจจุบันทันสมัย และมีมาตรฐานตามศักยภาพของแต่ละอุทยานแห่งชาติ เช่น อุทยานแห่งชาติอันดับ 1 กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมสูงกว่า อุทยานแห่งชาติอันดับ 2 และอุทยานแห่งชาติอันดับ 2 กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมสูงกว่า อุทยานแห่งชาติอันดับ 3 เป็นต้น

ทั้งนี้ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย ซึ่งมีทรัพยากรนันทนาการที่น่าสนใจและจากผลการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในทรัพยากรนันทนาการและศักยภาพของพื้นที่ เห็นว่ามีความเหมาะสมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควรมีการศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวแบบให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการเพื่อความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติตลอดไป

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- กนกพร รัตนสุธีร์กุล. 2541. ความพึงพอใจของประชาชนในเขตเทศบาลต่อการดำเนินการบำบัดน้ำเสียของโครงการศึกษาวิจัย และพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ย จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กongsongseem และ เพยแพร่. 2541. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม, กรุงเทพฯ.
- คมกริช ค้วงเงิน. 2543. การศึกษาขีดความสามารถทางจิตวิทยาในการรองรับการใช้ประโยชน์ด้านนันทนาการบริเวณน้ำตกเหวสุวัต อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จรินทร์ ชานีรัตน์. 2520. ความต้องการทางนันทนาการของชาวกรุงเทพมหานคร. วารสารสุขศึกษาและนันทนาการ. 20 (3): 105 – 108.
- ชนพรรณ ชินณะพงศ์. 2535. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพบริเวณอุทยานนกน้ำบึงบรเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ช่อแพร่ ทินพรรณ. 2544. สภาพเศรษฐกิจ – สังคม ของนักท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์กับการประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชัยยุทธ คุณชมภู. 2542. การยอมรับของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการประกาศจัดตั้งอุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ไชยรัช บุญภูพันธ์ตันติ. 2544. ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของผู้ประกอบการขนส่งไม้และของป่า เกี่ยวกับผลปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ด่านป่าไม้ปทุมพร อําเภอเมือง จังหวัดชุมพร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

โชคชัย มณีนาค. 2544. การประเมินมูลค่าทางนันทนาการของอุทยานแห่งชาติแหลมสน จังหวัดระนอง และจังหวัดพังงา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ดรรรชนี เอมพันธุ์. 2542. เอกสารการสอนวิชาหลักนันทนาการและการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ. คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

_____ และสุรเชษฐ์ เชนฐมาส. 2539. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์: แนวคิดหลักการและความเป็นไปได้ในการประยุกต์ใช้ในพื้นที่อนุรักษ์. ภาควิชาอนุรักษ์วิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

_____. 2539. การบริหารจัดการพื้นที่อนุรักษ์และการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในการฝึกอบรมหลักสูตรการเป็นวิทยากรด้านการจัดการพื้นที่อนุรักษ์. 8 มกราคม – 10 กุมภาพันธ์ 2539 คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่, กรมป่าไม้.

_____. 2539. อุทยานแห่งชาติ กับการอนุรักษ์. ภาควิชาอนุรักษ์วิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

ดารณี ด่านวันดี. 2545. การประยุกต์หลักการออกแบบอย่างยั่งยืนในการปรับปรุงผังบริเวณและสิ่งอำนวยความสะดวกในอุทยานแห่งชาติเฉลิมรัตนโกสินทร์ จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ธนากร วิชัยกุล. 2545. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพและการบริการ บริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติ สวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- นภวรรณ ฐานะกาญจน์. 2541. การพัฒนาและจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่อนุรักษ์.
ภาควิชาอนุรักษ์วิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- _____. 2542. เอกสารประกอบการสอนวิชาหลักนันทนาการ และการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ
(ส่วนการพัฒนาสิ่งแวดล้อม). คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
กรุงเทพฯ. (อัคราเนนา)
- นฤมิตร ประจิมทิส. 2544. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นวลศิริ เพชรรัตน์. 2543. มูลค่าทางนันทนาการของอุทยานแห่งชาติทะเลบัน จังหวัดสตูล.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นำชัย ทนุผล. 2542. การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. เอกสารประกอบการสอนวิชา พท.322
แนวคิดและวิธีการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. คณะธุรกิจการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้,
เชียงใหม่.
- นิกร เกลียงไพบูลย์. 2544. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสวนพฤกษศาสตร์พุแค
จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นิวัติ เรืองพานิช. 2537. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. พิมพ์ครั้งที่ 2.
คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ปรีชา จันทร์ศิริตานนท์. 2540. การตรวจติดตามการปฏิบัติงานและประเมินผลงานอุทยานแห่ง
ชาติ. แผนกอนุรักษ์ป่าไม้ กรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- _____. 2544. การศึกษาความเป็นไปได้ในการนำ ISO 14001 มาใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อม
ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ: กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติในท้องที่ภาคเหนือ.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2520. **ทัศนคติ: การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย.**
สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, กรุงเทพฯ.

เปลื้อง ณ นคร. 2515. **จิตวิทยาสำหรับชีวิต.** สำนักพิมพ์บำรุงสาสน์, พระนคร.

พ��นี วรกวิน. 2526. **จิตวิทยาสังคม ทฤษฎี และปฏิบัติการ.** สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช,
กรุงเทพฯ.

พงศ์ศักดิ์ กาญจนภักดิ์. 2545. **แรงจูงใจที่มีผลต่อความตั้งใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมศึกษาธรรมชาติ
ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พิทักษ์ จอมเมือง. 2544. **การประเมินมูลค่าทางนันทนาการของพื้นที่ป่าอนุรักษ์: กรณีศึกษา
อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

พิมพ์ลภัส ชันหลวง. 2545. **ผลกระทบทางจิตวิทยาและการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับ
ทางจิตวิทยาของแหล่งนันทนาการประเภทน้ำตก.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พีรพงศ์ บุญศิริ. 2542. **นันทนาการและการจัดการ.** สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, กรุงเทพฯ.

มธุรส สว่างบำรุง. 2541. **จิตวิทยาและสังคมวิทยาการท่องเที่ยว เอกสารประกอบการสอน
วิชา พท. 310 จิตวิทยา และสังคมวิทยาการท่องเที่ยว.** คณะธุรกิจการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้, เชียงใหม่.

ยุวดี นิรัตน์ตระกูล. 2532. **ปัจจัยที่มีผลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายค่าบริการบำบัดน้ำเสียเมืองพัทยา.**
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล.

- ราชบัณฑิตยสถาน. 2525. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. สำนักพิมพ์อักษรการพิมพ์, กรุงเทพฯ.
- เรืองเดช ศรีวรรณะ. 2531. **เศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม: หลัก ทฤษฎี และปัญหาสิ่งแวดล้อมของ ไทย**. ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ลำพอง ศีร์ทาบิม. 2533. **ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิชัย เหลืองธรรมชาติ. 2531. **ความพึงพอใจในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมใหม่ของประชากร ในหมู่บ้านอพยพ โครงการเขื่อนรัชชประภา (เขื่อนหาลาน) จังหวัดสุราษฎร์ธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิจิต อุกะโชค. 2545. **ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมล่องแก่งน้ำว้า อำเภอแม่จิม จังหวัดน่าน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วุฒิชัย จำนงค์. 2523. **พฤติกรรมการตัดสินใจ**. สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, กรุงเทพฯ.
- วุฒิพงษ์ หัวเมืองแก้ว. 2543. **เอกสารประกอบการสอนวิชาเศรษฐศาสตร์การบริหาร ทรัพยากรป่าไม้ (ส่วนการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้)**. คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ศิริเพ็ญ ไพบูลย์ผล. 2541. **ความเต็มใจที่จะจ่ายค่าบริการบำบัดน้ำเสียของประชาชนในเขตพื้นที่ชั้นในของกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมบัติ กาญจนกิจ. 2544. **การนันทนาการและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. สำนักวิชาการ วิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. 2540. การดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ (Ecotourism). สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ.

ส่วนอุทยานแห่งชาติ. 2538. จากธรรมชาติสู่เขตอนุรักษ์: อุทยานแห่งชาติ. ส่วนอุทยานแห่งชาติ สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ, กรมป่าไม้. กรุงเทพฯ.

_____. 2542. รายงานการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย จังหวัดแพร่ – ลำปาง. ส่วนอุทยานแห่งชาติ สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ, กรมป่าไม้. กรุงเทพฯ.

_____. 2543 ก การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและค่าตอบแทนที่พักในอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย. ส่วนอุทยานแห่งชาติ สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ, กรมป่าไม้. กรุงเทพฯ. (อัดสำเนา).

_____. 2543 ข ปฏิทินปีท่องเที่ยว ปีท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ 2543. ส่วนอุทยานแห่งชาติ สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กรมป่าไม้, กรุงเทพฯ.

_____. 2543 ค หนังสือเดินทางท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติประเทศไทย. ส่วนอุทยานแห่งชาติ สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กรมป่าไม้, กรุงเทพฯ.

_____. 2543 ง อุทยานแห่งชาติในประเทศไทย ปีท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ 2543. ส่วนอุทยานแห่งชาติ สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กรมป่าไม้, กรุงเทพฯ.

_____. 2544. อุทยานแห่งชาติในประเทศไทย พิมพ์ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2544 ฝ่ายนันทนาการ และสื่อความหมาย. ส่วนอุทยานแห่งชาติ สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กรมป่าไม้, กรุงเทพฯ.

_____. 2545 ก รายงานสถิตินักท่องเที่ยวเข้าไปในอุทยานแห่งชาติ. ส่วนอุทยานแห่งชาติ สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ, กรมป่าไม้. กรุงเทพฯ. (อัดสำเนา)

- _____. 2545 ข อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย แม่ยม ผาถอง. ส่วนอุทยานแห่งชาติ สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กรมป่าไม้, กรุงเทพฯ. (แผ่นพับ)
- สิทธิรัตน์ ปรารจันบุรวรรณ. 2531. ชีตความสามารถทางสังคมสำหรับการท่องเที่ยวชายหาดชะอำ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุจิตต์ บุญบงการ และคณะ. 2521. มนุษย์กับสังคม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และคณะ. 2532. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. สำนักพิมพ์ภาพพิมพ์, กรุงเทพฯ.
- สุรเชษฐ์ เศรษฐมาต. 2535. เอกสารประกอบชุดวิชาการป่าไม้ชุมชน นันทนาการกับการ ป่าไม้ชุมชน. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพฯ.
- _____. 2539. ในรายงานการประชุมสัมมนา เรื่อง: อุทยานแห่งชาติกับนันทนาการและการท่องเที่ยวในทศวรรษหน้า เพื่อทรัพยากรที่ยั่งยืน. ส่วนอุทยานแห่งชาติ. สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กรมป่าไม้, กรุงเทพฯ.
- _____. 2542. เอกสารประกอบการสอนวิชาการจัดการพื้นที่อนุรักษ์. ภาควิชาอนุรักษ์วิทยา. คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ. (อัดสำเนา)
- _____ และดร.ชนิ เอ็มพันธุ์. 2535. อุทยานแห่งชาติกับการอนุรักษ์, น. 59 - 75. ในรายงานการประชุมสัมมนา เรื่องอุทยานแห่งชาติกับนันทนาการ และการท่องเที่ยวในทศวรรษหน้า เพื่อทรัพยากรที่ยั่งยืน, 21 - 28 กรกฎาคม 2539. สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กรมป่าไม้, กรุงเทพฯ.
- สุวดี ศรีเบญจกลางกุล. 2529. การประเมินค่าประโยชน์ของแหล่งนันทนาการในเขตเมือง: ศึกษาเฉพาะกรณีสวนสัตว์ดุสิต กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- สุโท เจริญสุข. 2525. **หลักจิตวิทยาและพัฒนาการของมนุษย์**. สำนักพิมพ์แพรววิทยา, พระนคร.
- เสรี เวชชบุษกร. 2529. **อุทยานแห่งชาติ**. กองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้, กรุงเทพฯ. (อัครา)
- เสาวณิต ตั้งตระกูล. 2533. **ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหิน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย. 2545. **รายงานสถิตินักท่องเที่ยวเข้าไปในอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย**. ส่วนอุทยานแห่งชาติ สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ, กรมป่าไม้, กรุงเทพฯ. (อัครา)
- _____. 2545. **รายงานสถิติเงินรายได้อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย**. ส่วนอุทยานแห่งชาติ สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กรมป่าไม้, กรุงเทพฯ. (อัครา)
- สำนักงานป่าไม้เขตแพร่. 2543. **การศึกษาผลกระทบด้านความหลากหลายทางชีวภาพกับการจัดการป่าอนุรักษ์ในรูปแบบอุทยานแห่งชาติ: กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย อำเภอลำปาง จังหวัดแพร่**. กลุ่มวิชาการป่าไม้ สำนักงานป่าไม้เขตแพร่ กรมป่าไม้, กรุงเทพฯ.
- อัจฉนา โทบุญ. 2534. **ระดับความพึงพอใจของผู้มารับบริการงานทะเบียนราษฎร สำนักงานทะเบียนอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Allport, G.W. 1935. **Attitude Handbook of Social Psychology**. Worcester: Chark University Press, Massachusetts.
- Brockman, F.C. 1959. **Recreation Use of Wild Lands**. McGraw-Hill Book Company, New York.
- Butler, G.D. 1967. **Introduction to Community Recreation**. McGraw-Hill Book Company, New York.

- Clawson, M. and J.L. Knetsch. 1974. **Economics of Outdoor Recreation**. The Johns Hopkins University Press, Baltimore.
- Cronbach, L.J. 1970. **Essential of Psychological Testing**. Harper and Row Publishers, New York.
- Davis, R.K. 1963. **Recreation planning as an economic problem**. Natural Resources J.3: 315 – 321.
- Fitzgerald, M.R. and R.D. Durant. 1980. **Public Administration Review**. Longman, London.
- Freeman, A. M. 1979. **The Benefit of Environmental Improvement: Theory and Practice**. Baltimore and London: John Hopkins University press.
- Hammit, W.E. and D.N. Cole. 1987. **Wildland Recreation: Ecology and Management**. New York: John Wiley and Sons.
- Hanley, Nicolas. 1988. “Using Contingent Valuation to value Environment Improvement” **Applied Economic**. 20: 541-549 p.
- Israngkura, Adis. 1998. **Environmental Valuation: An Entrance Fee System For National Park in Thailand**. Bangkok : Thailand Development Research Institute (TDRI).
- Kitchen, W.J. and W.S. Hendon. 1967. **Land value adjacent to urban neighborhood park**. **Land Economics** 43: 357 - 360.
- Millet , J.D. 1954. **Management in the Public Service**. McGraw – Hill, New York.
- Munn, J.D. and L.D. Fernald. 1974. **Introduction to Psychology**. Houghton Mifflin Atlanta.

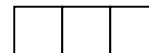
Pearson, T. and E. A. Shill. 1951. **Toward a General Theory of Action**. Free Press, New York.

Yamane, T. 1973. **Statistic: An Introduction Analysis**. International ed., Tokyo.

Young, R.A. and M.L. Flowers. 1982. **users of and Patterns Satisfaction and Recommendations**. Forest research report . Univ. of Illinois.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

หมายเลขสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทย ต่อการจ่ายเงินค่าธรรมเนียม การให้บริการและ
ทรัพยากรนันทนาการที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่

ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการศึกษาวิจัยในการทำ
วิทยานิพนธ์ เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และขอความกรุณาอ่านข้อความ
ให้ละเอียด แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ใน ให้ครบทุกข้อ

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน

- ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังของนักท่องเที่ยว
- ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยว และรูปแบบการเดินทาง ของนักท่องเที่ยว
ไทย ที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย
- ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทยต่อการจ่ายเงินค่าธรรมเนียม การให้บริการ และ
ทรัพยากรนันทนาการที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย
- ตอนที่ 4 ความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียมของนักท่องเที่ยวไทยที่อุทยานแห่งชาติ
เวียงโกศัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังของนักท่องเที่ยว

1. เพศ ชาย หญิง

2. อายุ ปี

3. ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น
	มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช.	ปวส. หรืออนุปริญญา
	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี

-๓-

4. วัตถุประสงค์ที่ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ แต่เรียงลำดับความสำคัญ เช่น , ,)

เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ

เพื่อหลีกเลี่ยงความจำเจในชีวิตประจำวัน

เพื่อพักผ่อนรับประทานอาหาร

เพื่อเล่นน้ำตก

ถ่ายรูป

เพื่อชื่นชมหรือเดินเล่นชมธรรมชาติ

เพื่อดูนกหรือเดินป่าศึกษาธรรมชาติ

เพื่อศึกษา ค้นคว้า วิจัย

ชมนิทรรศการที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

กางเต็นท์พักแรม

5. ท่านทราบข้อมูลเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย จากแหล่งใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

กรมป่าไม้ (เดิม)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ข่าวสารจากโทรทัศน์

ข่าวสารจากอินเทอร์เน็ต

ข่าวสารจากวิทยุ

ข่าวสารจากวารสารการท่องเที่ยว

ข่าวสารจากหนังสือพิมพ์

ข่าวสารจากเพื่อนหรือญาติ

อื่นๆ

6. จุดเริ่มต้นในการเดินทางของท่าน

บ้านหรือที่พัก

โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา

ที่ทำงาน

อื่นๆ

7. ระยะทางในการเดินทางถึงอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย

ประมาณ กม.

**ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทย ต่อการจ่ายเงินค่าธรรมเนียม การให้บริการ
ทรัพยากรนันทนาการที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย**

จงอ่านข้อความให้ละเอียดแล้วใส่เครื่องหมาย \surd ในช่องที่ตรงกับระดับที่ท่านพึงพอใจ
โดยมีความหมายดังนี้

- 4 = ท่านมีความพึงพอใจมาก
3 = ท่านมีความพึงพอใจค่อนข้างมาก
2 = ท่านรู้สึกพึงพอใจค่อนข้างน้อย
1 = ท่านไม่พอใจ

3.1 การจ่ายเงินค่าธรรมเนียม

3.1.1 ค่าธรรมเนียมรายบุคคล (ตอบเฉพาะข้อที่ท่านจ่ายจริง)

ค่าธรรมเนียมรายบุคคล	ระดับความพึงพอใจ			
	4	3	2	1
(1) ค่าธรรมเนียมผู้ใหญ่ คนละ 20 บาท				
(2) ค่าธรรมเนียมเด็ก คนละ 10 บาท				

3.1.2 ค่าธรรมเนียมยานพาหนะ (ตอบเฉพาะข้อที่ท่านจ่ายจริง)

ค่าธรรมเนียมยานพาหนะ	ระดับความพึงพอใจ			
	4	3	2	1
(1) ค่าธรรมเนียมรถจักรยาน คันละ 10 บาท				
(2) ค่าธรรมเนียมรถจักรยานยนต์ คันละ 20 บาท				
(3) ค่าธรรมเนียมรถยนต์ 4 ล้อ คันละ 30 บาท				
(4) ค่าธรรมเนียมรถยนต์ 6 ล้อ คันละ 100 บาท				
(5) ค่าธรรมเนียมรถยนต์ไม่เกิน 10 ล้อ คันละ 200 บาท				

-๕-

3.1.3 ค่าตอบแทนที่พัก (ตอบเฉพาะข้อที่ท่านเข้าพักจริง)

ค่าตอบแทนที่พัก	ระดับความพึงพอใจ			
	4	3	2	1
(1) ค่าตอบแทนที่พักบ้านขุนห้วย 2,000 บาท/คืน				
(2) ค่าตอบแทนที่พักบ้านแม่จอก 1,500 บาท/คืน				
(3) ค่าตอบแทนที่พักบ้านแม่เกิงหลวง 1,000 บาท/คืน				
(4) ค่าตอบแทนที่พักบ้านแม่เกิงน้อย 400 บาท/คืน				
(5) ค่าเช่าที่กางเต็นท์ 30 บาท/คืน				

3.2 การให้บริการ

การให้บริการของอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย	ระดับความพึงพอใจ			
	4	3	2	1
1. การให้คำแนะนำ ข้อมูลพื้นฐานแหล่งท่องเที่ยวของเจ้าหน้าที่อุทยานฯ เวียงโกศัยที่ด่านตรวจเก็บค่าธรรมเนียม				
2. การให้ความรู้ แนะนำสถานที่ การบรรยายสรุปเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว และข้อปฏิบัติในอุทยานแห่งชาติของเจ้าหน้าที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวอุทยานฯ เวียงโกศัย				
3. การให้ความรู้หรือข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวของเจ้าหน้าที่อุทยานฯ เวียงโกศัย ที่บริเวณน้ำตกแม่เกิงหลวง				
4. การดูแลรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวของเจ้าหน้าที่อุทยานฯ เวียงโกศัย				
5. การจัดพื้นที่ลานจอดรถเพียงพอกับปริมาณของรถที่เข้ามาเที่ยว				
6. เจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยที่ลานจอดรถอย่างทั่วถึง				
7. เจ้าหน้าที่ทำป้ายสัญญาณจราจรในบริเวณอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยไว้ทั่วถึง และมีขนาดที่มองเห็นได้ชัดเจน				
8. อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยมีศาลาที่พักไว้เพียงพอ				
9. ความสะอาดของบริเวณพื้นที่พักผ่อน				

-๖-

(ต่อ)

การให้บริการของอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย	ระดับความพึงพอใจ			
	4	3	2	1
10. จำนวนความเพียงพอของสถานที่รับประทานอาหาร				
11. ความสะอาดของสถานที่รับประทานอาหาร				
12. ความเพียงพอของห้องน้ำ-ห้องสุขา ต่อปริมาณการใช้ของนักท่องเที่ยว				
13. ความสะอาดของห้องน้ำ-ห้องสุขา				
14. ความปลอดภัยประตูมีความมั่นคงแข็งแรง มิดชิดของห้องน้ำ-ห้องสุขา				
15. ปริมาณถังขยะมีเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว				
16. การวางถังขยะมีความสะดวกในการทิ้งขยะของนักท่องเที่ยว				
17. บันไดทางเดินเท้าไปน้ำตกแต่ละชั้น มีความมั่นคงแข็งแรงพื้นไม่ลื่น				
18. เส้นทางเดินเท้าบดอัดและโรยคิ้วก้อนหิน ก้อนกรวด				
19. เส้นทางเดินเท้าขึ้นไปน้ำตกแต่ละชั้นมีสะพานและราวสะพานเพื่อความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว				
20. มีการปลูกดอกไม้ การจัดภูมิทัศน์เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ถ่ายรูปเป็นที่ระลึก				
21. การให้บริการร้านอาหารและเครื่องดื่มด้วยราคาที่เหมาะสม				
22. การดูแลรักษาความสะอาดของอาหารและเครื่องดื่มเป็นอย่างดี				
23. อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยมีร้านค้าสวัสดิการไว้บริการอย่างเพียงพอ				
24. ที่ตั้งของร้านค้าสวัสดิการเหมาะสมในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว				
25. การดูแลรักษาความสะอาดของร้านค้าสวัสดิการ				

3.3 ทรัพยากรนันทนาการ

ทรัพยากรนันทนาการที่อุทยานแห่งชาติ เวียงโกศัย	ระดับความพึงพอใจ			
	4	3	2	1
1. ความสวยงามของน้ำตกแม่เงิงหลวง				
2. ความสวยงามของสภาพภูมิประเทศ				
3. ความสวยงามของการจัดภูมิทัศน์บริเวณพื้นที่อุทยานฯ เวียงโกศัย				
4. สภาพภูมิอากาศที่บริสุทธิ์ สดชื่น ร่มรื่น ในพื้นที่อุทยานฯ เวียงโกศัย				
5. ความใสสะอาดของสายน้ำตกแม่เงิงหลวง				
6. ความหลากหลายของกิจกรรมนันทนาการ				
7. เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติมีความน่าสนใจและให้ความรู้เป็นอย่างดี				
8. มีพรรณไม้ป่าที่มีคุณค่าหลากหลายชนิดอยู่ในพื้นที่อุทยานฯ เวียงโกศัย				
9. มีพืชสมุนไพรหลากหลายชนิดอยู่ในพื้นที่อุทยานฯ เวียงโกศัย				
10. พื้นที่อุทยานฯ เวียงโกศัย มีระยะทางไม่ไกล และการเดินทางสะดวกปลอดภัย				

ตอนที่ 4 ความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียมของนักท่องเที่ยวไทยที่อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย
จงอ่านข้อความให้ละเอียดแล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับที่ท่านพึงพอใจ โดยความ
หมายดังนี้

4 = ท่านมีความพึงพอใจมาก

3 = ท่านมีความพึงพอใจค่อนข้างมาก

2 = ท่านรู้สึกพึงพอใจค่อนข้างน้อย

1 = ท่านไม่พอใจ

4.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม	ระดับความพึงพอใจ			
	4	3	2	1
1. เมื่อท่านได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับอัตราค่าธรรมเนียมอุทยานแห่งชาติ เวียงโกศัย ท่านมีความเต็มใจที่จะจ่าย				
2. เมื่อท่านได้ประเมินแล้วว่าอัตราค่าธรรมเนียมคุ้มค่ากับการที่ไปเที่ยวอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย				

(ต่อ)

3. เมื่อท่านได้รับทราบข้อมูลข่าวสารแนะนำแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย ท่านมีความรู้สึกอยากไปเที่ยว				
4. เมื่อท่านได้รับทราบข้อมูลข่าวสารแนะนำแหล่งท่องเที่ยว ท่านมีความสนใจอยากไปเล่นน้ำตก				
5. เมื่อท่านได้รับทราบข้อมูลข่าวสารแนะนำแหล่งท่องเที่ยว ท่านมีความต้องการอยากเดินป่าศึกษาธรรมชาติ				

4.2 ความเต็มใจที่จะจ่ายเงินค่าธรรมเนียม

ขอความกรุณาท่านตอบให้ครบทุกข้อหรือถ้าท่านไม่สามารถให้ความคิดเห็นได้กรุณาใส่คำว่า ไม่ทราบ ในข้อ 4.2.1, 4.2.2 และ 4.2.3

4.2.1 ความเต็มใจในการจ่ายค่าธรรมเนียมรายบุคคล

ผู้ใหญ่ คนละ.....บาท เหตุผล.....
 เด็ก คนละ..... บาท เหตุผล.....

4.2.2 ความเต็มใจในการจ่ายค่าธรรมเนียมยานพาหนะ

รถจักรยาน คันละ บาท เหตุผล.....
 รถจักรยานยนต์ คันละ บาท เหตุผล.....
 รถยนต์ 4 ล้อ คันละ บาท เหตุผล.....
 รถยนต์ 6 ล้อ คันละ บาท เหตุผล.....
 รถยนต์ไม่เกิน 10 ล้อ คันละ บาท เหตุผล.....

4.2.3 ความเต็มใจในการจ่ายค่าตอบแทนที่พัก

บ้านขุนห้วย บาท/คืน เหตุผล.....
 บ้านแม่จอก บาท/คืน เหตุผล.....
 บ้านแม่แก้งหลวงบาท/คืน เหตุผล.....
 บ้านแม่แก้งน้อย บาท/คืน เหตุผล.....
 ค่าเช่าที่กางเต็นท์ บาท/คืน เหตุผล.....

ภาคผนวก ข
ผลการทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ตารางผนวกที่ 1 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรายข้อและทั้งฉบับในความพึงพอใจต่อการจ่ายเงิน
ค่าธรรมเนียม การให้บริการ และทรัพยากรนันทนาการ ของนักท่องเที่ยวไทย

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
S1	122.100	472.5158	.7699	.9759
S2	122.3500	479.2921	.5769	.9766
S3	122.4000	471.8316	.7065	.9762
S4	122.1000	467.6737	.7484	.9761
S5	122.2500	468.7237	.8743	.9755
S6	122.2000	467.9579	.8713	.9755
S7	122.3000	486.0405	.5751	.9765
S18	122.3500	488.7658	.4366	.9769
S9	122.1500	477.8184	.7695	.9759
S10	122.2500	481.1447	.5770	.9766
S11	122.2000	483.3263	.5442	.9767
S12	122.0000	477.5789	.7240	.9761
S13	122.1000	468.6211	.8185	.9757
S14	122.1000	475.6737	.8169	.9758
S15	122.4000	485.4105	.5235	.9767
S16	122.4000	474.9895	.7237	.9761
S17	122.2000	484.0632	.6698	.9763
S18	122.2500	479.7763	.6809	.9762
S19	122.1500	479.5026	.7129	.9761
S20	122.5500	485.5237	.5121	.9767
S21	122.5500	475.5237	.7013	.9762
S22	122.3000	475.3789	.7781	.9759

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
S23	122.6500	483.8184	.6043	.9765
S24	122.4500	477.2079	.6937	.9762
S25	122.2000	474.3789	.8250	.9757
R1	122.1500	475.7132	.6459	.9764
R2	122.0500	471.8395	.8397	.9757
R3	122.9500	472.6816	.7946	.9758
R4	122.8000	471.4316	.8256	.9757
R5	122.8000	483.6421	.6656	.9763
R6	122.4000	484.1474	.5462	.9764
R7	122.3500	482.5553	.5846	.9765
R8	122.2000	483.2211	.7030	.9762
R9	122.2500	479.0395	.7938	.9759
R10	122.1000	476.3053	.6185	.9765
P1	122.1500	473.1868	.8364	.9757
P2	122.2000	474.0632	.7055	.9762
P3	122.1500	472.8711	.8461	.9756
P4	122.0500	472.3658	.8241	.9757
P5	122.1000	473.4632	.8074	.9758

Reliability Coefficients

N of cases = 20.0 N of Items = 40 Alpha = .9767

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ นายวิสุทธิ์ ไสสะอาด

เกิดวันที่ 12 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2511

สถานที่เกิด อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่

ประวัติการศึกษา ศศ.บ. (พัฒนาการท่องเที่ยว) มหาวิทยาลัยแม่โจ้ (พ.ศ. 2543)

ตำแหน่งปัจจุบัน เจ้าพนักงานป่าไม้ 5

สถานที่ทำงานปัจจุบัน อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ สำนักบริหารจัดการ
ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ 13 (แพร่) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช